Handlingsnr. 2

RAPPORT

OM

SAMORDNING AF PENSION, SKAT

OG

BOLIGSIKRING

afgivet af

Pensionsreformarhejdsgruppen

Juni 1976

ex. 2
DET JURIDISKE LABORATORIUM VED KØBENHAVNS UNIVERSITET
19. 4 86

BETÆNKNING NR. 772

KØBENHAVN 1976

ISBN 87-503-2031-9

Statens trykningskontor
So 00"245-bet.

Indholdsfortegnelse

Side

Indledning 7

Kapitel I. Oversigt over pensions-, skatte- og boligsikringsreglerne samt reglerne om betaling for hjemmehjælp 13

A. Pensionsreglerne 13
1. Pensionens bestanddele 14
2. Fradrag i pensionen 17
3. Størrelsen af den samlede pension 17
4. Særregler for pensionister uden for skatte- og boligsikringslovgivningen 18

B. Beskatningsreglerne 19
1. Beskatningsprocenter 20
2. Personfradrag 20
3. Lønmodtagerfradrag 21
4. Særregler for pensionister m.fl 21

C. Boligsikringsreglerne 24
1. Hovedprincipperne i boligsikringsloven 24
2. Husstandsindkomst og husleje 25
3. Særregler for pensionister ved beregning af boligsikring 25
4. Pensionistboliger 26
5. Beskyttede boliger 27

D. Hjemmehjælp 27

Kapitel II. Pensions-, boligsikrings- og skatteregler-nes samt hjemmehjælpens virkninger 29

A. Virkningen af særreglerne for pensionister 29

B. Aftrapningsregierne 31
1. Indtægtsreguleringen af pensionerne 32
2. Marginalbeskatningen 38
3. Samspil mellem pensionslovgivningens indtægtsreguleringsregler og beskatningsreglerne 39

Side

4. Indtægtsreguleringen af boligsikringsydelser kl
5. Samspil mellem indtægtsregulering af pensionerne, beskatning, boligsikring samt hjemmehjælp . . . 49

Kapitel III. Mulighederne for at ophæve særreglerne for pensionister i skatte- og boligsikringsloven 53

A. Skattelovgivningens særregler . . . 53
1. Forhøjet personfradrag for enlige . . . 54
2. Fritagelse for betaling af bidrag til den sociale pensionsfond . . . 56
3. Nedslag for renteindkomst . . . 57
4. Særlig beregning af lejeværdi af egen bolig for personer på 67 år og derover . . . 61
5. Lån til betaling af ejendomsskatter . . . 62
6. Skattefrihed for visse sociale ydelser . . . 63

B. Boligsikringslovens særregler . . . 64

Kapitel IV. Betænkningen "Skatter og indkomstafhængige ydelser" fra udvalget vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser m.v. . . . 69

A. Forholdet mellem pensionsberegningsudvalget og samordningsudvalget . . . 69

B. Samordningsproblemets karakter . . . 69

C. Angivelse af løsningsmuligheder . . . 7o

D. Elementer i løsningskombinationer . . . 71

Kapitel V. Mulighederne for at mildne beskæringen af pensionisternes ekstraindkomster . . . 73

Indledning . . . 73
A. Nedsættelse eller ophævelse af aftrapningssatserne i pensionslovene . . . 75
1. Ændring i aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v., således at samtidig aftrapning undgås eller mildnes . . . 75
a. Aftrapning af grundbeløb i fortsættelse af pensionstillæg m.v. . . . 3o

Side

b. Reduktion af grundbeløbets aftrapning til 3o % i det interval, hvor pensionstillæg-get aftrappes ... 85
c. Ophævelse af det fradragsfri beløb for pensionstillæg kombineret med aftrapning af grundbeløb i fortsættelse af aftrapnin-gen af pensionstillægget ... 86
d. Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg i fortsættelse af hinanden med en fælles aftrapningsprocent, men uden fradragsfrit beløb ... 88
e. Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg i fortsættelse af hinanden med en fælles aftrapningsprocent, men med fradragsfrit beløb ... 9o
f. Nedsættelse af den faktiske indtægt med 4o % for arbejdsindtægt m.v ... 91
2. Ophævelse af aftrapningen af grundbeløbet ... 92
3. Ophævelse af aftrapningen af pensionstillæg-get, ægteskabstillægget og hustrutillægget .. 96
a. Pensionstillægget ... 97
b. Ægteskabstillægget og hustrutillægget 98

B. Ændring af beskatningsreglerne for pensionister 99
1. Fritagelse af pensionerne for beskatning 99
a. Indholdet af lovforslagene om skattefri pensioner ... loo
b. Lovforslagenes konsekvenser for sammen-faldsproblemet ... lol
2. Forhøjelse af personfradragene ... Io5
a. Forhøjelse af de almindelige personfradrag Io5
b. Forhøjelse af personfradraget for pensio-nister ... Io6

C. Ændring af boligsikringsreglerne for pensioni-ster ... Io7
1. Ændring i aftrapningssatserne ... Io7
2. Samordning af aftrapningsreglerne for bolig-sikring og pension samt indførelse af en "æl-dreydelse" ... 111

Side

a. Indførelse af en "ældreydelse" Ill

b. Andre former for samordning af boligsikring og pension 114

Kapitel VI. Sammenfatning 118

A. Resumé 118

B. Sammenfatning af synspunkter vedrørende ophævelse af særregler for pensionister i skatte- og boligsikringslovgivningen (kapitel III) 119

C. Sammenfatning af synspunkter vedrørende løsning af sammenstødsproblemet mellem pensions-, skatte og boligsikringsregler (kapitel V) 122

D. Synspunkter vedrørende de anførte løsningsmuligheder ved en videre udbygning af pensionssystemet 126

BILAG

Bilag nr. 1: Kommissorium for pensionsreformarbejdsgruppen 130

Underbilag: Kommissorium for pensionsberegningsudvalget 134

Bilag nr. 2: Administrationsudvalgets kommissorium og sammensætning 136

Bilag nr. 3: Oversigt over folke-, invalide- og enkepensionister 138

Bilag nr. 4: Kortfattet beskrivelse af kommunernes administrative opgaver vedrørende sager om sociale pensioner 139

Bilag nr. 5: Tabeller vedrørende størrelsen af boligsikringen for pensionister ved forskellige huslejebeløb 144

Bilag nr. 6: Tabeller til belysning af virkningerne for forskellige pensionistkategorier af sammenstødet mellem pensions-, skatte- og boligsikringsreglerne samt reglerne om hjemmehjælp 145

Indledning

1. Arbejdsgruppen vedrørende en pensionsreform blev nedsat i foråret 1973. Ifølge arbejdsgruppens kommissorium, der er medtaget som bilag 1 til rapporten, har gruppen til hovedopgave at opstille forskellige løsningsmuligheder for udformningen af det fremtidige pensionssystem, herunder mulighederne for indpasning af ydelserne fra den sociale pensionsfond. Arbejdsgruppen har endvidere til opgave at overveje en administrativ og forståelsesmæssig forenkling af de gældende pensionsregler samt overveje en bedre samordning mellem reglerne om pension, skat og boligsikring. Endelig har gruppen haft til opgave inden for førtidspensionsområdet at overveje mulighederne for indførelse af fleksibel pensionsalder, indførelse af en omstillingsydelse samt overveje behovet for en udvidelse af adgangen til at opnå førtidig folkepension.

2. Arbejdsgruppen har ved afgivelsen af denne rapport følgende sammensætning:

Vicedirektør Henning Blume,
Københavns kommune.

Kontorchef 3ohs. Brigsted,
boligministeriet.

Direktør Alice Bruun,
socialministeriet.

Kontorchef S. Chidekel,
finansministeriet, lønnings- og pensionsdepartementet.

Afdelingschef Niels Halek,
sikringsstyrelsen.

Økonom Gunnar Iversen,
Landsorganisationen i Danmark.

Formand Svend Jensen,
Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg.

Sekretær Ernst 0. Kristensen,
finansministeriet, administrationsdepartementet.

Kontorchef Vibeke Lomholt,
socialministeriet.

Fuldmægtig Mogens Müller,
finansministeriet, budgetdepartementet.

Kommitteret Henning Møller,
ministeriet for skatter og afgifter, skattedepartementet.

Direktør Z.H. Nelson,
Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Økonomisk-statistisk konsulent Brian Nicholls,
socialministeriet.

Afdelingschef Jens Jørn Nielsen,
Kommunernes Landsforening.

Fuldmægtig Tommy Næsborg,
Fællesrådet for danske tjenestemands- og funktionærorganisationer.

Direktør P. Schade-Poulsen,
Dansk Arbejdsgiverforening.

Afdelingschef Adam Trier (formand),
sikringsstyrelsen.

Ful(imægtig Rud Werborg,
økonomiministeriet.

Økonomisk-statistisk konsulent Kaj Westergaard.
arbejdsministeriet.

Endvidere er forskningsleder Frede Østergaard,
socialforskningsinstituttet, tilknyttet arbejdsgruppen.

3. Arbejdsgruppen besluttede på sit møde den 11. april 1973 at nedsætte et underudvalg - pensionsberegningsudvalget - der fik til opgave at overveje mulighederne for en forenkling af pensionslovene, herunder af beregningsreglerne, og for - på baggrund af, at pensionisternes indtægtsforøgelser nedsættes betydeligt som følge af samtidig nedtrapning af pensionen og boligsikringen tillige med en optrapning af beskatningen - at overveje afskaffelse af særregl erne for pensionister i boligsikringsloven og skattelovgivningen.

I efteråret 1973 blev udvalgets kommissorium udvidet, idet arbejdsgruppen anmodede om, at udvalgets belysning af de ovennævnte spørgsmål blev foretaget under forudsætning af henholdsvis en videre udbygning af de nuværende pensioner med ensartede ydelser eller ved indførelse af et pensionssystem, hvor pensionerne helt eller delvis beregnes på grundlag af den enkeltes tidligere erhvervsindtægt.

Udvalgets kommissorium er medtaget som underbilag til bilag nr. 1.

Udvalget afgav i juni 1974 en rapport om forenkling af pensionslovgivningen til arbejdsgruppen, der i juli 1974 videregav den til socialministeren. Rapporten er ikke offentliggjort, men

en række af dens forslag er gennemført, idet de har været indarbejdet i forskellige lovforslag om pensionsområdet, som er vedtaget af folketinget i de forløbne 2 år.

4. De spørgsmål, som behandles i nærværende rapport, har på grund af manglende sekretariatsbistand og talrige ændringer i lovgrundlaget først kunnet tilendebringes nu.

Opgaverne er i kommissoriet karakteriseret ved først og fremmest at være afskaffelse af særreglerne for pensionisterne inden for skattelovgivningen og boligsikringslovgivningen. Dette problem har imidlertid ikke længere det samme omfang, som dengang udvalget blev nedsat. Årsagen hertil er, at en betydelig del af de forskellige særregler indenfor de to nævnte lovområder er blevet afskaffet i løbet af de seneste par år. Af særlig betydning har været, at der indtil udgangen af 1974 gjaldt nogle ret indviklede særregler om forhøjede personfradrag for pensionister. Det forhøjede personfradrag, hvis maksimale størrelse var afhængig af pensionistens ægteskabelige status, blev nedtrappet, når pensionistens skattepligtige indkomst oversteg en bestemt grænse. Aftrapningsprocenten var desuden forskellig for de forskellige pensionistkategorier.

Da der imidlertid endnu findes særregler af den pågældende art, som er af væsentlig betydning for visse pensionistgrupper, har der efter udvalgets opfattelse fortsat været behov for en behandling af spørgsmålet.

5. Hertil kommer, at udvalget under hensyn til kommissoriets udformning samt dets omtale af pension, skat og boligsikring har fundet det nødvendigt også at undersøge de særlige problemer, der opstår ved sammenstødet mellem disse regler og reglerne for aftrapning af pensionen eller dele af denne efter den aktuelle indtægt, og som kommer til udtryk ved en i visse tilfælde særdeles kraftig beskæring af forhøjelser af pensionisternes ekstraindkomst. I denne forbindelse har udvalget samtidig anset det for ønskeligt at påvise dels størrelsen af de pensionistgrupper, for hvilke de nævnte problemer er aktuelle, dels hvilke forhøjelser i den disponible indtægt de særlige regler for pensionister medfører sammenlignet med forholdene for andre persongrupper med samme indtægter. Udvalget; har undersøgt en række forskellige løsningsmuligheder, men har ikke set det som sin opgave at pege på nogen bestemt af disse.

Mederis selve arbejdsgruppen gennem sine overvejelser om indførelse af et indtægtsafhængigt pensionssystem beskæftiger sig med betydningen af indtægtserhvervelsen <u>før</u> pensioneringen, nar udvalgets opgave til forskel herfra således bestået i at vurdere indtægtens betydning <u>efter</u> pensioneringen.

Ved behandlingen af sammenstødsproblemet har udvalget - saledes som det er anført i kommissoriet - haft tæt kontakt med det under økonomiministeriet nedsatte udvalg vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser. Samordningsudvalget har i sin betænkning fra 1974 "Skatter og indkomstafhængige ydelser" analyseret samspillet: mellem indkomster, skatter og visse sociale ydelser uden for pensionsområdet. I betænkningen er desuden skitseret nogle principielle muligheder for afhjælpning af sammenstødsproblemets utilsigtede virkninger. Eifter afgivelsen af betænkningen har samordningsudvalget bl.a. beskæftiget sig med sammenstødsproblemerne inden for pensionsområdet, og det paregnes, at udvalgets afsluttende betænkning vil indeholde en omtale af spørgsmålet.

Det skal imidlertid tilføjes, at det tabelmateriale, der er anvendt i nærværende rapport - og som i uddrag er gengivet i bilag nr. 6 til rapporten - er udarbejdet i samarbejde mellem de to udvalg. En nærmere omtale af tabelmaterialet vil formentlig til sin tid fremkomme i samordningsudvalgets afsluttende betænkning.

6. Udvalget har i kapitel VI medtaget nogle bemærkninger vedrørende spørgsmålet om særreglernes og sammenstødsproblemets stilling i tilfælde af indførelse af et pensionssystem, hvor pensionen helt eller delvis beregnes på grundlag af den enkeltes tidligere erhvervsindtægt.

7. Belysningen af de administrative virkninger af de i rapporten behandlede forslag er foretaget af administrationsudvalget, som er et underudvalg under arbejdsgruppen, (Administrationsudvalgets kommissorium og udvalgets sammensætning er medtaget som bilag nr. 2 til rapporten). Dette udvalg har udarbejdet en række administrative bemærkninger, der efterfølgende er blevet indføjet i rapportens forskellige kapitler. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det kommunale skatteudvalg under Kommunernes Landsforening samt landsforeningens arbejdsgruppe vedrørende sociale pensioner har ydet bidrag til den administrative belysning.

8. Pensionsberegningsudvalget, der har holdt lo møder, har følgende sammensætning:

Vicedirekør Henning Blume,
Københavns kommune.

Kontorchef Johannes Brigsted,
boligministeriet.

Ekspeditionssekretær Käte banning,
Kommunernes Landsforening.

Afdelingschef Niels Halek (formand),
sikringsstyrelsen.

Sekretær Lars Jappe,
Kommunernes Landsforening.

Sekretær Ernst 0. Kristensen,
administrationsdepartementet.

Fuldmægtig Aksel Meyer,
socialministeriet.

Fuldmægtig Mogens Müller,
budgetdepartementet.

Kommitteret Henning Møller,
skattedepartementet.

Økonom Kurt Birk Nielsen,
Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg.

Ekspeditionssekretær Rolf Samsøe,
Københavns kommune.

Fuldmægtig Niels Bülow og sekretær Torben Hede,
begge socialministeriet, har virket som sekretærer for udvalget.

Desuden har fuldmægtig Birgitte Uldall-Hansen,
socialministeriet, deltaget i sekretariatsarbejdet.

9. Pensionsberegningsudvalget afsluttede arbejdet med rapporten i maj 1976. Herefter blev rapporten overdraget til arbejdsgruppen, som har drøftet den på et møde i juni måned.

Fra arbejdsgruppens side tilslutter man sig den fremstilling, som udvalget har givet af de foreliggende samordningsproblemer. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der gennem den foretagne analyse er tilvejebragt et materiale, der vil kunne danne grundlag for den politiske vurdering af de forskellige løsningsmuligheder, som er behandlet i rapporten.

lo. Arbejdsgruppen afgav i oktober 1975 betænkning nr. 755: Rapport om udvidet adgang til førtidig folkepension og fleksibel pensionsalder. Efter afgivelsen af nærværende rapport vil arbejdsgruppen fortsætte sit arbejde med henblik på ved udgangen af 1976 at kunne fremlægge en rapport, der omhandler spørgsmålet om strukturen for det fremtidige sociale pensionssystem.

Kapitel I

Oversigt over pensions-, skatte- og boligsikringsreglerne saniLt reglerne om betaling for hjemmehjælp

A. Pensionsreglerne

Den følgende oversigt over de sociale pensioner (folkepension, invalidepension og enkepension) er udarbejdet på grundlag af de regler, der var gældende pr. 1. oktober 1975. I de tilfælde, hvor der angives beløbsstørrelser, er der anvendt satser pr. 1. oktober 1975.

Inden pensionens bestanddele nærmere beskrives, gives i det følgende en skematisk opstilling af pensionselementerne for de enkelte pensionistkategorier. De med x) fiiærkede beløb er indtægtsbestemte; det vil sige, at beløbenes størrelse afhænger af eventuel indkomst ud over pensionen.

Folkepensionister over 67 år:

Grundbeløb
Pensionstillæg x)

Eventuelt ægteskabstillæg eller hustrutillæg x)

Folkepensionister under 67 år:

Grundbeløb x
Pensionstillæg x)

Eventuelt ægteskabstillæg x) eller hustrutillæg x)

Enkepensionister;

Grundbeløb x)
Pensionstillæg x)

Invalidepensionister med højeste pension:

Grundbeløb x)
Pensionstillæg x)
Invaliditetsbeløb
Erhvervsudygtighedsbeløb

Eventuelt ægteskabstillæg x) eller hustrutillæg x)

Invalidepensionister med mellemste pension:

Grundbeløb x)
Pensionstillæg x)
Invalid itetsbeløb
x) x)
Eventuelt ægteskabstillæg eller hustrutillæg

Invalidepensionister med laveste pension:

T grundbeløb x
i invaliditetsbeløb
Eventuelt hustrutillæg x)

Endelig ydes i visse tilfælde yderligere tillæg til pensionen.

I bilag 3 til rapporten er opgjort antallet af personer inden for de forskellige pensionistkategorier.

1. Pensionens bestanddele

a. Grundbeløb

Grundbeløbet er 11.52o kr. årligt for hver samgift pensionist - d.v.s. for pensionister, hvis ægtefælle også er pensionist - og 14.952 kr, årligt for andre.

Personer, der er 67 år eller derover, modtager altid fuldt grundbeløb.

Grundbeløbet til pensionister under 67 år reguleres efter størrelsen af pensionistens egen indkomst ud over pensionen. Indtægtsreguleringen begynder, når indtægten ud over pensionen overstiger 14.loo kr. for gifte og 7.ooo kr. for enlige. Når indkomsten ud over pensionen består af bestemte indkomstarter (f.eks. arbejdsindkomst eller pensionsindkomst), begynder indtægtsreguleringen dog først ved en noget højere indtægt.

Indtægtsreguleringen af grundbeløbet sker som hovedregel med 6o %, således at en stigning i indkomst ud over pensionen pa f.eks. loo kr. medfører en nedgang i grundbeløbet på 6o kr. For pensionsindkomster gælder særlige regler, således at reguleringen som oftest kun sker med 36 %.

b. Pensionstillæg

Pensionstillægget udgør 3.168 kr. årligt for hver samgift pensionist og 3.2o4- kr. årligt for andre. Pensionstillægget reguleres efter modtagerens og dennes eventuelle ægtefælles samlede

indkomst ud over pensionen. For hver loo kr. indtægten overstiger 3.3oo kr. for gifte og 2.3oo kr. for enlige, fradrages 3o kr. årlig i pensionstillægget; fradraget er dog kun 15 kr. for ægtefæller, når begge ægtefæller er berettigede til pensionstillæg. Reduktionsprocenten for pensionstillægget ved overskridelse af det fradragsfri beløb bliver herefter 3o % for alle pensionister, når ægtepar betragtes under ét.

Ved lov nr. 28o af 26. juni 1975 er der med virkning fra 1. oktober 1976 sket en forhøjelse af de fradragsfri beløb ved beregning af pensionstillæg. I nærværende rapport er forhøjelsen indregnet i satserne pr. 1. oktober 1975. Det fradragsfri beløb udgør herefter 6.600 kr. for gifte og 4.5oo kr. for enlige.

c. Ægteskabstillæg og hustrutillæg

Ægteskabstillæg ydes alle pensionister, hvis ægtefælle ikke modtager folkepension, invalidepension eller invaliditetsydelse. Til en pensionist, der opfylder betingelserne for at få ægteskabstillæg, og hvis hustru er fyldt 62 år, ydes i stedet for ægteskabstillægget et hustrutillæg. Ægteskabstillægget udgør 1.56o kr. årligt og hustrutillægget 11.2o8 kr. årligt. Invalidepensionister med laveste pension er ikke berettigede til ægteskabstillæg, men når betingelserne i øvrigt er opfyldt, er disse pensionister berettigede til et hustrutillæg på 13.o2o kr. årligt. For hver loo kr. ægtefællernes samlede indkomst overstiger den indkomst, hvor pensionstillægget bortfalder, fradrages der 3o kr. i ægteskabstillægget eller hustrutillægget. Reduktionsprocenten er således 3o ligesom for pensionstillægget.

d. Invaliditetsbeløb

Invalidepensionister med højeste og mellemste pension modtager helt invaliditetsbeløb, medens invalidepensionister med laveste pension får halvt invaliditetsbeløb. Invaliditetsbeløbet er 5.724 kr. årligt for gifte, hvis ægtefælle modtager invalidepension eller invaliditetsydelse, og 7.4-52 kr. for andre. Invaliditetsbeløbet indgår ikke i den skattepligtige indkomst.

e. Erhvervsudygtighedsbeløb

Erhvervsudygtighedsbeløb ydes invalidepensionister med højeste pension. Erhvervsudygtighedsbeløbet er 7 . 2 6 o kr. årligt for gifte, hvis ægtefælle opfylder betingelserne for at få erhvervs-

udygtighedsbeløb, og 9 . 9 6 o kr. årligt for andre. Erhvervsudygtighedsbeløbet, der er skattepligtig indkomst, ydes uden hensyn til samtidig indtægt. Beløbet kan imidlertid blive nedsat, såfremt der skal ske fradrag i pensionen på grund af en i anledning af invaliditeten tilkendt erstatning efter ulykkesforsikringsloven.

f. Invaliditetsydelse

Personer, som har en alvorlig lægelig invaliditet, og som skønnes at ville være berettigede til højeste eller mellemste invalidepension, såfremt de ikke udøvede erhvervsmæssigt arbejde, er berettigede til invaliditetsydelse.

Reglerne om invaliditetsydelse er ikke behandlet i denne rapport, idet der er tale om en ydelse til ikke-pensionister.

g. Tillæg i øvrigt

Når visse betingelser er opfyldt, kan pensionisterne få udbetalt yderligere tillæg. Af disse tillæg skal i første række nævnes følgende:

Personligt tillæg ydes efter kommunernes skøn over pensionisternes trang i de enkelte tilfælde, d.v.s.. at dette ti1læg kan henregnes til gruppen af indtægtsbestemte tillæg.

Personligt bistandstillæg ydes, såfremt invaliditeten bevirker, at den pågældende stadig må have personlig bistand af andre, eller såfremt invaliditeten består i blindhed eller stærk svagsynethed. Tillægget er ikke-indtægtsbestemt.

Plejetillæg træder i stedet for bistandstillægget, når invaliditeten kræver vedvarende pleje eller tilsyn, der nødvendiggør andres stadige nærværelse. Også plejetillægget er ikke-indtægtsbestemt.

Ventetillæg ydes, når begæringen om pension udsættes ud over den normale pensionsalder. Tillægget ydes efter fire forskellige regelsæt afhængigt af, hvornår pensionisten har opsat sin begæring om folkepension.

Ud over disse tillæg kan nævnes en række andre tillæg, som alle er karakteriseret ved at være under afvikling.

Alderstillæg modtages således kun af pensionister, som inden den 1. april 1971 er fyldt 8o år.

Invaliditetstillæg tilkommer alene folkepensionister, der er overgået fra invalidepension, og som ved overgangen modtog

dette tillæg. Invaliditetstillægget, der udgør 1.764- kr. årligt, indtægtsreguleres efter samme regler som grundbeløbet.

Husligt bistandstillæg, der er tilkendt, alene fordi invaliditeten bevirker, at pågældende stadig må have væsentlig bistand til nødvendig pasning af husholdningen, oppebæres alene af tidligere invalidepensionister, der ved invalidepensionslovens ikrafttræden i 1965 var mellem 6o og 67 år, og som ikke begærede overqang til invalidepension med invaliditetsbeløb.

Tillæg efter invalidepensionslovens § 44 oppebæres alene af pensionister, der den 31. december 1972 fik pensionen beregnet efter regler for visse ægtepar, hvor den ene af ægtefællerne var invalidepensionist med laveste pension, jfr. herom desuden nedenfor under afsnit B, punkt 4, f.

2. Fradrag i pensionen

Regler om samordning mellem pension og erstatninger efter ulykkesforsikringsloven findes i invalidepensionsloven og enkepensionsloven. Reglerne går ud på, at der skal foretages et fradrag i invalidepensionen, såfremt pensionisten har fået tilkendt erstatning for en nedsættelse af erhvervsevnen af over 2o %, og i enkepensionen, såfremt enken har fået tilkendt erstatning i anledning af ægtefællens død. Fradraget udgør 2o % af det beløb, hvormed erstatningen overstiger visse i loven fastsatte fradragsfrie beløb, der efter de pr. 1. oktober 1975 gældende satser udgør 5.I60 kr. for gifte og 3.62o kr. for enlige. Fra pensionistens 67. år ændrer samordningen karakter, idet denne fra da af sker ved en reduktion af invaliditetserstatningen eller efterladteerstatningen med 25 %.

3. Størrelsen af den samlede pension

Størrelsen af den samlede pension for pensionister, der ikke har indkomst ud over pensionen, fremgår af følgende oversigt. Ved beregningen er medtaget grundbeløb og pensionstillæg og for invalidepensionister endvidere invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb (sidstnævnte ydes kun bil invalidepensionister med højeste pension).

	Enlige pensionister	Ægtepar, begge ægtefæller pensionister
	- kr. årlig -	
Folkepensionister og enkepensionister	18.156	29.376
Invalidepensionister med højeste pension	35.568[1)]	55.344[2)]
Invalidepensionister med mellemste pension	25.608[1)]	40.824[2)]
Invalidepensionister med laveste pension	11.184[3)]	17.256[4)]

4. Særregler for pensionister uden for skatte- og boligsikringslovgivningen

Ved bedømmelsen af pensionisternes økonomiske stilling er det ikke helt tilstrækkeligt at se på pensionernes størrelse samt på de mere generelt gældende fordele, som særreglerne vedrørende beregning af skat og boligsikring rummer. Opnåelse af status som pensionist åbner yderligere mulighed for at modtage en række specielle ydelser af meget forskellig karakter. Da tildelingen af disse ydelser i almindelighed er individuelt bestemt, vil ydelsernes betydning for den enkelte pensionist være meget skiftende. Der kan derfor ikke siges noget generelt om, hvilken rolle disse ydelser spiller.

I det følgende er nævnt de vigtigste blandt disse særydelser. Det bemærkes, at ydelserne ikke er gjort til genstand for videre overvejelser i rapporten, idet deres ovenfor nævnte karakter gør det rimeligt at antage, at spørgsmålet om deres fortsatte beståen falder uden for de opgaver, nærværende udvalg skal bedømme.

a. Særregler vedrørende børnetilskud

Forhøjet børnetilskud ydes til et barn, hvis forældre begge modtager folke- eller invalidepension.

Særligt børnetilskud ydes, når én eller begge et barns samlevende forældre modtager folke- eller invalidepension, medmindre børnebidrag af tilsvarende størrelse oppebæres.

---

1) Heraf er 7.452 kr. skattefri
2) Heraf er 11.448 kr. skattefri
3) Heraf er 3.720 kr. skattefri
4) Heraf er 5.736 kr. skattefri

b. Særregel vedrørende radio- og fjernsynsafgift

Folke- og invalidepensionister med fuldt pensionstillæg samt enkepensionister over 57 år med fuldt pensionstillæg kan meddeles fritagelse eller nedsættelse for radio- og fjernsynsafgift.

c. Særregel vedrørende pensionister i kollektivboliger

Efter bistandsloven kan der ydes støtte til dækning af udgifter til medhjælp og til særlig indretning i kollektivboliger for invalider eller folkepensionister.

d. Særregler vedrørende omsorgsarbejde

Efter bistandsloven iværksætter kommunalbestyrelsen eller yder støtte til omsorgsarbejde for invalide- og folkepensionister samt enkepensionister over 55 år.

Som eksempel på "plejehjemsforebyggende" omsorgsarbejde kan nævnes levering af færdiglavet mad, vaskeri-ordninger og fodpieje.

Som eksempel på omsorgsarbejde af aktiverende karakter kan nævnes klubarbejde, undervisning, foredrag, studiekredsarbejde, ergoterapi og pensionistgymnastik.

Endelig kan omsorgsarbejdet have overvejende underholdningsmæssigt eller feriemæssigt formål som f.eks. udflugter, pensionistrejser samt film og teaterbesøg.

e. Særregler vedrørende transportudgifter

Efter bistandsloven kan der til invalide- og folkepensionister samt enkepensionister over 55 år ydes tilskud til abonnement til kollektive transportmidler. Der kan desuden ydes støtte til pensionistens befordring med individuelle transportmidler, når helbredsmæssige grunde taler derfor.

f. Rejserabatordning hos statsbanerne m.v.

For personer, der er fyldt 65 år, samt for invalidepensionister gælder en særlig rabatordning for rejser med statsbanerne og visse andre offentlige transportordninger.

B. Beskatningsreglerne

De sociale pensioner er som hovedregel skattepligtig indkomst. Visse bestanddele er imidlertid undtaget fra skattepligten. Dette gælder: invaliditetsbeløb, invaliditetstillæg, bistandstillæg, plejetillæg, invaliditetsydelse, personlige tillæg samt visse dele af § 44-tillæggene.

Den følgende beskrivelse af beskatningsreglerne foretages med udgangspunkt i skattereglerne for 1976.

1. Beskatningsprocenter

Beskatningsprocenterne anvendes på den skattepligtige indkomst. Personfradraget blev tidligere givet som et fradrag i den skattepligtige indkomst før skatteberegningen. Fra og med indkomståret 1975 gives personfradraget som et fradrag i skatten, jfr. nedenfor.

Statsskatteskalaen

Der er regnet med en udskrivningsprocent på 9o.
Af de første 59.5oo kr. svares 14,4 % (1. skalatrin).
Af de næste 47.6oo kr. svares 28,8 % (2. skalatrin).
Af resten svares 39,6 % (3. skalatrin).

Konstante procenter

Kommuneskat incl. kirkeskat	22,6 %	(gennemsnit 1976)
Almindeligt folkepensionsbidrag	1,2 %	
Bidrag til dagpengefonden	l,o %	
I alt ekscl. bidrag til den sociale pensionsfond	24,8 %	
Bidrag til den sociale pensionsfond (dette betales ikke af personer på 67 år og derover)	2,o %	
I alt	26,8 %	

Den samlede marginalskat på 1. skalatrin bliver herefter 39,2 % for personer på 67 år og derover og 41,2 % for personer under 67 år.

2. Personfradrag

Hver skattepligtig person har ret til et personfradrag på I0.800 kr. Enlige pensionister har dog ret til et personfradrag på 2 o.3o o kr.

Personfradraget ydes som et fradrag i skatten. For statsskattens vedkommende beregnes fradraget ved anvendelse af procentsatsen efter skatteskalaens laveste trin. Det samlede nedslag i skatten kan derfor beregnes ud fra den marginalskattesats, der svarei til skatteskalaens l. skalatrin.

Nederifor er vist de fradrag i skatten, personfradragene berettiger til i 1976.

Skattemæssig værdi af personfradragene:

	Under 67 år	67 år og derover
Enlige pensionister	8.36'+ kr.	7.958kr.
Andre	4.45o kr.	4.234 kr.

Det fremgår, at en enlig pensionist under 67 år som følge af det forhøjede personfradrag med en given Indkomst vil have 3.914- kr. (8.364 kr. -f 4.45o kr.) mere i disponibel indtægt end andre enlige med tilsvarende indkomst. For en enlig pensionist, der er fyldt 67 år, er forskellen 3.724 kr. (7.958 kr. -f 4.234 kr.).

3. Lønmodtagerfradrag

Lønmodtagerfradraget omfatter udgifter i forbindelse med udførelsen af det indtægtsgivende arbejde, befordringsudgifter, kontingenter til faglige sammenslutninger m.v.. Det faste lønmodtagerfradrag udgør 2.000 kr., dog højst 2o % af lønindtægten. Lønmodtagerfradraget er således fuldt udnyttet ved en lønindtægt på lo.ooo kr.

4. Særregler for pensionister m.fl.

Skattelovene indeholder en række særbestemmelser for pensionister m.fl. Af disse er de to første omtalt foran:

Særregel for alle folke-, invalide- og enkepensionister:
Forhøjet personfradrag for enlige.

Særregel for alle på 67 år og derover:
Fritagelse for betaling af bidrag til den sociale pensionsfond.

Særregel for alle på 67 år og derover med renteindkomst:
Nedslag for renteindkomst.

Særregel for alle på 67 år og derover med bolig i egen ejendom:
Særlig beregning af lejeværdi af egen bolig.

Særregel for alle ubemidlede på 65 år og derover i egen ejendom:
Lån til betaling af ejendomsskatter.

Særregel i form af skattefrihed for visse sociale ydelser:
Invaliditetsbeløb,
invaliditets-, bistands- og plejetillæg,
personlige tillæg,
visse dele af tillæggene efter invalidepensionslovens § 44.

I det følgende omtales de enkelte ordninger hver for sig.

a) Forhøjet personfradrag for enlige

Alle enlige folke-, invalide- og enkepensionister har ret til et forhøjet personfradrag på 2o.3oo kr., jfr. foran under 2.

b) Fritagelse for betaling af bidrag til den sociale pensionsfond

Bidrag til den sociale pensionsfond blev første gang opkrævet i 1971. Bidraget udgør 2 % af den skattepligtige indkomst. Personer på 67 år og derover er fritaget for betaling af dette bidrag.

c) Nedslag for renteindkomst

Personer på 67 år og derover er efter begæring berettigede til et nedslag i ansættelsen af den skattepligtige indkomst på 3o % af deres renteindkomst, løbende udbetalinger fra renteforsikringer eller ikke-pristalsregulerede løbende pensionsudbetalinger. Nedslaget kan ikke overstige 3.5oo kr. Nedslagsbeløbet nedsættes med 5o kr. for hver fulde loo kr., hvormed den skattepligtige indkomst før nedslaget overstiger 35.7oo kr., og bortfalder ved en indkomst på 42.7oo kr.

d) Særlig beregning af lejeværdi af egen bolig

Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes lejeværdien af bolig i egen ejendom.

For oersoner, der er 67 år eller derover, gælder den særregel, at lejeværdien beregnes som 2 % af ejendomsværdien til og med 600.000 kr. og med 5 % af den del af ejendomsværdien, der ligger over 600.000 kr. Særreglen er indført "af hensyn til de særlige problemer, som lejeværdibeskatningen kan medføre for ældre skatteydere".

Forskellen til de almindeligt gældende regler består i, at lejeværdiberegningen for andre personer afhænger af tidspunktet for erhvervelsen af ejendommen. Desuden skal den seneste ejendomsvurdering forhøjes med et tillæg.

Lejeværdien beregnes herefter på grundlag af en forhøjet ejendomsværdi, (ier i 1976 beregnes som den seneste vurdering med tillæg af 25 %. Af den således beregnede ejendomsværdi til og med 6oo.ooo kr. udgør lejeværdien henholdsvis 2 og 2i %, afhængig af, om ejendommen er erhvervet før eller efter december 1969. Af ejendomsværdi over 6oo.ooo kr. udgør lejeværdien altid b %.

Landbrugsejendomme får uanset anskaffelsestidspunktet lejeværdien beregnet efter reglerne for ejendomme anskaffet før december 1969.

e) Lån til betaling af ejendomsskatter

Ifølge lov af 11. juni 1965 kan kommunalbestyrelsen yde lån til betaling af ejendomsskatter for parcel- og rækkehuse til ejere, der er fyldt 65 år, såfremt omstændighederne - herunder ejerens økonomiske forhold - taler for ydelsen. Lånebeløbet forrentes med 6 % p.a.

Renten tilskrives lånebeløbet, der forfalder ved ejerskifte.

Formålet med loven er at hjælpe ubemidlede parcelhusejere, hvis arbejdsindtægt er nedsat eller helt bortfaldet på grund af alder eller invaliditet, således at de pågældende kan blive boende i deres huse.

f) Skattefrihed for visse sociale ydelser

Ifølge ligningslovens § 7 skal bl.a. følgende ydelser ikke medregnes i den skattepligtige indkomst:

Invaliditetsbeløb,
invaliditets-, bistands- og plejetillæg,
personlige tillæg.

Endvidere er der tale om skattefrihed for tillæggene efter invalidepensionslovens § 44, men kun i det omfang, de træder i stedet for invaliditetsbeløb eller invaliditetsydelse. § 44-tillæggene modtages af ægtepar, hvoraf den ene ægtefælle pr. 31. december 1972 modtog laveste invalidepension, medens den anden ægtefælle modtog mellemste eller højeste invalidepension, invaliditetsydelse eller folkepension.

Det er næppe rimeligt uden videre at betragte skattefritagelsen for de nævnte ydelser til pensionister som en særregel for pensionister, idet også andre skatteydere har adgang til at modtage ikke-skattepligtige sociale ydelser, f.eks. børnetilskud og boligsikring.

Desuden kan de nævnte ydelser til pensionisterne - med undtagelse af de personlige tillæg og § 44-tillæggene - betragtes som værende beregnet til at dække visse meromkostninger forårsaget af invaliditet. Selv om omkostningerne ikke er forbundet med indkomsterhvervelsen, er det anset for rimeligt, at de hertil svarende ydelsesbeløb ikke beskattes.

I forbindelse med bestemmelserne om skattefrihed for visse ydelser kan nævnes, at der ved opgørelsen af den skattepligtige indtægt anvendes en særregel for invalide personer (uanset om de modtager invalidepension) med hensyn til fradrag for udgifter mellem bopæl og arbejdsplads. Såfremt disse personer har særlige udgifter til befordring mellem hjem og arbejdsplads, som er nødvendige for at opretholde indtægtserhvervelsen, kan der ud over det almindelige fradrag fratrækkes den del af den faktiske befordringsudgift, der overstiger normal befordringsudgift i det påqae1dendetilfælde.

C. Boligsikringsreglerne

Boligsikring ydes til personer, der bor til leje i udlejningsbyggeri, såfremt visse betingelser vedrørende indkomst, husleje m.v. er opfyldt. Boligsikringsydelsen indgår ikke i den skattepligtige indkomst.

I 1973/74 blev der ydet boligsikring til ca. ¼ af alle lejere. Andelen af husstande med folke-, invalide- og enkepensionister, der modtog boligsikring, var ligeledes ca. i. Heri er inkluderet boligsikring efter de særlige pensionistboligregler. Den gennemsnitlige boligsikringsydelse pr. husstand var større for ikke-pensionister (3.o22 kr.) end for pensionister (2.466 kr.). Betragtes derimod boligsikringen i procent af huslejen, er forholdet omvendt, idet boligsikringen udgjorde 49,4 % af lejen ved pensionisthusstande mod kun 28,7 % for andre husstande. Baggrunden herfor må antages at være, at pensionisterne gennemgående bor i billigere lejligheder end andre.

1. Hovedprincipperne i boligsikringsloven

Lovgivningen vedrørende boligsikring er i de senere ar blevet væsentlig ændret. Disse ændringer har bl.a. betydet, at antallet af særregler for beregning af boligsikring til pensionister er blevet væsentligt reduceret.

i (ien følgende beskrivelse af boligsikringsreglerne er der taget udgangspunkt i de regler, der gælder pr. 1. januar 1976.

Loven bygger på det princip, at der kan ydes boligsikring, hvis den årlige husleje overstiger et grænsebeløb, der udregnes på basis af husstandsindkomsten.

Grænsebeløbet er progressivt stigende med stigninger i husstandsindkomsten.

Boligsikringen udgør 15 % af lejen. For hvert barn i husstanden forhøjes boligsikringen med 15 % af lejen. Såfremt husstandsindkomsten overstiger 7o.ooo kr., sker der en nedtrapning af ovennævnte procenter.

Størrelsen af den årlige boligsikring er begrænset på forskellig vis. Ydelsen kan dels ikke overstige 2/3 af forskellen mellem huslejen og grænsebeløbet, dels ikke overstige et fast beløb, der afhænger af antallet af børn.

Der er særlig gunstige regler for beregning af boligsikring til pensionister med en husstandsindkomst på under 4-5.ooo kr. samt for familier med børn, der skønnes at have et tilsvarende behov for støtte, jfr. nærmere under punkt 3.

2. Husstandsindkomst og husleje

Husstandsindkomsten udgør summen af samtlige husstandsmedlemmers skattepligtige indkomster for det senest afsluttede indkomstår reguleret med samme procentsats, som anvendes ved forskudsregistreringen.

Husstandsindkomsten udgør således fra 1. januar 1976 indkomsten i 1974 + 25 %.

Ved beregningen af husstandsindkomsten bortses der fra de første 5.000 kr. af hvert barns indkomst. For hvert barn i husstanden reduceres husstandsindkomsten yderligere med 3.ooo kr.

Den husleje, der lægges til grund for boligsikringsberegningen, er den kontraktlige leje. Der ydes således ikke boligsikring af udgifter til centralvarme o.1.

Overstiger lejelighedens værelsesantal antallet af personer i husstanden med mere end ét, nedsaittes lejen ved beregningen med et forholdsmæssigt beløb.

3. Særregler for pensionister ved beregning af boligsikring

Den eneste specielle regel for pens.ionister i loven om boligsikring er, at boligsikringen for husstandsindkomster under 45.ooo kr. beregnes på en gunstigere måde for pensionister, end hvad der normalt gælder for andre personer. Boligsikringen udgør her 6o % af huslejen. Procenten på éo nedsættes med 1 procentpoint for hver l.ooo kr., indkomsten overstiger 15.ooo kr., og med

2 procentpoint for hver 1.000 kr., indkomsten overstiger 30.000 kr. Ved 45.000 kr. er særreglen således aftrappet, og boligsikringen udgør 15 % af lejen som for andre. Den foran under punkt 1 nævnte regel om begrænsning af boligsikringens størrelse: ("2/3-reglen") gælder også for pensionister. Boligsikringen til pensionister vil i de fleste tilfælde være bestemt af denne regel.

Til husstande med lave indkomster med et eller flere børn kan der imidlertid ydes boligsikring efter pensionistreglerne, såfremt det skønnes, at husstanden mere varigt har behov for støtte. I princippet betyder dette, at familier med børn stort set ligestilles med pensionister med den forskel, at pensionisterne automatisk får deres boligsikring beregnet efter de gunstigere regler, hvis husstandsindkomsten er under 45.000 kr., medens andre personer er afhængige af, om kommunen skønner, der foreligger en lav indkomst af mere permanent karakter.

4. Pensionistboliger

Kommunale pensionistboliger er mindre, kommunalt ejede eller lejede lejligheder, der er forbeholdt pensionister med lave indkomster. Sædvanligvis kan kun pensionister, hvis husstandsindkomst er under 1½ gang pensionens grundbeløb, få tildelt en pensionistbolig. For gifte pensionister regnes i denne forbindelse med grundbeløbet for ægtepar, hvor begge ægtefæller er pensionister, uanset om kun den ene ægtefælle er pensionist. For invalidepensionister med erhvervsudygtighedsbeløb kan der ses bort fra dette ved indtægtsopgørelsen.

Invalider, hvis husstandsindkomst overskrider grænsen, kan alligevel komme i betragtning ved tildeling af en pensionistbolig, såfremt husstandsindkomsten er under 50.000 kr., og boligen er særligt indrettet for invalider.

Til pensionister i kommunale pensionistboliger kan der ydes en særlig form for boligsikring, således at lejen herved nedsættes til 15 % af husstandsindkomsten. En stigning i husstandsindkomsten på 1.000 kr. medfører således en stigning i boligudgiften på 150 kr.

5. Beskyttede boliger

Efter bistandslovens bestemmelser skal der for personer, der ikke kan klare sig i en almindelig bolig, men hvis tilstand dog ikke nødvendiggør optagelse i plejehjem, være mulighed for indflytning i en beskyttet bolig. I den beskyttede bolig skal der kunne ydes såvel personlig som anden form for bistand i lejligheden. Desuden skal der være visse fælles faciliteter.

Afgørelse om indflytning i en beskyttet bolig træffes af det sociale udvalg. Visitationen foretages på samme måde som ved optagelse i plejehjem.

Beboere i beskyttede boliger betaler en leje, der fastsættes af det sociale udvalg. Det beløb, der skal betales, skal udgøre leje af boligen, enhver form for bistand samt deltagelse i aktiviteter for pensionister., Betalingen skal udgøre 25 % af husstandsindkomsten - opgjort som efter boligsikringsloven - med tillæg af bistands- og plejetillæg, dog højst et beløb svarende til bruttohuslejen incl. vedligeholdelse for den pågældende bolig + det til enhver tid gældende højeste beløb for betaling for hjemmehjælp.

D. Hjemmehjælp

Varig hjemmehjælp ydes til at udføre det huslige arbejde og bistå med de personlige fornødenheder, som en person på grund af vedvarende lidelse eller svækkelse ikke længere selv kan klare - eller dog meget vanskeligt kan udføre på egen hånd. Hjælpen er ikke forbeholdt modtagere af en social pension.

For varig hjemmehjælp kan der højst kræves betaling for 6 timer pr. uge, uanset om der faktisk ydes hjemmehjælp i et større antal timer.

Socialministeriet har i cirkulære af 3. marts 1976 fastsat satser ror betaling for hjemmehjælp. Ved fastsættelse af betalingen for pensionister indgår i beregningsgrundlaget de beløb, der anvendes ved beregning af pensionstillæg. Endvidere medregnes pensionistens og pensionistægtepars pension incl. alle tillæg med undtagelse af bistands- og plejetillæg samt personlige tillæg.

Inden betalingsskalaen benytte;s, fradrages i den årlige, således beregnede sammenlagte indtægt et beløb svarende til folkepensionens grundbeløb med pension still *ai* g, oprundet til det nærmeste tal, der er deleligt med loo.

For personer med børn foretages der før benyttelsen af betalingsskalaen et fradrag i indkomsten. Dette fradrag udgør for ægtepar et beløb for hvert barn svarende til det særlige børnetilskud. Fradraget udgør for reelt enlige forsørgere med 1 barn ll.ooo kr., med 2 børn 23.ooo kr. og med 3 eller flere børn 35.ooo kr.

Nedenfor er vist den vejledende betalingsskala, der er gældende fra 1. april 1976:

Beregnet indtægt efterfradrag kr.	Betaling pr. time kr.
0-1.000	o
l.loo-2.ooo	1
2.1oo-3.ooo	2

Betalingen forhøjes med 1 kr. i timen for hver l.ooo kr. yderligere indtægt.

Betalingen kan dog ikke overstige begyndelsessatsen for hjemmehjælperens timeløn.

Kapitel II

Pensions-, boligsikrings- og skattereglernes samt hjemmehjælpens virkninger

A. Virkningen af særreglerne for pensionister

Særreglerne i skatte- og boligsikringslovgivningen for pensionister har til opgave i en række situationer at give disse en bedre stilling end den, den øvrige befolkning opnår igennem de almindelige regler. Dette betyder, at et betydeligt antal pensionister - især med lave indtægter - betaler mindre i skat og/eller modtager større boligsikring end andre borgere i en tilsvarende situation. De pensionister, der ikke er omfattet af særreglerne, betaler skat og modtager boligsikring efter ganske de samme regler som den øvrige del af befolkningen.

Retten til at være omfattet af særreglerne er i et vist omfang bestemt af, hvor stor samlet indtægt pensionisten har, og dette vil - da pensionen principielt er ens for alle med samme civilstand - i realiteten sige af den pågældendes indtægt ud over pensionen. Heraf følger, at der sker en reduktion af særreglernes virkning ved stigende indtægt. Dette vil ganske uundgåeligt medføre, at pensionister, der indkomstmæssigt befinder sig på overgangen fra særreglerne til de normale regler, ved indkomststigninger vil få en mindre stigning i den disponible indkomst end andre borgere på samme indkomsttrin. Omvendt vil de ved indkomstfald være i den situation, at den disponible indkomst reduceres mindre, end tilfældet er for andre borgere, idet pensionisterne i sådanne tilfælde i stigende grad vil komme ind under særreglerne.

Tabel 1

Forskel i disponibel indkomst for enlig pensionist og enlig, der ikke er pensionist

	Skattepligtig indkomst incl. pension 1	Boligsikring ved husleje 8.ooo kr. 2	Skat 3	Disponibel indkomst 4=1+2-3
	kr.	kr.	kr.	kr.
Enlig pensionist på 67 år og derover	2o.ooo	3.72o	o	23.72o
Enlig under 67 år, der ikke er pensionist	2o.ooo	1.2oo	3.79o	17.41o
Difference	-	2.52o	3.79o	6.31o
Enlig pensionist på 67 år og derover	3o.ooo	2.76o	3.8o2	28.958
Enlig under 67 år, der ikke er pensionist	3o.ooo	1.2oo	7.91o	23.29o
Difference	-	1.56o	4.1o8	5.668
Enlig pensionist på 67 år og derover	4o.ooo	1.68o	7.722	33.958
Enlig under 67 år, der ikke er pensionist	4o.ooo	1.2oo	12.o3o	29.17o
Difference	-	48o	4.3o8	4.788

Eksemplet i tabel 1 belyser begge de nævnte forhold. Tabellen viser således, at ved en skattepligtig indkomst på 2o.ooo kr. har en enlig pensionist en disponibel indkomst incl. boligsikring, der er godt 6.000 kr. højere end en enlig, der ikke er pensionist. Endvidere viser tabellen, at en stigning i skattepligtig indkomst på 2o.ooo kr. medfører en stigning i disponibel indkomst på ca. 12.ooo kr. for en enlig, der ikke er pensionist, me (i ens stigningen i pensionistens disponible indkomst bliver ca. 1o.ooo kr. Forskellen mellem de disponible indkomster er altså blevet reduceret.

Den mindre stigning i pensionistens disponible indkomst skyldes i dette tilfælde alene reduktion i virkningen af pensionisternes særstilling ved beregning af boligsikring. Særreglerne

i skattelovgivningen - forhøjet personfradrag til enlige og fritagelse for betaling til tien sociale pensionsfond - berøres derimod ikke ved stigende indkomst. Havde pensionisten modtaget hjemmehjælp, ville stigningen i pensionistens disponible indkomst være blevet yderligere reduceret som følge af den højere timebetaling ved stigende indkomst.

De i tabel 1 viste forskelle i skat mellem pensionister og andre ville ikke have været så store, hvis man i stedet for at have sammenlignet forholdene for enlige havde sammenlignet forholdene for ægtepar. Dette skyldes, at alene enlige pensionister har den særlige fordel, at de har ret til forhøjet personfradrag.

I tabel 1 er man gået ud fra, at pensionisten boede i en lejlighed med adgang til boligsikring. Kun ca. ¾ af pensionisthusstandene modtager imidlertid boligsikring. En del pensionister vil således ikke kunne få boligsikring, fordi deres husleje er for lav i forhold til deres indkomst,, Nogle vil ikke kunne få boligsikring, fordi lejligheden ikke opfylder boligsikringslovens kvalitetskrav, andre vil ikke kunne få boligsikring, fordi deres lejlighed er for stor eller deres indkomst for høj. Endelig vil en del pensionister (ca. 3o-4o %) ikke være berettigede til boligsikring, fordi de bor i egen villa eller parcelhus. Disse pensionister har til gengæld den fordel sammenlignet med andre husejere, at lejeværdien af egen bolig beregnes efter gunstigere regler for personer på 67 år og derover end for andre.

Ud over de fordele, der er nævnt i forbindelse med skatte-, hjemmehjælps- og boligsikringsreglerne, er der på en række andre områder større eller mindre fordele for pensionister sammenlignet med andre. En del af disse fordele, der er omtalt foran i kapitel I, afsnit A, punkt 4, afhænger af indkomstens størrelse, f.eks. derved, at ydelsen falder bort for pensionister, hvis indkomst overstiger en vis grænse.

B. Aftrapningsreglerne

I det følgende omtales, hvorledes størrelsen af pension, skat og boligsikring påvirkes af en indkomstforøgelse.

Gennemgangen bygger på en forudsætning om, at indkomstændringer straks omsættes i ændret pension, skat og boligsikring. Denne antagelse vil til dels være korrekt for skattens vedkommende, hvorimod antagelsen i det korte løb ikke helt holder stik

i relation til pension og boligsikring, idet disse ydelser bestemmes af indkomsten i et tidligere år og altså ikke af den aktuelle indkomst (med hensyn til boligsikringen sker der dog en procentuel opregulering af indkomsten fra det tidligere år). Sker der imidlertid ændring i den aktuelle indkomst, således at den afviger mere end rent ubetydeligt fra den indkomst, der ligger til grund for pensions- eller boligsikringsydelsen, har pensionisten ret (og i visse tilfælde pligt) **til** at få ydelsen omberegnet. For boligsikringens vedkommende skal indkomstændringen dog være af en vis størrelse.

1. Indtægtsreguleringen af pensionerne

Som nævnt i kapitel I er det i hovedsagen 4 pensionsbestandde1e, der er indkomstbestemte: Grundbeløb til pensionister under 61 år, pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg.

Størrelsen af grundbeløbet til pensionister under 67 år afhænger udelukkende af pensionistens egen indkomst ud over pensionen, medens pensions-, ægteskabs- og hustrutillægget afhænger af pensionistens og vedkommendes eventuelle ægtefælles samlede indkomst ud over pensionen.

Rent teknisk sker beregningen af grundbeløbet på grundlag af en beregnet indtægt (d.v.s. den faktiske indtægt reduceret med forskellige fradrag), medens beregningen af tillæggene sker direkte på grundlag af den faktiske indtægt:. (I tabellerne nedenfor er imidlertid af hensyn til sammenligneligheden alle steder anvendt faktisk indtægt).

Ved overskridelse af det fradragsfri beløb nedtrappes grundbeløbet med 6o % af en indkomststigning (for pensionsindtægter er nedtrapningsprocenten dog som hovedregel kun 36). Tillæggene nedtrappes med 3o %. Et eventuelt ægteskabs- eller hustrutillæg nedtrappes i fortsættelse af pensionstillægget.

Den største samlede nedtrapningsprocent vil således være 9o, og den vil fremkomme, når der sker samtidig nedtrapning af grundbeløbet og af pensions-, ægteskabs- og hustrutillægget. Denne høje nedtrapningsprocent kan kun fremkomme hos pensionister under 67 år. Pensionister på 67 år og derover kan maksimalt få deres pension reduceret med 3o % af en indkomststigning, idet **deres** grundbeløb, **som** nævnt, ikke indtægtsreguleres.

I tabel 2 er vist, ved hvilke indkomster ud over pensionen nedtrapningen af pensionstillæg og eventuelt ægteskabs- eller hustrutillæg begynder og afsluttes.

Tabel 2

Indkomster ud over pensionen, ved hvilke nedtrapningen af pensionstillæg og eventuelt ægteskabs- eller hustrutillæg påbegyndes og afsluttes

	Nedtrapningen af pensionstillæg påbegyndes	Nedtrapningen af pensionstillæg og evt. ægteskabs- eller hustrutillæg afsluttes	Nedtrapningsprocent
	kr. årlig	kr. årlig	pCt.
Enlige	4.500	15.180	30
Ægtepar, den ene ægtefælle pensionist, den anden ægtefælle ikke pensionist. Ægteskabstillæg	6.600	22.480	30
Ægtepar, manden pensionist, hustruen 62-66 år og ikke pensionist. Hustrutillæg	6.600	54.640[1]	30
Samgifte pensionister	6.600	27.720	30

For ægtepar gælder graenserne ægteparrets samlede indkomst ud over pensionen.

Indtægtsgrænserne gælder pr. 1. oktober 1975. Forhøjelsen af de fradragsfri indtægtsbeløb, der får virkning fra 1. oktober 1976, er indregnet i tabellen.

Der er ikke taget hensyn til pensionslovens afrundingsregler.

1) Denne grænse er "kunstig", for så vidt angår førtidige folkepensionister, idet hustrutillægget falder bort på det tidspunkt, hvor grundbeløbet er bortfaldet på grund af indtægtsreguleringen.

Inden for det angivne interval er aftrapningsprocenten konstant 3o. For samgifte pensionister gælder aftrapningsprocenten på 3o ægtefællerne tilsammen; for den enkelte ægtefælle reduceres pensionstillægget kun med 15 % af en stigning i ægtefællernes samlede indkomst ud over pensionen.

Tabel 2 viser i øvrigt, at der specielt i tilfælde, hvor der udbetales hustrutillæg, er et meget langt interval, i hvilket en indkomstforøgelse medfører en nedsættelse af pensions- og hustrutillægget. Endvidere ses, at det indtægtsbeløb, for hvilket der ikke sker nedtrapning, er ganske beskedent sammenlignet med det indtægtsinterval, inden for hvilket aftrapningen finder sted.

Knap halvdelen af pensionisterne havde pr. 31. marts 1975 så lave indkomster ud over pensionen (2.2oo kr., henholdsvis 3.2oo kr. eller derunder), at de overhovedet ikke berøres af nedtrapningsreglerne for pensionstillæg m.v. Ca. 25 % ligger i det interval, hvori der sker nedtrapning, og ca. 25 % har indtægter af en sådan højde ved siden af pensionen, at pensionstillæg m.v. er helt bortfaldet. Forhøjelsen af de fradragsfrie beløb fra 1. oktober 1976 anslås at ville medføre, at ca. 6o % af pensionisterne nu vil få fuldt pensionstillæg m.v. Der er her ikke taget hensyn til, at den ovennævnte fordeling af pensionisterne antagelig er påvirket af aftrapningsreglernes eksistens.

For pensionister under 67 år afhænger også grundbeløbet af størrelsen af pensionistens indkomst ud over pensionen. En oversigt over reglerne for nedtrapning af grundbeløbet (tabel 3) kompliceres af det forhold, at nedtrapningen afhænger af såvel pensionistens civilstand som af arten af pensionistens indkomst ud over pensionen. Til gengæld er ægtefællens indkomst uden betydning.

Tabel 3

Indkomster ud over pensionen, ved hvilke nedtrapningen af grundbeløbet påbegyndes og afsluttes

	Nedtrapningen af grundbeløbet påbegyndes	Nedtrapningen af grundbeløbet afsluttes[1]	Aftrapningsprocent
	kr. årlig	kr. årlig	pCt.
Enlige pensionister under 67 år			
Formueindkomst	7.000	31.920	60
Arbejdsindkomst undtagen for invalidepensionister	8.910	33.830	60
Arbejdsindkomst for invalidepensionister	14.440	39.360	60
Pensionsindkomst	15.300	53.200	60/36[2]
Gifte pensionister under 67 år, hvis ægtefælle ikke er pensionist			
Formueindkomst	14.100	39.020	60
Arbejdsindkomst undtagen for invalidepensionister	17.350	42.270	60
Arbejdsindkomst for invalidepensionister	25.200	50.120	60
Pensionsindkomst	23.500	65.033	36
Gifte pensionister under 67 år, hvis ægtefælle ligeledes er pensionist			
Formueindkomst	14.100	33.300	60
Arbejdsindkomst undtagen for invalidepensionister	17.350	36.550	60
Arbejdsindkomst for invalidepensionister	25.200	44.400	60
Pensionsindkomst	23.500	55.500	36

1) Der er set bort fra, at folke- og enkepensionen bortfalder, når den bliver mindre end 1/40 af grundbeløbet.

2) Indtil en indkomst ud over pensionen på 20.750 kr. er aftrapningsprocenten 60; når indkomster overstiger denne grænse, reduceres aftrapningsprocenten til 36.

Indkomstgrænserne gælder pr. 1. oktober 1975. Der er ikke taget hensyn til pensionslovens afrundingsregler.

Tabel 3 viser, hvorledes grundbeløbet nedtrappes for pensionister med enten formue indtægt, arbejdsindtægt eller pensionsindtægt. For de to førstnævnte indtægtsarter fremgår det, at nedsættelsen fortsætter indtil pensionens bortfald ved en indtægt på 32-5o.ooo kr. og for pensionsindtægter indtil en størrelsesorden på omkring 60.000 kr.

Det fremgår endvidere af tabellen, at de lempeligste aftrapningsregler findes for pensionsindkomst, hvor aftrapningen først begynder ved en relativ høj indkomst og med en lavere aftrapningsprocent end for de øvrige indkomstarter.

Af tabellen ses endelig, at nedtrapningen af grundbeløbet afsluttes ved en højere indkomst for gifte pensionister, hvis ægtefælle ikke er pensionist, end for samgifte pensionister. Dette skyldes, at grundbeløbet i førstnævnte tilfælde ydes med en højere sats (satsen for en enlig) end i sidstnævnte tilfælde.

Kun en mindre del af pensionisterne berøres af indtægtsreguleringen af grundbeløbet. Af folkepensionister under 67 år modtog pr. 31. marts 1975 82 % fuldt grundbeløb og 18 % nedsat grundbeløb. 92 % af invalidepensionisterne modtog fuldt grundbeløb, 6 % modtog nedsat grundbeløb, og for 2 % var grundbeløbet helt bortfaldet. Af enkepensionisterne modtog 76 % fuldt grundbeløb og 24 % nedsat grundbeløb.

Nedtrapningen af grundbeløbet begynder hyppigst, før nedtrapningen af pensionstillæg m.v. er afsluttet. I tabel 4 er vist, for hvilke pensionistkategorier og indtægtsarter dette er tilfældet.

Tabel 4

Sammenfald mellem indtægtsregulering af grundbeløb og pensionstillæg m.v. for pensionister under 61 år

Indkomstart	Pensionistkategori	Indkomst ud over pensionen, hvor der samtidig sker nedtrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v.
		kr. årlig
Formueindkomst	Enlige	7.000 - 15.180
	Gifte med ægteskabstillæg	14.100 - 22.480
	Gifte med hustrutillæg	14.100 - 39.020
	Samgifte	14.100 - 27.720
Arbejdsindkomst undtagen for invalidepensionister	Enlige	8.910 - 15.180
	Gifte med ægteskabstillæg	17.350 - 22.480
	Gifte med hustrutillæg	17.350 - 42.270
	Samgifte	17.350 - 27.720
Arbejdsindkomst for invalidepensionister	Enlige	14.440 - 15.180
	Gifte med hustrutillæg	25.200 - 50.120
	Samgifte	25.200 - 27.720
Pensionsindkomst	Gifte med hustrutillæg	23.500 - 54.640
	Samgifte	23.500 - 27.720

I tabellen er anvendt pensionssatserne pr. 1. oktober 1975. Forhøjelsen af de fradragsfrie beløb ved beregning af pensionstillæg, der træder i kraft den 1. oktober 1976, er indregnet i tabellen. Der er ikke taget hensyn til pensionslovens afrundingsregler. Der er tillige set bort fra 1/40-reglen, jfr. fodnote til tabel 3.

I tabel 4 såvel som i de følgende tabeller er det for ægtepar antaget, at indkomst ud over pensionen er koncentreret hos den ene ægtefælle. Er kun den ene ægtefælle pensionist, antages indtægten at ligge hos pensionisten. (Antagelsen herom stemmer

ikke ganske med de faktiske forhold, idet indtægten i det store antal tilfælde vil være koncentreret hos ikke-pensionisten. Antagelsen er imidlertid nødvendig i denne sammenhæng, idet grundbeløbets størrelse alene påvirkes af en stigning i pensionistens egen indtægt).

Tabelien viser, at der for alle pensionistkategorier vil være et indkomstinterval, hvor der er sammenfald af aftrapningen af grundbeløb og pensionstillæg m.v., forudsat indkomsten består af formueindkomst eller arbejdsindkomst for andre end invalidepensionister. Den samlede reduktionsprocent er i disse tilfælde 9o. Intervallet, hvor der er sammenfald, har typisk en længde på omkring lo.ooo kr. For gifte mænd med hustrutillæg er intervallet betydeligt længere, ca. 25.ooo kr.

Består indkomsten ud over pensionen af arbejdsindtægt for invalidepensionist eller privat pensionsindtægt, er intervallet, hvor der sker sammenfald af aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v., af beskeden størrelse, ca. l.ooo kr. Undtagelsen er ogsa her mænd med hustrutillæg, hvor intervallet også er meget langt.

Det bemærkes, at intervallerne, hvor der samtidig sker nedtrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v., i dag i flere tilfælde ikke forekommer eller er en del kortere, end tilfældet er i tabel 4. Den viste situation fremkommer først fra 1. oktober 1976 og skyldes den forhøjelse af det fradragsfrie beløb for pensionstillæg, der gennemføres fra denne dato.

2. Margiralbeskatningen

For visse pensionistgrupper er den skattepligtige del af pensionen lavere end personfradraget. Disse grupper vil derfor have mulighed for at erhverve beskedne ekstraindtægter uden at blive beskattet heraf. Dette gælder for enlige folkepensionister, enlige invalidepensionister med mellemste og laveste pension, enkepensionister, gifte folkepensionister med ægteskabstillæg, gifte invalidepensionister med mellemste pension og ægteskabstillæg samt for folkepensionister gift med invalidepensionist med laveste pension. (For gruppen af gifte pensionister er der regnet med begge ægtefællernes personfradrag).

For de øvrige pensionistgrupper gælder, at den skattepligtige del af pensionen er større end personfradraget (-ene). Enhver ekstraindtægt vil derfor blive beskattet.

Marginalskatten, d.v.s. den procent, hvormed den sidste del af indtægten beskattes, er for personer under 67 år den samme, hvad enten der er tale; om pensionister eller ikke-pensionister. For personer på 67 år og derover er marginalskatten 2 procentpoint lavere end for personer under denne alder. Dette skyldes, at personer over 67 år er fritaget for betaling af bidrag til den sociale pensionsfond.

Marginalskatten på 1. skalatrin er i 1976 i gennemsnit 39,2 og 4-1,2 % for personer henholdsvis over og under 67 år. Ved lønindkomst på indtil lo.ooo kr. vil marginalskatten dog være mindre på grund af lønmodtagerfradraget, der udgør 2o % af lønindtægten, dog højst 2.ooo kr. En stigning i lønindkomsten på loo kr. inden for dette interval vil derfor kun bevirke en stigning i den skattepligtige indkomst på 8o kr. Skatten heraf er for personer over 67 år 8o x o,392 = 31,4o kr. Marginalskatten bliver derfor 31,4o/loo = 31,4 %.

I tabellen nedenfor er vist marginalskatten ved stigende lønindkomst.

Tabel 5

Marginalskatteprocenter ved stigende lønindkomst for personer over og under 67 år i 1976

	Personer over 67 år	Personer under 67 år
kr.	pCt.	pCt.
Indtil lo.ooo	31,4	33,o
lo.ooo - 61.5oo	39,2	41,2
61.5oo - lo9.loo	53,6	55,6
lo9.loo -	64,4	66,4

3. Samspil mellem pensionslovgivningens indtægtsreguleringsregler og beskatningsreglerne

I det følgende foretages en sammenfatning af virkningerne af indtægtsregulering af pensionerne og beskatningen af pensionisterne. Der er således her set på de regler, der vedrører alle pensionister i de relevante indtægtsgrupper, medens der er set bort fra boligsikringens virkninger. Omkring 3o-4o % af pensionisterne er ikke berettigede til boligsikring allerede af den

grund, at de bor i villa eller parcelhus. Disse pensionister vil i stedet have et over- eller underskud af fast ejendom, der skal tages i betragtning ved pensions- og skatteberegningen. I det følgende er det forudsat, at underskuddet af fast ejendom er 0.

Den samlede virkning af beskatning og indtægtsregulering af pensionen vil aldrig kunne medføre, at en ekstraindkomst resulterer i en nedgang i pensionistens disponible indkomst.

Indtægtsreguleringen af pensionen medfører således i værste fald, at pensionen nedsættes med 90 % af ekstraindkomsten; tilbage bliver herefter 10 %, der aldrig vil kunne bortbeskattes helt, idet marginalskatteprocenten altid er under 100.

Tabel 6

Den samlede marginale reduktionsprocent som funktion af forskellige kombinationer af aftrapningsprocenten for pensionen og marginalskatten

	Aftrapningsprocent for pensions-,ægteskabs- og hustrutillæg	Aftrapningsprocent for grundbeløb	Marginalskat	Samlede marginale reduk.
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Pensionist hhv. under og over 67 år.	3o	-	41,2	58,8
Kun pensionstillæg m.v. aftrappes	3o	-	39,2	57,4
Pensionist hhv. over og under 67 år.	3o	-	31,4	49,6
Kun pensionstillæg m.v. aftrappes. Lønindkomst under lo.ooo kr.	3o	-	33,o	5o,6
Pensionist under 67 år. Kun grundbeløbet aftrappes	-	6o	41,2	76,5
Pensionist under 67 år. Både grundbeløb og pensionstillæg aftrappes	3o	6o	41,2	94,1
Pensionist under 67 år. Både grundbeløb og pensionstillæg m.v. aftrappes. Lønindkomst under lo.ooo kr.	3o	6o	33,o	93,3
Pensionist under 67 år med pensionsindkomst.- Både grundbeløb og pensionstillæg aftrappes	3o	36	41,2	8o,o
Pensionist under 67 år med pensionsindkomst. Kun grundbeløb aftrappes	-	36	41,2	62,4

I tabel b er der opstillet en oversigt over den samlede fradragsvirkning for pensionisten af skattereglerne og aftrapningsreglerne for pensionen. Tabellen viser f.eks., at den samlede marginale reduktionsprocent ved en stigning af indkomst ud over pensionen bliver 58,8 for en pensionist under 67 år, der befinder sig i et interval, hvor kun pensionstillægget aftrappes, og hvor marginalskatten er 4-1,2. En indkomstforøgelse i dette interval på f.eks. l.ooo kr. medfører en samlet reduktion på i alt 588 kr., og pensionistens disponible indkomst stiger således med 412 kr. Havde marginalskatten i stedet været 33 pa grund af lønmodtagerfradraget, ville den samlede marginale reduktionsprocent være blevet 5o,6 i stedet for 58,8, d.v.s. en nedgang på 8,2 point. Tabellen viser, at jo højere aftrapningsprocenten for pensionen er, jo mindre betydning har en forhøjelse af marginalskatten.

I tabel 7 er til eksempel vist udviklingen i de samlede marginalreduktionsprocenter på grund af beskatning og indtægtsregulering af pensionerne for enlige folkepensionister og enkepensionister. Tabellen omfatter ikke så høje indtægter, at der er sket overgang til beskatning efter 3. skalatrin.

Tabel 7

Sammenfatning af virkningerne af beskatning og indtægtsregulering af pensionen ved stigende lønindkomst for enlige folkepensionister og enkepensionister

	Lønindkomst, ved hvilken aftrapningen starter med den angivne procent 3)	Marginal-aftrapnings-procent for pensionen	Marginal-skat	Samlet marginal reduktion
	kr. årlig	pCt.	pCt.	pCt.
Enlige folkepensionister på 67 år og derover	2.805	-	31,4	31,4
	4.500	30	39,2÷7,8 1)	49,6
	10.000	30	39,2	57,4
	15.180	-	39,2	39,2
	46.548 4)	-	53,6	53,6
Enlige folkepensionister under 67 år og enkepensionister	2.805	-	33,0	33,0
	4.500	30	41,2÷8,2 2)	50,6
	8.910	90	41,2÷8,2 2)	85,9
	10.000	90	41,2	94,1
	15.180	60	41,2	76,5
	33.830	-	41,2	41,2
	61.500 4)	-	55,6	55,6

For enlige pensionister på 67 år og derover viser tabel 7, at den højeste samlede reduktionsprocent er 57,4. Den fremkommer i et interval, hvori der sker en aftrapning af pensionstillægget, samtidig med at lønmodtagerfradraget er konstant i dette interval.

For enlige pensionister under 67 år kan den samlede marginale reduktionsprocent blive væsentlig højere, hvilket hænger sammen med indtægtsreguleringen af grundbeløbet. Den højeste

1) Marginalskatten på 39,2 anvendes til beregning af den reduktion i skatten, der skyldes nedgang i pensionen. Marginalskatten på 39,2 x (1-0,20) = 39,2 -f 7,8 = 31,4 anvendes til beregning af merskatten forårsaget af stigningen i lønindkomsten. En sådan opsplitning af marginalskatten er nødvendig i tilfælde med lønindkomst på 0-10.000 kr. på grund af virkningen af lønmodtagerfradraget.
2) Se 1).
3) Forhøjelsen af det fradragsfri beløb ved beregning af pensionstillæg, der får virkning fra 1. oktober 1976, er indregnet i tabellen.
4) Lønindtægt, vefl hvilKen der sker overgang til beskatning efter 2. skalatrin.

marginalprocent, 94,1, findes i intervallet lo.ooo-15.18o kr., hvor der sker samtidig aftrapning af pensionstillæg og grundbeløb, samtidig med at lønmodtagerfradraget er konstant i dette interval.

I bilag 6 til rapporten er der opstillet oversigtstabeller, der viser den absolutte størrelse af pension, skat og disponibel indkomst som funktion af indkomst ud over pensionen for forskellige pensionistkategorier og indtægtsarter. Bilagstabellerne omfatter ikke indkomster af en sådan højde, at der er sket overgang til beskatning efter 3. skalatrin.

Som sammenfatning af dette bilagsmateriale er der i tabel 8 for de forskellige pensionistkategorier og indtægtsarter vist, hvor stor stigningen i den disponible indkomst bliver, når indkomsten ud over pensionen stiger fra o til lo.ooo kr. og fra lo.ooo kr. til 2o.ooo kr.

Specielt viser tabellen, at pensionister under 67 år kun opnår en stigning i disponibel indkomst på 1.ooo-4.ooo kr., nar deres indkomst ud over pensionen stiger fra lo.ooo kr. til 2o.oookr.

Konklusionen af de foretagne beregninger kan sammenfattes som følger:

1. Som hovedregel er nedtrapningen af pensionen tilendebragt, inden beskatningen overgår til 2. skalatrin.

2. Da (ien mindste aftrapningsprocent for pensioner efter de nugældende regler er 3o (eventuelt 2 x 15), og - bortset fra lønindkomster op til lo.ooo kr. - den mindste marginalskat for personer under 67 år er 41,2 %, vil en samlet reduktionsprocent på 58,8 være den lavest mulige i et interval, hvor pensionstillæg m.v. nedtrappes.

For pensionister over 67 år vil reduktionsprocenten - når der bortses fra lønindkomster op til lo.ooo kr. - altid være 57,4 % i intervallet, hvor pensionstillæg m.v. nedtrappes, og der ikke er sket overgang til beskatning efter 2. skalatrin.

De ovennævnte reduktionsprocenter forekommer meget hyppigt.

3. Samlede reduktionsprocenter på grund af beskatning og aftrapning af pensionen på 7o-79 forekommer typisk, når grundbeløbet nedtrappes med 6o % i et interval, hvor pensions- og eventuelt ægteskabstillæg er bortfaldet.

Tabel 8

Stigning i disponibel indkomst (= indkomst ud over pension + pension T skat) ved en stigning i indkomst ud over pension fra o til lo.ooo kr. og fra lo.ooo kr. til 2o.ooo kr. Afrundet til hele l.ooo kr.

Pensionistkategori	Arten af indkomst ud over pensionen	Stigning i disponibel indkomst, når indkomst ud over pensionen stiger fra o-lo.ooo kr. årlig	lo.ooo-2o.ooo kr. årlig
Enlig pensionist på 67 år og derover	Lønindkomst	7.ooo	5.ooo
Ægtepar, den ene ægtefælle 67 år og derover, den anden ikke pensionist, evt. ægteskabstillæg	Lønindkomst	7.ooo	4.ooo
Ægtepar, manden pensionist på 67 år og derover, hustruen 62-66 år og ikke pensionist, evt. hustrutillæg	Lønindkomst	6.ooo	4.ooo
Ægtepar, begge ægtefæller pensionister over 67 år	Lønindkomst	6.ooo	4.ooo
Enlig pensionist under 67 år (f.p., e.p. og i.p. med mellemste pension)	Formueindkomst	5.ooo	1.ooo
	Arbejdsindkomst undtagen i.p.	6.ooo	1.ooo
	Arbejdsindk. i.p.	7.ooo	3.ooo
	Pensionsindkomst	6.ooo	3.ooo
Ægtepar, den ene ægtefælle pensionist under 67 år (f.p. eller i.p. m. mellemste pension), den anden ikke pensionist, evt. ægtesk.till.	Formueindkomst	6.ooo	2.ooo
	Arbejdsindk.u.i.p.	7.ooo	3.ooo
	Arbejdsindk. i.p.	7.ooo	4.ooo
	Pensionsindkomst	6.ooo	4.ooo

Tabel 8 fortsat

Pensionistkategori	Arten af indkomst ud over pensionen	Stigning i disponibel indkomst, når indkomst ud over pensionen stiger fra 0-10.000 kr. årlig	10.000-20.000 kr. årlig
Ægtepar, manden pensionist under 67 år (f.p. eller i.p. m. mellemste pension), hustruen 62-66 år og ikke pensionist, evt. hustrutillæg	Formueindkomst	5.000	2.000
	Arbejdsindkomst undtagen i.p.	6.000	3.000
	Arbejdsindk. i.p.	6.000	4.000
	pensionsindkomst	5.000	4.000
Ægtepar, begge ægtefæller under 67 år (f.p. eller i.p. m. mellemste pension)	Formueindkomst	5.000	2.000
	Arbejdsindkomst undtagen i.p.	6.000	3.000
	Arbejdsindk. i.p.	6.000	4.000
	Pensionsindkomst	5.000	4.000
Enlig invalidepensionist med højeste pension	Formueindkomst	4.000	1.000
	Pensionsindkomst	5.000	3.000

For ægteoar er det antaget, at indkomst ud over pensionen er koncentreret hos den ene ægtefælle. I tilfælde, hvor kun den ene ægtefælle er pensionist, er der regnet med, at ekstraindkomsten indehaves af pensionisten.

Ved formueindkomst er der ikke taget hensyn til reglen om nedslag i den skattepligtige indkomst for renteindtægter.

4. Samlede reduktionsprocenter på grund af beskatning og aftrapning af pensionen på 90 og derover forekommer i intervaller, hvor pensionsreglerne indebærer, at der sker et sammenfald af nedtrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. Som det blev vist i tabel 4, kan sådanne sammenfald forekomme for de fleste pensionistkategorier under 67 år, jfr. side 36.

4. Indtægtsreguleringen af boligsikringsydelser

Boligsikringsydelserne indtægtsreguleres efter størrelsen af husstandens samlede skattepligtige indkomst. Virkningen af indtægtsreguleringen af boligsikringsydelsen svarer således - når der ses bort fra, at hele husstandens indkomst betragtes under ét - nogenlunde til virkningerne af en forøgelse af marginalskatteprocenten.

Nedtrapningen af boligsikringen begynder hyppigt ved indkomster, der er mindre end pensionen, d.v.s. allerede små indkomster ud over pensionen vil medføre en yderligere nedtrapning.

Tabel 9

Årlig boligsikring efter gældende lov pr. 1. januar 1976.
Pensionister uden børn. 1- eller 2-værelses lejlighed.
Årlig husleje 8.000 kr.

Husstandsindkomst incl. pension	Årlig boligsikring	Nedgang i boligsikring ved en stigning i husstandsindkomsten på 1.000 kr.
15.000	4.080	0
16.000	4.080	120
17.000	3.960	120
18.000	3.840	0
19.000	3.840	120
20.000	3.720	120
21.000	3.600	120
22.000	3.480	0
23.000	3.480	120
24.000	3.360	120
25.000	3.240	120
26.000	3.120	120
27.000	3.000	120
28.000	2.880	0
29.000	2.880	120
30.000	2.760	120
31.000	2.640	120
32.000	2.520	120
33.000	2.400	120
34.000	2.280	0
35.000	2.280	120
36.000	2.160	120
37.000	2.040	120
38.000	1.920	120
39.000	1.800	120
40.000	1.680	-

I tabel 9 er vist størrelsen af boligsikringen for pensionister ved forskellige husstandsindkomster, når huslejen er 8.000 kr. årlig. I bilag 5 til rapporten er vist forløbet for andre huslejestørrelser.

For andre end pensionister ville boligsikringen i alle de i tabellen viste tilfælde være 1.200 kr. Ved en husstandsindkomst på f.eks. 20.000 kr. ses boligsikringen til pensionister at være 3.720 kr. eller ca. 2.500 kr. mere end boligsikringen til andre. Ved en indkomst på 40.000 kr. er pensionisternes særstilling blevet stærkt aftrappet, således at de her kun får ca. 500 kr. mere i boligsikring end andre.

Af tabel 9 fremgår, at faldet i boligsikring pr. l.ooo kr.s stigning i husstandsindkomsten oftest vil være 12o kr. i det indtægtsinterval, (ier er vist i tabellen. I enkelte tilfælde ses dog, at boligsikringen ikke ændres ved en stigning på l.ooo kr. i indkomsten, jfr. nedenfor.

Størrelsen af pensionisternes boligsikring vil som hovedregel være bestemt af "2/3-reglen" i boligsikringsloven, d.v.s. bestemmelsen om, at boligsikringen ikke må overstige 2/3 af forskellen mellem huslejen og grænsebeløbet. I det eksempel, der er vist i tabel 9, er boligsikringen således i alle tilfælde bestemt af denne regel.

For husstandsindkomst op **til** 2o.ooo kr. og mellem 2o.ooo kr. og 4o.ooo kr. medfører dette, at boligsikringen inden afrunding vil reduceres med henholdsvis 8o og loo kr. pr. l.ooo kr.s stigning i indkomsten. Afrundingsregler» i boligsikringsloven medfører imidlertid, at nedgangen i den udbetalte boligsikring i dette interval oftest vil blive på 12o kr., og i enkelte tilfælde vil boligsikringen være uændret.

I intervallet 2o.ooo-4o.ooo kr. **vil** den samlede reduktionsprocent, når skat og husleje betragtes under ét, ved l.ooo kr.s stigning i husstandsindkomsten derfor som hovedregel være 41,2 + 12,o = 53,2, når personen er under 67 år. Ved indtægtsstigninger på netop 5.ooo kr. inden for intervallet 2o.ooo-4o•ooo kr. vil den samlede reduktionsprocent være 41,2 ± lo,o = 51,2.

Den samlede reduktionsprocent var tidligere større som følge af, at de særligt gunstige pensionistregler blev aftrappet over et betydeligt kortere inkomstinterval, end det er tilfældet i dag.

5. Samspil mellem indtægtsregulering af pensionerne, beskatning, boligsikring samt hjemmehjælp

Der er tidligere redegjort for, at beskatning + indtægtsregulering af pensionerne aldrig vil kunne medføre, at en ekstraindkomst resulterer i en nedgang i pensionistens disponible indkomst. Dette vil imidlertid kunne blive tilfældet, såfremt der også tages hensyn t;i1 ekstraindkomstens konsekvenser for størrelsen af boligsikringen, idet summen af marginalskatteprocent og aftrapningsprocent for boligsikring kan blive højere end loo.

Betragtes således de samlede virkninger af indtægtsregulering af pensionerne, beskatning og aftrapning af boligsikring,

vil en indkomststigning i visse intervaller kunne medføre et fald i pensionistens disponible indkomst.

I tabel lo er vist, hvorledes pension, skat og boligsikring påvirkes at en stigning i lønindkomsten fra o til 25.ooo kr. Tabellen omfatter et eksempel med enlige folkepensionister, og det er forudsat, at den årlige husleje er 8.000 kr.

For en enlig pensionist på 67 år og derover medfører en stigning i lønindkomsten fra o til 25.ooo kr., at pensionistens disponible indkomst (indkomst -f skat + boligsikring) stiger fra knap 22.000 kr. til godt 35.ooo kr., d.v.s. med ca. 13.ooo kr. Den største beskæring i indkomststigningen finder sted i intervallet 1o.ooo-15.ooo kr., hvor der såvel sker reduktion af pensionstillægget som skattestigning og reduktion af boligsikringen med en forholdsvis høj procent.

For enlige folkepensionister under 67 år og enkepensionister medfører en stigning i lønindkomsten fra o til 25.ooo kr., at den disponible indkomst stiger fra godt 22.ooo kr. til knap 3o.ooo kr. svarende til en stigning på godt 8.000 kr. Den største beskæring finder ligeledes her sted, nar lønindkomsten stiger fra lo.ooo kr. til 15.ooo kr., hvilket resulterer i en næsten uændret disponibel indkomst. Dette hænger sammen med, at både pensionstillæg og grundbeløb nedtrappes i dette interval. Da der tillige sker nedtrapning af boligsikringen, bliver den samlede reduktionsprocent i visse dele af dette interval over ca. loo.

I bilag 6 til rapporten er vist udviklingen i pension, skat og boligsikring for andre pensionistkategorier. Fælles for alle pensionistkategorier er, at der kan opstå meget høje samlede reduktionsprocenter.

I tabel 11 er vist, hvorledes pension, skat, boligsikring samt hjemmehjælp påvirkes af en stigning i formueindkomsten fra o kr. til 25.ooo kr.

Det ses af tabel 11, hvorledes det forhold, at pensionisten også får hjemmehjælp, betyder, at beskæringen af en indtægtsfremgang nu bliver særdeles stærk. Dette gælder især for enlige folkepensionister under 67 år og enkepensionister. Således fremgår det af tabellen, at en stigning i formueindkomsten fra 5.ooo kr. til 25.ooo kr. vil medføre, at den disponible indtægt stiger med kun ca. 1.15o kr.

I bilag 6 til rapporten er vist udviklingen i pension, skat, boligsikring og hjemmehjælp for andre pensionistkategorier.

Tabel 1o

Indtægtsregulering af pension, beskatning og boligsikring efter gældende lov.
Lønindkomst. Husleje 8.ooo kr. årlig

Indkomst ud over pensionen	Pension[1]	Skat	Boligsikring	Disponibel indkomst	Beskæring ved 5.ooo kr.s stigning i indkomst ud over pensionen			
					Nedtrapning af pension	Øget skat	Nedtrapning af boligsikring	Beskæring i alt
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Enlig pensionist på 67 år og derover:								
o	18.156	o	3.84o	21.996				
5.ooo	18.o12	666	3.48o	25.826	144	666	36o	1.17o
1o.ooo	16.596	1.646	3.36o	28.31o	1.416	98o	12o	2.516
15.ooo	15.o12	3.o18	2.88o	29.874	1.584	1.372	48o	3.436
2o.ooo	14.952	4.939	2.52o	32.533	6o	1.921	36o	2.341
25.ooo	14.952	6.899	2.o4o	35.o93	-	1.96o	48o	2.44o
Enlig folkepensionist under 67 år eller enkepensionist:								
o	18.156	o	3.84o	21.996				
5.ooo	18.o12	7oo	3.48o	25.792	144	7oo	36o	1.2o4
1o.ooo	15.996	1.483	3.48o	27.993	2.o16	783	o	2.799
15.ooo	11.412	1.689	3.36o	28.o83	4.584	2o6	12o	4.91o
2o.ooo	8.952	2.719	3.12o	29.353	2.46o	1.o3o	24o	3.73o
25.ooo	5.352	3.296	2.88o	29.936	3.6oo	577	24o	4.417

1) Forhøjelsen af de fradragsfrie beløb ved beregning af pensionstillæg, der får virkning fra 1. oktober 1976, er indregnet i tabellen

Tabel 11

Indtægtsregulering af pension[1], beskatning, boligsikring samt hjemmehjælp[2].
Formueindkomst[3] Husleje 8.000 kr. årlig

Indkomst ud over pensionen 1	Pension 2	Boligsikring 2	Betaling for hjemmehjælp 4	Skat 5	Disponibel indkomst 1+2+3 -4-5 6	Beskæring ved 5.000 kr.s stigning i indkomst ud over pensionen: Nedtrapning af pension og boligsikring samt øget skat 7	Øget betaling for hjemmehjælp 8	Beskæring i alt 9
Enlig pensionist på 67 år og derover:								
0	18.156	3.840	0	0	21.996			
5.000	18.012	3.480	1.248	1.058	24.186	1.562	1.248	2.810
10.000	16.512	3.120	2.496	2.430	24.706	3.232	1.248	4.480
15.000	15.012	2.760	3.432	3.802	25.538	3.232	936	4.168
20.000	14.952	2.280	4.996	5.723	26.513	2.461	1.564	4.025
25.000	14.952	1.800	6.552	7.683	27.517	2.440	1.556	3.996
Enlig folkepensionist under 67 år eller enkepensionist:								
0	18.156	3.840	0	0	21.996			
5.000	18.012	3.480	1.248	1.112	24.132	1.616	1.248	2.864
10.000	14.712	3.360	1.872	1.813	24.387	4.121	624	4.745
15.000	10.212	3.240	2.184	2.019	24.249	4.826	312	5.138
20.000	7.152	3.000	2.496	2.802	24.854	4.083	312	4.395
25.000	4.152	2.880	3.120	3.626	25.286	3.944	624	4.568

1) Forhøjelsen af de fradragsfrie beløb ved beregning af pensionstillæg, der får virkning fra 1. oktober 1976, er indregnet i tabellen.
2) Det er antaget, at pensionisten får hjemmehjælp i 312 timer årlig, d.v.s. 6 timer ugentlig.
3) Ved skatteberegningen er der ikke taget hensyn til muligheden for rentenedslag.

Kapitel III

Mulighederne for at ophæve særreglerne for pensionister i skatte- og taoligsikringsloven

Ifølge sit kommissorium har udvalget til opgave at undersøge mulighederne for en afskaffelse af særreglerne for pensionister i skattelovene og boligsikringsloven. Ved undersøgelsen heraf har udvalget taget udgangspunkt i baggrunden for de forskellige særreglers indførelse. Det er herefter søgt skitseret, hvorledes særreglerne kan tænkes afskaffet. Ved gennemgangen af de enkelte regler er det - i det omfang det har været muligt - anført, hvilke økonomiske konsekvenser reglernes bortfald vil have for pensionisterne. I tilknytning hertil drøftes det, på hvilken måde der i givet fald kan ydes pensionisterne kompensation.

A. Skattelovgivningens særregler

Som nævnt i kapitel I findes der en række særregler for pensionister m.fl. i skattelovene.

Særregler for alle folke-, invalide- og enkepensionister:

Forhøjet personfradrag for enlige.

Særregel for alle på 67 år og derover:

Fritagelse for betaling af bidrag til den sociale pensionsfond.

Særregel for alle på 67 år og derover med renteindkomst:

Nedslag i den skattepligtige indtægt for renteindkomst.

Særregel for alle på 67 år og derover med bolig i egen ejendom:

Særlig beregning af lejeværdi af egen bolig.

Særregel for alle ubemidlede på 65 år og derover i egen ejendom:

Lån til betaling af ejendomsskatter.

Særregel i form af skattefrihed for visse sociale ydelser:

Invaliditetsbeløb, invaliditets-, bistands- og plejetillæg, personlige tillæg samt visse dele af tillæggene efter invalidepensionslovens § 44.

Konsekvenser af en eventuel ophævelse af de enkelte ordninger diskuteres i det følgende..

1. Forhøjet personfradrag for enlige

Fra skatteåret 196o-61 er alle folke-, invalide- og enkepensionister blevet behandlet som forsørgere i skattemæssig henseende, hvilket medfører en væsentlig fordel for enlige pensionister sammenlignet med andre enlige. Ved overgangen til kildeskat i 197o erstatte (i es denne særregel af en regel om, at enlige folke-, invalide- samt enkepensionister havde ret til dobbelt personfradrag. Denne ret gjaldt også enlige kvinder i alderen 62-66 år, selv om de på grund af en høj indkomst ikke modtog pension. Fra og med indkomståret 1975, hvor personfradraget blev omlagt fra et fradrag i indkomsten til et fradrag i skatten, er reglen om dobbelt personfradrag erstattet med en regel om et forhøjet personfradrag. Den nye regel har ikke betydet ændringer i personkredsen.

Som begrundelse for de skiftende særregler kan anføres, at mange enlige pensionister tidligere har været gift, og at ægtefællens død kunne bevirke, at pensionisten - uden denne særregels eksistens - nødsagedes til at flytte til en billigere bolig og i øvrigt nedsætte sit forbrug udover, hvad man kunne mene var rimeligt. Dette forhold var der taget hensyn til allerede i statsskatteloven fra 1922, hvori det bestemmes, at enkemænd, enker og fraseparerede mænd og kvinder, som har egen husstand, i beskatningsmæssig henseende betragtes som familieforsørgere. Det skal tilføjes, at der også i pensionslovene er taget hensyn hertil gennem fastsættelsen af størrelsesforholdet mellem pensionen til en enlig og pensionen til et ægtepar.

I 1976 er det almindelige personfradrag lo.8oo kr. og det forhøjede personfradrag 2o.3oo kr. Den sparede skat på grund af reglen om forhøjet personfradrag bliver ca. 3.8oo kr., såfremt marginalskatten er 4o %.

En ophævelse af særreglen om forhøjet personfradrag for enlige vil medføre, at pensionerne for denne gruppe skulle forhøjes med godt 6.3oo kr., såfremt man ønsker at give pensionisterne fuld kompensation for ophævelsen. (De 6.3oo kr. er beregnet som den indkomstforøgelse, der netop svarer til skatten af de 6.3oo kr. + skatten af forskellen mellem det forhøjede og almindelige personfradrag. Derimod er der ikke taget hensyn til, at en forhøjelse af pensionen for visse pensionister resulterer i en nedgang i boligsikring). Ved beregningerne er det forudsat, at pensionistens marginalskat er 4o %. Enlige pensionister, der ikke har eks-

traindtægter eller kun har så små indtægter ud over pensionen (godt 2.ooo kr.), at de ikke betaler skat, vil imidlertid få overkompensation ved bortfaldet af særreglen om forhøjet personfradrag. Enlige pensionister helt uden indtægter ved siden af pensionen vil således få en stigning i deres disponible indkomst på ca. 89o kr. På den anden side må det bemærkes, at enlige kvinder i alderen 62-66 år med så høje indkomster, at pensionen er bortfaldet, ikke vil få kompensation for bortfaldet af deres personfradrag, hvis der gives en kompensation i form af en forhøjelse af pensionen.

Pr. 31. marts 1975 var der i alt ca. 39o.ooo enlige pensionister uden for alderdoms- og plejehjem. De samlede merudgifter på pensionsområdet ved at forhøje pensionerne for enlige med ca. 6.3oo kr. vil således blive ca. 2½ milliard kr. Oet offentliges skatteindtægter vil imidlertid vokse næsten tilsvarende - dog ikke helt så meget på grund af den merkompensation, enlige pensionister uden eller med ganske små indtægter ved siden af pensionen får ved den skitserede ophævelse af det forhøjede personfradrag. For det offentlige under ét vil en omlægning fra skattebegunstigelse til pensionsforhøjelse således medføre merudgifter, der anslås til godt 15o mill. kr.

Efter de nugældende pensionsregler er pensionen stort set ens for enlige pensionister og gifte pensionister, hvis ægtefælle ikke er pensionist, hvorimod pensionen er noget lavere for pensionister, hvis ægtefælle er pensionist. Disse forhold vil efter sagens natur blive meget stærkt forrykket ved den omtalte forhøjelse af de enliges pension, ligesom de vil påvirke pensionsstørrelsens betydning som grundlag for bistandslovens kontanthjælpsydelser.

Som nævnt ovenfor kan personkredsen for det forhøjede personfradrag opdeles i to grupper, dels a) enlige personer, der opfylder aldersbetingelsen for at få folkepension, dels b) enlige personer, der oppebærer folke-, invalide- eller enkepension.

For de under a) nævnte personer er der praktisk taget ingen administrative problemer knyttet til særreglen, da personkredsen i beregningssystemet kendes på fødselsåret. Det er derfor kun, når der undtagelsesvis foretages manuel skatteberegning, at det har betydning i administrativ henseende.

For de under b) nævnte personer er der for de lokale skattemyndigheder noget administrativt arbejde på grund af særreglen,

idet der skal foretages manuel indsætning af personfradragskode i beregningssystemet, når pension bevilges, før den pågældende opfylder aldersbetingelsen for folkepension. Indsætning af en sådan kode foretages af skatteforvaltningen på grundlag af meddelelse fra socialforvaltningen.

Såfremt pensionen ophører, før pågældende opfylder aldersbetingelsen for folkepension, skal der foretages ændring af personfradragskoden, hvilket foretages manuelt af skatteforvaltningen på grundlag af meddelelse fra socialforvaltningen.

Såfremt en enlig person får forskud på invalidepension, er pågældendes økonomiske situation ofte sådan, at man finder det nødvendigt også at lempe skatten, f.eks. ved at give forhøjet personfradrag straks. Hvis invalidepension så ikke bevilges, må der ofte tages stilling til en ansøgning om bevillingsmæssig nedsættelse af den skattepligtige indkomst i stedet for det forhøjede personfradrag, som i så fald ikke kan opretholdes. Det er dog kun i et meget begrænset antal tilfælde, at denne situation opstår.

Til sikring af, at personfradragskoden for enlige er korrekt, foretages der maskinel kontrol ved sammenligning mellem oplysninger fra pensionssystemet og skattevæsenets oplysninger med underretning om afvigelser til skatteforvaltningen, som manuelt må korrigere eventuelle fejl.

For det centrale kildeskattesystem anses det ikke for at være nogen væsentlig ulempe at operere med forhøjet personfradrag for enlige pensionister.

Såfremt særreglen ophæves, vil det nævnte administrative arbejde for det kommunale skattevæsen falde væk, men da administrationen af særreglen indgår i det øvrige arbejde med ligning og forskudsregistrering m.v., er det meget vanskeligt at beregne størrelsen af de administrative besparelser. Da omlægningen fra skattebegunstigelse til pensionsforhøjelse imidlertid vil medføre, at langt hovedparten af de enlige pensionister vil komme til at betale indkomstskat, vil der dog samtidig blive pålagt skattevæsenet - og også de sociale forvaltninger - nye arbejdsopgaver.

2. Fritagelse for betaling af bidrag til den sociale pensionsfond

Personer på 67 år og derover er fritaget for at betale bidrag til den sociale pensionsfond. Bidraget, der første gang blev opkrævet

i 1971, udgør for indkomståret 1976 2 % af det beløb, hvoraf indkomstskat til staten beregnes. Bidraget nedsættes med 2 % af personfradragets grundbeløb, reguleret efter udskrivningslovens bestemmelser. Midlerne i den sociale pensionsfond skal anvendes til ydelse af tillægspension til personer, der oppebærer folke-, invalide- eller enkepension.

I bemærkningerne til lovforslaget om den sociale pensionsfond nævnes, at det er rimeligt, at personer på 67 år og derover fritages for bidragsbetaling under hensyn til, at det her drejer sig om en særskilt finansieret tillægspension, der først kommer til udbetaling gradvis og efter en årrække. Efterhånden som udbetalingstidspunktet nærmer sig, mister dette argument formentlig sin betydning, og det kan derfor f.eks. fra 1979 være rimeligt, at også personer på 67 år og derover deltager i finansieringen, således at særreglen dermed ophæves.

Det kan meget skønsmæssigt anslås, at indførelse af betaling af bidraget for personer på 67 år og derover i indkomståret 1976 vil medføre et merprovenu til pensionsfonden på omkring 13o mill. kr.

Da personkredsen i beregningssystemet kendes på fødselsåret, er der både for det lokale og centrale kildeskattesystem praktisk taget ingen administrative problemer forbundet med særreglen. I tilfælde af reglens ophævelse vil der således heller ikke blive tale om administrative lettelser.

Det skal imidlertid tilføjes, at nærværende spørgsmål formentlig kun har betydning, såfremt overvejelserne om den fremtidige udbygning af pensionssystemet resulterer i en videreudvikling af det nuværende system med ensartede pensioner til alle. Bliver resultatet derimod en ordning med opkrævning af bidrag kombineret med en optjeningsret, vil standsning af bidragsbetalingen ved opnåelse af pensionsalderen være en integreret del af systemet.

3. Nedslag for renteindkomst

Som omtalt i kapitel I er personer på 67 år og derover efter begæring berettiget til et nedslag i den skattepligtige indkomst på 3o % af deres renteindkomst, løbende udbetalinger fra renteforsikringer eller ikke-pristalsregulerede løbende pensionsudbetalinger. Nedslaget kan ikke overstige 3.5oo kr. Det maksimale ned-

slag nås således ved en renteindkomst på 11.667 kr. Nedslagsbeløbet nedsættes med 5o kr. for hver fulde loo kr., hvormed den skattepligtige indkomst før nedslaget overstiger 35.7oo kr. Rentenedslaget vil således senest være bortfaldet ved en skattepligtig indkomst på 42.7oo kr. Denne skattepligtige indtægt, ved hvilken nedtrapningen af rentenedslaget pabegyndes, reguleres pa samme måde som personfradraget.

I indkomståret 1974 fik 175.ooo personer nedslag for renteindtægt. Det samlede nedslagsbeløb udgjorde 179 mill. kr. Reglen medfører således - hvis marginalskatteprocenten antages at være 4o - at det offentlige mister en skatteindtægt på godt 7o mill. kr. årligt.

Lovforslaget om rentenedslag blev fremsat i tilknytning til folketingets behandling af forslag til lov om almindelig omsætningsafgift. Det er i bemærkningerne anført, at formålet med rentenedslagsreglen er at lette vilkårene for ældre medborgere, som igennem en årrække har foretaget en opsparing for at sikre deres alderdom, og som har anbragt midlerne pä en sådan måde, at værdien ikke øges i takt med den almindelige prisstigning. Reglerne havde første gang virkning for skatteåret 1963-64.

For pensionister, hvis indkomst ud over pensionen udelukkende består af renteindkomst, er virkningen af rentenedslagsreglen, at op til en skattepligtig indkomst på ca. 3o.ooo kr. for enlige og ca. 26.ooo kr. for samgifte reduceres marginalskatten med 3o %. Ved indkomster herover, men under knap 36.ooo kr., hvor nedtrapningen af rentenedslaget starter, har rentenedslagsreglen ingen virkning på marginalskatten, da rentenedslaget i dette interval er konstant. Ved indkomster over knap 36.ooo kr. og op til den indkomst, hvor rentenedslaget er bortfaldet, vil marginalskatten imidlertid blive større (5o % el. ca. 2o procentpoint) end marginalskatten uden rentenedslag.

Den forhøjede marginalskat kan også blive relevant for andre indkomster end renteindkomst, idet nedtrapningen af rentenedslaget afhænger af den samlede skattepligtige indkomst. For en person, der f.eks. har en arbejdsindkomst ved siden af en fast renteindtægt, vil denne arbejdsindtægt, hvis den bevirker, at den skattepligtige indkomst overstiger 35.7oo kr„, blive beskattet med en højere marginalskatteprocent, end hvis der ikke var blevet givet nedslag for renteindkomst.

I tabel 12 er vist, hvilken betydning rentenedslagsreglen har for enlige pensionister på 67 år og derover.

Det højeste rentenedslagsbeløb opnås ved en renteindtægt mellem knap 11.7oo kr. og godt 2o.8oo kr. I dette interval er nedslaget det højest mulige, d.v.s. 3.5oo kr.

For personer med hustrutillæg gælder specielt, at rentenedslaget altid vil være mindre end maksimumsbeløbet på 3.5oo kr. Dette skyldes, at pensionen er så stor, at den samlede skattepligtige indtægt inclusive en renteindtægt på 11.667 kr. overstiger grænsen på 35.7oo kr., hvor nedtrapningen af rentenedslaget starter. For denne gruppe pensionister er det højest mulige rentenedslag således kun 1.93o kr.

Tabel 12

Betydning af rentenedslagsreglen for enlig pensionist på 67 år og derover

Det forudsættes, at pensionisten ikke har anden indkomst end renteindkomst ud over pensionen

Renteindkomst	Samlet skattepligtig indkomst før nedslag for renteindtægt	Rentenedslag	Samlet skattepligtig indkomst efter nedslag for renteindtægt	Skat: Pensionist uden rentenedslag	Skat: Pensionist med rentenedslag	Skat: Difference
			- kr. årligt -			
o	18.156	-	18.156		-	-
2.ooo	2o.156	6oo	19.556	o	o	-
4.ooo	22.156	1.2oo	2o.956	7o6	235	471
6.ooo	23.712	1.8oo	21.912	1.332	627	7o5
8.ooo	25.112	2.4oo	22.712	1.882	94o	942
1o.ooo	26.512	3.ooo	23.512	2.43o	1.254	1.176
11.667	27.699	3.5oo	24.199	2.861	1.489	1.372
12.ooo	27.912	3.5oo	24.412	2.979	1.6o7	1.372
14.ooo	29.312	3.5oo	25.812	3.528	2.156	1.372
16.ooo	3o.952	3.5oo	27.452	4.155	2.783	1.372
18.ooo	32.952	3.5oo	29.452	4.939	3.567	1.372
2o.ooo	34.952	3.5oo	31.452	5.723	4.351	1.372
2o.847	35.799	3.5oo	32.299	6.o37	4.665	1.372
22.ooo	36.952	2.9oo	34.o52	6.5o7	5.37o	1.137
24.ooo	38.952	1.9oo	37.o52	7.291	6.446	845
26.ooo	4o.952	9oo	4o.o52	8.o75	7.722	353
28.ooo	42.952	o	42.952	8.859	8.859	-

Betydningen af rentenedslagsreglen har i de senere år været aftagende, idet der ikke er sket nogen regulering af aftrapningsgrænsen. Med virkning fra indkomståret 1975 er aftrapningsgrænsen imidlertid blevet hævet betydeligt, og grænsen vil i fremtiden, ligesom personfradraget m.v., blive reguleret på grundlag af Danmarks Statistiks timelønsindeks for industriens arbejdere» Var disse ændringer ikke blevet foretaget, ville konsekvensen have været en Indirekte gradvis afskaffelse af rentenedslagsreglen i løbet af nogle år. Det kan således beregnes, at muligheden for at oppebære rentenedslag ville være helt bortfaldet for enlige pensionister,, når pensionen var steget knap 5o % i forhold til størrelsen pr„ 1. oktober 1975. Med den i 1976 gældende nedtrapningsgrænse, og forudsat at reguleringen af grænsen afskaffes, skal der imidlertid nu være tale om en stigning i pensionen på knap 24o %, før den indirekte afskaffelse er en realitet. Der vil således blive tale om en meget langvarig proces. En anden og hurtigere måde at afvikle ordningen på ville være gradvis at nedsætte aftrapningsgrænsen.

Såfremt ordningen afvikles på en af disse måder, vil det ikke kunne undgås, at mange pensionister i afviklingsperioden vil komme til at ligge i det indkomstinterval, hvori rentenedslaget aftrappes,, og hvor marginalskatten som følge heraf er forhøjet.

Indførelse af en tillægspensionsordning vil - specielt hvis tillægspensionen gøres afhængig af modtagerens tidligere indkomst - mindske argumenterne for en favorabel behandling i skattemæssig henseende af pensionisternes renteindtægter, og dette kan således tale for, at ordningen gradvis afvikles.

Administrativt set giver særreglen ingen nævneværdige problemer, for så vidt angår kontrollen af aldersbetingelsen (67 år), idet kontrolien heraf sker maskinelt.

Beregningen af nedslaget foretages også i de aller fleste tilfælde maskinelt, men på grundlag af et af skatteforvaltningen i hvert enkelt tilfælde indberettet beløb.

I princippet skal skatteyderne selv opgøre de nedslagsberettigede beløb og angive dem i forbindelse med selvangivelsen, hvorefter skatteforvaltningen kontrollerer og eventuelt korrigerer angivelserne: og indberetter til beregningssystemet. I praksis har det dog vist sig, at en meget stor del af de personer, som er berettiget til rentenedslag, ikke begærer dette, således at disse skatteydere "snyder sig selv", med mindre skatteforvaltningen ret-

ter forholdet. Disse selvangivelser kan i et vist omfang udskilles maskinelt, men korrektionen kræver en manuel indsats.

Administrativt vil en ophævelse; af sasrreglen således medføre nogen lettelse for det kommunale skattevæsen. For det centrale kildeskattesystem, hvor kun den maskinelle beregning af nedslaget foretages, vil der ud over arbejdet med at omlægge systemet hverken være tale om administrative lettelser eller administrativt merarbejde.

4. Særlig beregning af lejeværdi af egen bolig for personer på 67 år og derover

Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes lejeværdi af bolig i egen ejendom. Mens der i de seneste indkomstår ingen forskelsbehandling har været mellem pensionister og andre befolkningsgrupper, blev der i april 1975 foretaget en ændring i beregningsreglerne i ligningsloven med virkning fra indkomståret 1975. Efter de nye regler behandles personer på 67 år og derover lempeligere end andre. Særreglerne for denne persongruppe består dels i, at den procent, der anvendes til beregning af lejeværdien, i nogle tilfælde er lavere end for andre, dels i, at der ikke foretages en opregulering af ejendomsværdien, før lejeværdien beregnes, således som det sker for andre.

I tabellen nedenfor er vist, hvorledes lejeværdien beregnes.

Tabel 13

Oversigt over
beregning af lejeværdien af egen bolig i årene 1975-77

	Personer på 67 år og derover		Andre personer		
	Ejendomsværdi ved sidste vurdering (normalt den 15. alm. vurdering i 1973)		Ejendomsværdi ved sidste vurdering (normalt den 15. alm. vurdering i 1973)		
			+ 15 % i 1975	+ 25 % i 1976	+ 35 % i 1977
Anskaffelses-tidspunktet	indtil 600.000 kr.	600.000 kr. og derover	indtil 600.000 kr.		600.000 kr. og derover
	pCt.	pCt.	pCt.		pCt.
Før december 1969	2	5	2		5
Efter december 1969	2	5	2¾		5

Anm.: Landbrugsejendomme får uanset anskaffelsestidspunktet lejeværdien beregnet efter reglerne for ejendomme anskaffet før december 1969

Ifølge folke- og boligtællingen i 197o bor godt 5o % af ældre på 65 år og derover i enfamiliehus, tofamiliehus eller på landbrugsejendom.

Betragtes en ejendom med ejendomsværdi på 3oo.ooo kr. ved den sidste almindelige vurdering, vil lejeværdien for en person på 67 år og derover udgøre 6.000 kr. i 1976 og 1977 og for andre 7.5oo kr. i 1976 og 8.I00 kr. fra 1977, såfremt ejendommen er anskaffet før december 1969. Med en marginalskat på 4o % svarer dette til skattebeløb på 2.4oo kr., 3.ooo kr. og 3.24o kr. Den skat, pensionisten i eget parcelhus sparer ved denne særordning, bliver således 600 kr. i 1976 og 84o kr. i 1977. Besparelsen bliver større, såfremt indkomsten er så høj, at beskatningen efter 2. skalatrin er begyndt, eller såfremt det drejer sig om et parcelhus m.v., der er anskaffet efter december 1969.

Udgiften for det offentlige ved særreglen kan kun anslås med stor usikkerhed. Under forudsætning af, at den gennemsnitlige ejendomsværdi ved den 15. almindelige vurdering af ejendomme, hvor ejeren er 67 år og derover, ligger i intervallet loo.ooo-15o.ooo kr., skønnes nedgangen i lejeværdien at være omkring 5o-7o mill. kr. i 1976. Antages marginalskatteprocenten at være 4o, bliver nettoudgiften ca. 3o-4o mill. kr.

Da reglerne om særlig lejeværdiberegning ikke har karakter af skatteberegningsregler, kan særreglerne ikke fuldt ud administreres ved hjælp af edb. Efter de gældende regler skal skatteyderne selv beregne og angive lejeværdibeløbet på ejendomsskemaet, men man har dog via det maskinelle ejendomssystem dannet maskinel lejeværdiberegning og udskrevet denne oplysning på ejendomsskemaet som hjælp til skatteyderen og som kontrolmiddel for den kommunale ligningsmyndighed.

En mulighed for at undgå særregler og samtidig alligevel tilgodese et specielt hensyn til ældre parcelhusejere vil være at friholde ligningsloven for særbestemmelser samtidig med, at der indføjes en bestemmelse i pensionslovene om en "parcelhusydelse".

Administrativt har en sådan omlægning ingen fordele, men ordningen vil indebære, at det bliver lettere at få overblik over, hvor meget der ydes pensionister.

5. Lån til betaling af ejendomsskatter

Kommunalbestyrelsen kan yde lån til betaling af ejendomsskatter, herunder ejendomsskatter til amtskommunen og staten, til ejere af

parcel- og rækkehuse, der er fyldt 65 år, såfremt omstændighederne - herunder ejerens økonomiske forhold - taler for ydelsen. Lånebeløbet forrentes med 6 % p.a., der var den almindelige morarente for skatterestancer på det tidspunkt, lovforslaget blev fremsat. Renten tilskrives lånebeløbet, der forfalder ved ejerskifte.

Ejendomsskatterne for et mindre parcelhus udgør omkring 2.000 kr. årligt, d.v.s. det er et beløb af denne størrelse, den omhandlede persongruppe har mulighed for at låne. Fordelen sammenlignet med andre skatteydere ligger dels i selve låneadgangen, dels i den lave rente.

Formålet med loven er at hjælpe ubemidlede parcelhusejere, hvis arbejdsindtægt er nedsat eller helt bortfaldet på grund af alder eller invaliditet, således at de pågældende kan blive boende i deres huse.

En afsvækkelse af denne særregels betydning kan tænkes at ske i form af en forhøjelse af rentesatsen til niveauet for markedsrenten.

Man kan også forestille sig, at særreglen helt ophæves, og at ældre parcelhusejere i stedet henvises til at optage lån på det fri marked.

Den gældende særordning administreres formentlig oftest af beregningskontoret og incassokontoret - eventuelt med bistand fra ejendomsskattekontoret - og giver normalt ikke skatteforvaltningen andet administrativt arbejde end enhver anden form for prioritetslån, der fremkommer på ejendomsskemaerne.

6. Skattefrihed for visse sociale ydelser

Ifølge ligningslovens § 7 skal bl.a. følgende ydelser ikke medregnes i den skattepligtige indkomst:

Invaliditetsbeløb
Invaliditets-, bistands- og plejetillæg
Personlige tillæg.

Som nævnt i kapitel I, afsnit B, punkt 4 f, er der desuden skattefrihed for visse dele af tillæggene efter invalidepensionslovens § 44.

Som omtalt i kapitel I er det næppe rimeligt at karakterisere skattefritagelsen for disse ydelser som en særregel for pensionister, idet invaliditetsbeløb, invaliditets-, bistands- og plejetillæg alle kan betragtes som ydelser, der giver dækning for

meromkostninger forårsaget af invaliditet. Selv om omkostningerne ikke er forbundet med indkomsterhvervelsen, har man anset det for rimeligt, at de hertil svarende ydelsesbeløb ikke beskattes. Hvad særligt angår de personlige tillæg og § 44-tillæggene, er der her tale om ydelser, hvis formål i mange tilfælde ikke ville blive nået, hvis ydelserne blev beskattet.

Ønsker man alligevel at inddrage ydelserne i pensionisternes skattepligtige indkomst, vil man kunne give pensionisterne kompensation for den øgede skattebetaling ved at forhøje ydelserne svarende hertil.

En forhøjelse af den skattepligtige indkomst får imidlertid også konsekvenser for beregningen af eventuelle boligsikringsydelser og andre sociale ydelser, hvis størrelse afhænger af modtagerens skattepligtige indkomst. På disse områder vil det være vanskeligt at yde kompensation.

Der er ikke særlige administrative problemer for skatteforvaltningen ved, at de ovennævnte tillæg til pensionerne er skattefri, men skatteforvaltningen har behov for at få oplyst, hvilke beløb der er udbetalt og til hvem af hensyn til bl.a. privatforbrugsopgørelsen. Disse oplysninger gives i dag i de fleste kommuner som biprodukt af pensionssystemet på edb.

B. Boligsikringslovens særregler

Det er allerede i kapitel I nævnt, at der i den gældende boligsikringslov er særbestemmelser for pensionister:

a. Boligsikringen for pensionister udgør en større andel af lejen, når husstandsindkomsten er under 45.000 kr.

b. Maksimum for boligsikring er 10.560 kr. årlig for pensionister med husstandsindkomst under 45.000 kr., når børneantallet er 0-3. Er der 4 eller flere børn, gælder det normale maksimumsbeløb på 13.200 kr. Maksimumsbeløbet for andre er 2.540 kr. årlig + 2.640 kr. for hvert af de første 4 børn, d.v.s. højst 13.200 kr.

Det er imidlertid i loven anført, at der til husstande med 1 eller flere børn kan ydes boligsikring efter pensionistreglerne, såfremt det skønnes, at husstanden har et tilsvarende behov for støtte. I princippet betyder dette, at familier med børn stort set ligestilles med pensionister med den forskel, at pensionisterne automatisk får deres boligsikring beregnet efter de gunstige regler, hvis husstandsindkomsten er under 45.000 kr., medens an-

dre personer er afhængige af, om kommunen skønner, den lave indkomst er udtryk for et reelt behov for en gunstig boligsikringsydelse.

Da de fleste pensionisthusstande ikke omfatter børn, bliver der imidlertid en forskelsbehandling mellem pensionisthusstande og andre husstande uden børn.

Pensionistreglerne bevirker, at der for husstande med lave indkomster kan opstå betragtelige forskelle i boligsikringsydelse afhængigt af, om husstanden omfatter pensionister eller ikke. Dette er illustreret i tabel 14. Det ses af tabellen, at boligsikringen til pensionister med en skattepligtig husstandsindkomst på 18.000 kr. er 6.600 kr., når huslejen er 12.000 kr. årligt. For ikke-pensionister er boligsikringen kun I.800 kr., hvilket giver en difference på 4. 800 kr. Det fremgår endvidere af tabellen, at forskellen i boligsikring mellem pensionister og andre falder med stigende indkomst og stiger med stigende husleje. Ved en husstandsindkomst på 4 5.o o o kr. og derover er der ingen forskel i den boligsikring, der ydes til pensionister og andre.

Tabel 14

Årlig boligsikring for pensionister og andre

Husstands-indkomst	Husleje 8.000 kr. årligt			Husleje 12.000 kr. årligt		
	Pensionister	Andre	Forskel	Pensionister	Andre	Forskel
kr.	- kr. årligt			- kr. årligt -		
18.000	3.840	1.200	2.640	6.600	1.800	4.800
25.000	3.240	1.200	2.040	5.880	1.800	4.080
30.000	2.760	1.200	1.560	5.400	1.800	3.640
35.000	2.280	1.200	1.080	4.200	1.800	2.400
40.000	1.680	1.200	480	3.000	1.800	1.200
45.000	960	960	-	1.800	1.800	-

1) I tabellen er anvendt de pr. 1. januar 1976 gældende boligsikringsregler.

Der kan peges på følgende muligheder for at ophæve lovens særregler for pensionister:

1. Lade særreglerne for pensionister m.fl. omfatte alle husstande med en indkomst under 45.000 kr.
2. Ophæve særreglerne for pensionist;er, således at pensionister uden børn følger reglerne for andre husstande uden børn. Husstande med børn skal stadig kunne benytte de gunstige regler.

3. Erstatte særreglerne for pensionister m.fl. med regler, der ligger mellem de almindelige regler og særreglen, og lade denne regel omfatte alle med lave indkomster.

4. Erstatte særreglerne for pensionister i boligsikringsloven med regler om en supplerende boligsikringsydelse i pensionsloven.

Ved mulighed 2 og 3 opstår problemet om eventuel kompensation til pensionisterne.

ad 1. En mulig harmoniseringsløsning vil være, at alle husstande med indkomster under 45.000 kr. får deres boligsikring beregnet efter de gunstige regler. Ændringen i forhold til den nuværende lov vil være, at husstande med børn og andre husstande automatisk ville være omfattet af de gunstige regler.

En ændring af reglen, der medførte, at alle med husstandsindkomster under 45.000 kr. (beregnet efter de nugældende regler) uden undtagelse fik deres boligsikring beregnet efter den gunstige regel, ville sandsynligvis blive en udgiftskrævende løsning.

ad 2. En ophævelse af lovens særregler for pensionister vil medføre en kraftig nedgang i boligsikringen for pensionister med lave indkomster, jfr. tabel 14. Da mange pensionister har indrettet sig under hensyntagen til de gunstige boligsikringsregler, vil det ikke være muligt at ophæve særreglen på én gang uden kompensation. Det måtte i givet fald ske over en årrække.

Ønsker man at give pensionisterne kompensation, kan dette ske ved at forhøje pensionstillægget eller grundbeløbet.

Gives kompensation ved en forhøjelse af grundbeløbet, vil næsten alle pensionister få forhøjet pensionen. Imidlertid blev der i 1973/74- ydet boligsikring til ca. ¼ af alle pensionisthusstande. At yde kompensation gennem forhøjelse af grundbeløbet vil derfor medføre, at kompensationen i ca. ¾ af tilfældene tilfalder personer uden kompensationskrav. En sådan løsning vil også stride imod tanken bag boligsikringsordningen, nemlig at boligsikringen skal være en kompensation til den del af lejerne, der i forhold til deres indkomst har fået en relativ dyr bolig.

Kompensationen kan i stedet ydes ved at forhøje pensionstillægget. Pr. 31. marts 1975 modtog i alt godt 70 % af pensionisterne helt eller nedtrappet pensionstillæg; denne procent må forventes at stige, når forhøjelsen af de fradragsfrie beløb ved beregning af pensionstillæg træder i kraft 1. oktober 1976.

Nedtrapningen af forhøjelsen af pensionstillægget vil for den enkelte pensionist først begynde, når nedtrapningen af det nuværende pensionstillæg er tilendebragt. D.v.s. at godt 7o % af pensionisterne vil få det fulde kompensationsbeløb, og omkring lo % (afhængigt af kompensationens størrelse) vil få nedsat kompensationsbeløb. Antallet af pensionister, der får kompensation, vil således også i dette tilfælde væsentligt overstige antallet af pensionister med kompensationskrav.

Ingen af de 2 skitserede kompensationsmetoder forekommer acceptable, og det kan således blive nødvendigt at yde en eventuel kompensation i forrn af personlige tillæg, jfr. dog mulighed 4.

En anden ulempe ved denne løsningsmulighed er, at det fortsat vil være nødvendigt at operere med 2 skalaer for boligsikring: En for familier med børn med lave indkomster og en for andre.

ad 3. En tredie mulighed vil være at konstruere en fælles skala et sted mellem de almindelige regler og særreglen for pensionister m.fl. og lade alle med indkomster under 45.ooo kr. følge denne skala.

Denne løsningsmulighed vil være billigere end løsningsmulighed 1 og indeholder endvidere den fordel sammenlignet med løsningsmulighed 2, at det ikke bliver nødvendigt at yde pensionisterne så store kompensationer, der vanskeligt kan ydes retfærdigt. Endelig medfører denne mulighed en forhøjelse af boligsikringen til husstande uden børn med lave indkomster. Da forhøjelsen imidlertid ikke tænkes at skulle være så stor, at boligsikringen når op til de foreslåede satser for pensionister m.fl., vil behovet for kontrol af, om personen reelt tilhører lavindkomstgruppen, mindskes.

Denne løsning ville imidlertid bevirke, at boligsikringsydelsen til husstande med de laveste indtægter blev utilstrækkelig til, at sådanne husstande kan leje lejligheder i nybyggeriet.

ad 4. Endelig kunne den mulighed tænkes, at særreglerne for pensionister i boligsikringsloven erstattes med en særlig boligsikringsydelse efter pensionslovene. En lignende løsningsmetode blev nævnt i afsnittet om beregning af lejeværdi af egen bolig. Det blev dér omtalt, at der ingen administrative fordele var ved en løsning af denne art, men at ordningen vil indebære mulighed for at få et bedre overblik over, hvor meget der ydes pensionister.

Hvis en sådan løsning skal indebære, at der ved ydelsens fastsættelse tages hensyn til lejens størrelse, vil man i realiteten have opretholdt en særordning for pensionister.

I denne forbindelse bør fremhæves, at pensionistboligreglerne sikrer[1], at nedgangen i boligsikring som følge af indkomstfremgang aldrig kan overstige 15 %. En overførsel af boligsikring til pensionslovgivningen kunne indebære, at pensionisterne i videre omfang fik mulighed for at overgå til boligsikring efter disse regler.

Kapitel IV

Betænkningen "Skatter og indkomstafhængige ydelser" fra udvalget vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser m.v.

A. Forholdet mellem pensionsberegningsudvalget og samordningsudvalget

Samordningsudvalget blev nedsat i foråret 1973 på foranledning af folketinget. Udvalgets arbejde skulle bl.a. bestå i følgende:

a) at gennemgå de bestemmelser i lovgivning og administrativ praksis, der fastsætter skatter, betaling for offentlige ydelser og tilskud som en funktion af skatteyderens/tilskudsmodtagerens indkomst, og

b) at belyse og vurdere samspillet mellem disse bestemmelser med henblik på principielle forslag til at forebygge utilsigtede virkninger samt få en belysning af de finansielle problemer, der rejser sig.

Samordningsudvalget afgav en betænkning "Skatter og indkomstafhængige ydelser" i 1974. I betænkningen belyses det samspil, der ved indkomstændringer sker mellem på den ene side beskatning og på den anden side aftrapning af følgende sociale ydelser: boligsikring, uddannelsesstøtte, fripladser på børneinstitutioner samt børnetilskud.

Selv om betænkningen således ikke indeholder en belysning af problemerne inden for pensionsområdet, har pensionsberegningsudvalget fundet det værdifuldt i dette kapitel at give en kortfattet omtale af betænkningen. Dette skyldes, at de problemkredse, betænkningen beskæftiger sig med, i vidt omfang er sammenfaldende med de problemkredse, som skal analyseres i denne rapport, jfr. i øvrigt indledningen til nærværende rapport.

B. Samordningsproblemets karakter

I betænkningen slås det fast, at resultatet af den manglende koordinering mellem skatter og offentlige ydelser viser sig for den enkelte person eller familie som en stærkt reduceret mulig-

hed for at forøge levefoden gennem indkomstforøgelse. En indkomstforøgelse vil nemlig for en række familier betyde, at de skal betale en højere indkomstskat samtidig med, at de mister en stor del af de offentlige ydelser, som de modtog på det lavere indkomsttrin. For nogle familier kan der oven i købet blive tale om, at der som følge af den samtidige skatteforøgelse og aftrapning af offentlige ydelser bliver mindre til overs ved en højere end ved en lavere arbejdsindkomst.

C. Angivelse af løsningsmuligheder

Det understreges i betænkningen, at det må anses for en påtrængende opgave at skitsere muligheder for løsning af samordningsproblemerne. Samtidig fremhæves det imidlertid, at de hensyn, der må indgå i realistiske løsningskombinationer, meget let kommer i modstrid med hinanden. Udvalget har i sine overvejelser især lagt vægt på følgende fire hensyn:

For det første har man ikke anset det for realistisk at foreslå løsninger, der medfører øgede offentlige udgifter.

For det andet har man søgt at undgå forslag, der medfører en omfordeling til fordel for de bedre stillede.

For det tredie har det været en målsætning at undgå en pludselig stærk forringelse af stillingen for den enkelte familie.

Endelig for det fjerde har man lagt vægt på at undgå administrativt besværlige og kostbare løsninger.

Som nævnt understreges det i betænkningen, at disse fire hensyn er svære at forene, og at en øget vægt på ét hensyn kan modarbejde andre. Det anføres således, at man f.eks. kan opnå en reduktion af samordningsproblemerne for mange familier ved at nedsætte aftrapningssatserne for de enkelte ydelser. Denne mulighed vil imidlertid betyde øgede offentlige udgifter, samtidig med at nogle familier med højere indkomster nu bliver berettigede til at modtage ydelser, som de ikke før ville være berettigede til. Man kunne undgå merudgifter for det offentlige ved at begynde aftrapningen af ydelserne ved en lavere indkomst og lade den slutte ved en højere eller ved at reducere de maksimale ydelser for familier med de laveste indkomster. Denne udvej vil dog være ensbetydende med en omfordeling til fordel for familier med højere indkomster.

Der er i betænkningen ikke opstillet konkrete forslag til

løsninger. Men udvalget peger på forskellige elementer, der kan indgå i alternative eller kombinerede løsningsmuligheder.

D. Elementer i løsningskombinationer

Som et muligt løsningselement peger udvalget på, at en udvidelse af det indkomstbegreb, der danner grundlag for beskatning og tildelingen af de offentlige ydelser, kan reducere samordningsproblemerne. Kun en begrænset del af den samlede indkomstmasse kommer til beskatning, idet der før beskatningen foretages en lang række fradrag. En udvidelse af indkomstgrundlaget kan derfor ske ved at afskaffe nogle af disse fradrag. En anden mulighed vil være at trække ydelser, der i dag er skattefri, ind under den skattepligtige indkomst. Endelig består den mulighed for en udvidelse af indkomstgrundlaget, at man effektiviserer skatteligningen.

En generel udvidelse af indkomstbegrebet vil imidlertid ikke umiddelbart løse samordningsproblemerne, idet den reelle merbeskatning ved en indtægtsforøgelse fortsat vil være betydelig højere for nogle familier end for andre. På den anden side vil en sådan udvidelse åbne mulighed for nedsættelse af skattesatser og aftrapningssatser uden store indtægtstab for det offentlige.

Som et andet muligt løsningselement peger samordningsudvalget på en kraftig nedsættelse eller fuldstændig afskaffelse af aftrapningssatserne, således at indkomstudjævningen i større omfang end nu tilvejebringes via skattesystemet.

Dette er imidlertid ikke ukompliceret. For det første vil en afskaffelse eller reduktion af ydelsesaftrapningen være stærkt udgiftskrævende for det offentlige. For det andet betyder en isoleret lempelse af aftrapningssatserne en skævere fordeling, idet den først og fremmest vil være til fordel for familier med højere indkomster.

Der er imidlertid mange kombinationsmuligheder, og i samordningsudvalgets arbejde indgik ud over det allerede nævnte bl.a. også overvejelser om overgang til en "familieydelse" som erstatning for forskellige selvstændige ydelser. Princippet ved en sådan ydelse skulle være at lade samtlige ydelser aftrappe under ét med en fælles sats.

Udvalget har foretaget beregninger over virkningerne af forskellige ændringer af skatte- og aftrapningssystemet. Bereg-

ningsresultaterne bekræfter, at det ikke er muligt at nå frem til løsninger, der kan tilfredsstille alle hensyn, hvorfor en politisk afvejning af de forskellige modstridende hensyn må foretages. Det understreges desuden, at uanset valget af løsningselementer vil nogle familier blive ringere stillet end i dag, således at overgangsordninger under alle omstændigheder vil være nødvendige.

Konklusionen af udvalgets overvejelser kan derfor siges at være, at det ikke er muligt at reducere samordningsproblemerne med bevarelse af den nuværende indkomstfordeling og samtidig undgå betydelige merudgifter for det offentlige. Der findes med andre ord ingen ideelle løsninger.

Kapitel V

Mulighederne for at mildne beskæringen af pensionisternes ekstraindkomster

Indledning

Som det er fremhævet i udvalgets kommissorium og nærmere påvist i kapitel II, befinder et stort antal pensionister sig i dag i den situation, at deres muligheder for at forøge levefoden gennem en indtægtsforøgelse er stærkt begrænset, fordi der sker sammenfald af på den ene side beskatning af indtægtsforøgelsen og på den anden side aftrapning af pensionen og eventuelt boligsikring, efterhånden som indtægten stiger. I mange tilfælde vil pensionisten kun have en meget beskeden del af indtægtsforøgelsen tilbage, og i enkelte særligt uheldige tilfælde vil stigningen i indtægten endog resultere i en direkte nedgang i den disponible indtægt.

Sammenfaldet af beskatning og aftrapning af pension og boligsikring er af pensionisterne opfattet som en klar urimelighed. Udover at skabe utilfredshed med skatte- og pensionssystemet, som forekommer uforståeligt, betyder sammenfaldet, at pensionisternes muligheder for at supplere pensionen med en arbejdsindkomst, en privat pensionsindkomst eller en opsparingsordning bliver væsentligt forringet.

Baggrunden for, at udmålingen af pensions- og boligsikringsydelsen i vidt omfang er gjort afhængig af indkomsten hos pensionisten, er et ganske klart ønske om i første række at komme pensionister med små indkomster til hjælp. Ved at forbeholde ydelserne til pensionister med forholdsvis lave indkomster opnås tillige en - til tider særdeles kraftig - begrænsning af de offentlige udgifter. Samtidig opnås, at pensionister med lidt større indtægter ligestilles med andre personer med tilsvarende indtægter.

Det måtte på forhånd anses for overordentlig vanskeligt eller sandsynligvis umuligt at fremkomme med forslag til løsninger af sammenfaldsproblemet, der hverken medfører merudgifter for det offentlige eller en indkomstomfordeling til gunst for de højere indkomster.

Som omtalt i kapitel IV har sammenfaldsproblemet været gjort til genstand for indgående overvejelser i det under økonomiministeriet nedsatte samordningsudvalg, der i sin betænkning har skitseret forskellige løsningselementer, for så vidt angår sammenfaldet mellem beskatning og visse sociale ydelser uden for pensionsområdet. Selv om pensionsområdet har været holdt uden for overvejelserne, er visse af de i betænkningen opstillede løsningselementer alligevel af interesse for pensionisternes sammenfaldsproblem.

Dette gælder således muligheden for at reducere virkningerne af sammenfaldet gennem en nedsættelse af satserne for indkomstskatten med lavere marginalskatteprocenter til følge. Da denne løsning imidlertid ikke blot vil gavne pensionisterne, men samtlige skattepligtige personer - d.v.s. også det store flertal, der ikke berøres af samtidig beskatning og aftrapning - vil der blive tale om et meget betydeligt provenutab på indkomstskatten. For at imødegå dette provenutab må en skattenedsættelse derfor forudses at skulle modsvares af besparelser på det offentliges budget eller af forøgelse af de offentlige indtægter på andre områder.

Som et andet middel til at reducere sammenfaldsproblemet drøftes i betænkningen muligheden for at udvide det indkomstbegreb, der danner grundlag for beskatning og graduering af sociale ydelser. Dette kunne ske ved at begrænse fradragsmulighederne eller gøre hidtil skattefri ydelser til skattepligtig indkomst. Denne løsning vil åbne mulighed for en vis nedsættelse af skatte- og aftrapningssatser uden merudgift for det offentlige, men vil ikke ændre det forhold, at den reelle merbeskatning af indkomstforøgelser for bl.a. pensionister vil være væsentligt højere end for de fleste.

I betænkningen drøftes også, om man kan reducere betydningen af sammenfaldsproblemet ved at sammenlægge flere indkornstbestemte sociale ydelser til en slags "familieydelse", der kunne aftrappes under ét med en fælles sats på en vis procentdel af indkomstfremgangen. Denne løsning rejser imidlertid administrative problemer, idet der må ske enten samtidig beregning af alle ydelserne eller etableres en form for successiv aftrapning.

Pensionsberegningsudvalget har i sine overvejelser om mulige løsninger på pensionisternes sammenfaldsproblem først belyst forskellige løsningsmuligheder, der går ud på en nedsættelse eller

ophævelse af aftrapningssatserne i pensionslovene. Dernæst har udvalget undersøgt, om sammenfaldsproblemet kan løses gennem ændringer i beskatningsreglerne for pensionisterne. Endelig har udvalget overvejet mulighederne for at løse eller afsvække problemet ved at ændre aftrapningsreglerne i boligsikringsloven. I forbindelse hermed har udvalget drøftet, om sammenfaldsproDlemet kan mildnes gennem en form for samordning af pension og boligsikring, eventuelt gennem indførelse af en slags "ældre-ydelse" opbygget efter samme principper som den "familie-ydelse", der er skitseret i samordningsudvalgets betænkning.

A. Nedsættelse eller ophævelse af aftrapningssatserne i pensionslovene

1. Ændring i aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v., således at samtidig aftrapning undgas eller mildnes

En samtidig aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. forekommer for alle 4 pensionistkategorier (d.v.s. enlige, samgifte og modtagere af ægteskabs- og hustrutillæg) i de tilfælde, hvor pensionisten er under 67 år, og hvor indkomsten ud over pensionen er formueindtægt eller arbejdsindtægt for andre end invalidepensionister. Den samlede reduktionsprocent er i disse tilfælde 9o. Intervallet, hvori der er sammenfaldende aftrapning, har typisk en længde på ca. lo.ooo kr., jfr. i øvrigt tabel 4- i kapitel II. For mænd med hustrutillæg er intervallet dog betydeligt længere, ca. 25.ooo kr.

Består indkomsten ud over pensionen af arbejdsindkomst for invalidepensionister eller pensionsindkomst, vil der for samgifte pensionister og hustrutillægsmodtagere under 67 år også i dette tilfælde være et interval, hvor grundbeløb og pensionstillæg aftrappes samtidig. Længden af intervallet; er for hustrutillægsmodtagere knap 25.ooo kr. og for samgifte ca. 3.ooo kr.

I figur 1 vis«;s aftrapningen af grundbeløb og pensionstillæg for en enlig pensionist med indkomst ved siden af pensionen i form af formueindkomst. I figur 2 er vist den tilsvarende aftrapning, når indkomsten ud over pensionen udgøres af arbejdsindkomst. Aftrapningen efter de gældende regler er tegnet op med fed streg. I figur 1 ser man således, at der efter de gældende regler ikke sker aftrapning i intervallet o - 4. 5 o o kr„ I intervallet 4. 5 o o - 7.ooo kr. aftrappes pensionstillægget alene. I intervallet 7.ooo-

Figur 1

Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg for en enlig pensionist under 67 år med formueindkomst. Satser pr. 1. oktober 1975

Grundbeløb: 14.952 kr.
Pensionstillæg: 3.204 kr.
Fradragsfri beløb ved pensionstillæg: 4.500 kr.
Fradragsfri beløb ved grundbeløb: 7.000 kr.

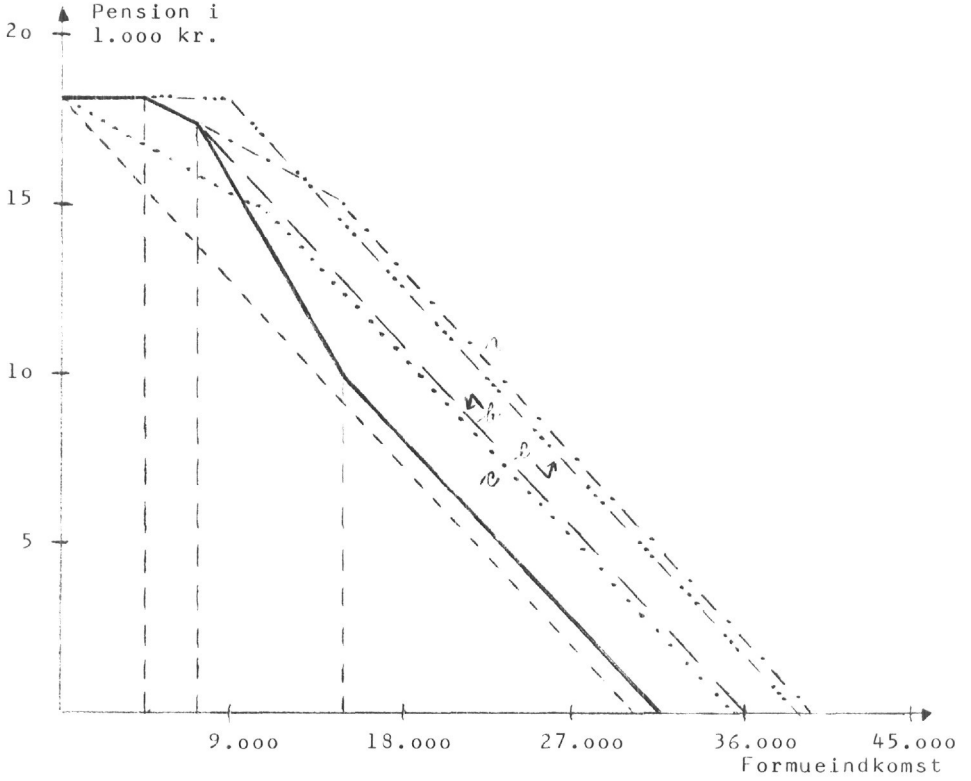

Aftrapningsintervaller og tilhørende aftrapningsprocenter:

Gældende regler A-.500-7.000: 30 %, 7.000-15.180: 90 %, 15.180-31.920: 60 %

Forslag a 4.500-15.180: 30 %, 15.180-40.100: 60 %

Forslag b 4.500-7.000: 30 %, 7.000-36.010: 60 %

Forslag c 0-10.680: 30 %, 10.680-35.600: 60 %

Forslag d 0-30.260: 60 %

Forslag e 9.000-39.260: 60 %

Figur 2

Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg for en enlig pensionist under 67 år med arbejdsindkomst. Satser pr. 1. oktober 1975

Grundbeløb: 14.952 kr.
Pensionstillæg: 3.204 kr.
Fradragsfri beløb ved pensionstillæg: 4.500 kr.
Fradragsfri beløb ved grundbeløb:
a) invalidepensionist: 14.440 kr.
b) folkepensionist: 8.910 kr.

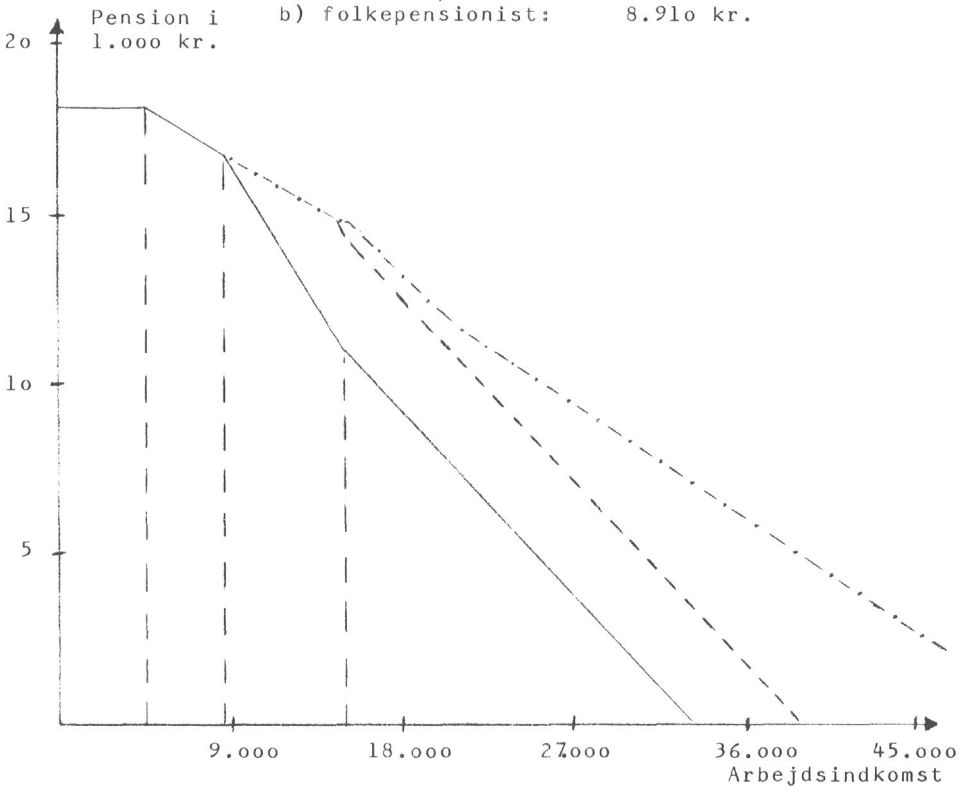

Aftrapningsintervaller og tilhørende aftrapningsprocenter:

Gældende regler, folkepensionist:	4.500-8.910: 30 %, 8.910-15.180: 90 %, 15.180-33.830: 60 %
Gældende regler, invalidepensionist:	4.500-14.440: 30 %, 14.440-15.180: 90 %, 15.180-39.360: 60 %
Forslag f:	4.500-15.180: 30 %, 15.300-20.750: 60 %, 20.750-53.200: 36 %

15.18o kr. sker der samtidig aftrapning af pensionstillæg og grundbeløb. Endelig aftrappes grundbeløbet alene i intervallet 15.18o-31.92o kr.

På figurerne er endvidere skitseret 6 løsningsmuligheder, der alle går ud på enten fuldstændigt eller delvis at undgå den sammenfaldende aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. De forskellige løsningsmuligheder - bortset fra mulighed b og f - har desuden det fællestræk, at de vil indebære bortfald af forskellighederne i indtægtsgrundlaget ved beregning af grundbeløb oq pensionstillæg m.v. Dette vil isoleret betragtet være en betydelig administrativ gevinst.

Det må imidlertid i denne forbindelse bemærkes, at specielt bortfaldet af den særlige beregningsregel for pensionsindtægter vil medføre vanskeligheder, idet denne skal medvirke til at sikre ligestilling mellem formueindtægter og pensionsindtægter. Forholdet er det, at en del af pensionsindtægter reelt er et formueforbrug, og dette søger man at tage hensyn til igennem den særlige bestemmelse om, at der forlods ses bort fra 4o % af pensionsindtægter. Indførelse af formelt set samme fradragsregler for pensioner og formueindtægter vil derfor reelt indebære en forskelsbehandling imod pensioner.

Hovedprincippet i løsningsmulighederne a og c-e er, at aftrapningen af grundbeløbet først starter, når aftrapningen af pensionstillæg m.v. er afsluttet. Som nævnt tidligere får gifte pensionister deres pensionstillæg m.v. aftrappet efter den fælles indtægt, medens grundbeløbet kun aftrappes på grundlag af pågældendes egen indtægt.

Det må efter udvalgets opfattelse være et åbent spørgsmål, om man ved de nævnte løsningsmuligheder skal videreføre denne ordning, eller om man i stedet skal vælge en ordning, hvor såvel grundbeløb som pensionstillæg m.v. aftrappes enten udelukkende efter pensionistens egen indtægt eller efter den fælles indtægt.

Vælger man en ordning, hvor aftrapningen af grundbeløb og pensionstillæg m.v. alene skal ske på grundlag af pensionistens egen indtægt, vil der ikke opstå problemer ved overgangen mellem aftrapningen af de enkelte ydelser. En sådan ordning, der vil medføre merudgifter for det offentlige, vil betyde en delvis tilbagevenden til de regler, der gjaldt i 1973. (Dengang blev ægteskabstillægget dog aftrappet på grundlag af den ikke-pensionsberettigede ægtefælles indtægt).

En ordning, hvor indtægtsreguleringen for samtlige ydelsers vedkommende sker på grundlag af den fælles indtægt, vil heller ikke give problemer af den nævnte art. Der vil her blive tale om en besparelse for det offentlige, fordi grundbeløbets størrelse bliver afhængig af den fælles indtægt. Ordningen vil betyde en delvis tilbagevenden til de regler, der gjaldt før 1. januar 1973. (Dengang havde ægtefællens arbejdsindtægt dog ikke indflydelse på størrelsen af pensionistens grundbeløb).

Vælger man som den tredie mulighed at fortsætte den nuværende ordning - således at grundbeløbet aftrappes efter pensionistens egen indtægt, medens pensionstillæg m.v. aftrappes efter den fælles indtægt - vil der derimod opstå problemer i de tilfælde, hvor et ægtepars indkomst er fordelt mellem ægtefællerne eller er koncentreret hos den af ægtefællerne, der ikke er pensionist. Problemet vil bestå i, at der fremkommer et indkomstinterval, hvor aftrapningen af pensionstillægget m.v. vil være afsluttet, men hvor aftrapningen af grundbeløbet endnu ikke kan påbegyndes. Når dette er tilfældet, skyldes det, at man ellers ville få en ordning, hvor ægtefællens indtægt havde indflydelse på aftrapningen af pensionistens grundbeløb.

Denne indflydelse ville komme til udtryk på to måder. For det første ville størrelsen af ægtefællens indkomst få betydning for, hvorvidt en stigning i pensionistens egen indkomst skulle medføre en aftrapning af grundbeløbet. (Havde ægtefællen f.eks. en indkomst af en sådan størrelse, at pensionstillægget m.v. var bortfaldet, ville enhver indkomsterhvervelse hos pensionisten betyde, at grundbeløbet skulle aftrappes).

For det andet ville en stigning i ægtefællens indkomst kunne udløse en aftrapning af grundbeløbet, selv om pensionistens egen indkomst var stationær. (Dette ville ske, hvis stigningen i ægtefællens indkomst bringer ægteparrets samlede indkomst op over den grænse, hvor pensionstillægget m.v. er bortfaldet).

Problemerne ved at fortsætte med de nuværende regler for beregningsgrundlaget vil formentlig kun kunne løses, såfremt der i selve loven angives faste beløb for, hvor stor en indkomst pensionisten må have, før aftrapningen af grundbeløbet starter. Ved enhver regulering af tillæggenes størrelse må der da samtidig ske en regulering af disse faste beløb.

Det fremhæves, at man ved udgiftsberegningerne i forbindelse med de forskellige løsningsmuligheder har forudsat, at den nuvæ-

rende ordning videreføres. I denne forbindelse skal det bemærkes, at der ikke findes statistiske oplysninger vedrørende indkomstforholdene for ægtefællerne til pensionister med indtægtsbestemt grundbeløb.

De enkelte løsningsmuligheder, der alle gennemgås nærmere nedenfor, er følgende:

a. Aftrapning af grundbeløb i fortsættelse af pensionstillæg m.v.
b. Reduktion af grundbeløbets aftrapning til 3o % i det interval, hvor pensionstillægget aftrappes.
c. Ophævelse af det fradragsfri beløb for pensionstillæg kombineret med aftrapning af grundbeløb i fortsættelse af aftrapningen af pensionstillægget.
d. Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg i fortsættelse af hinanden med en fælles aftrapningsprocent, men uden fradragsfrit beløb.
e. Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg i fortsættelse af hinanden med en fælles aftrapningsprocent, men med fradragsfrit beløb.
f. Nedsættelse af den faktiske indtægt med 4o % for arbejdsindtægt m.v.

a. Aftrapning af grundbeløbet i fortsættelse af pensionstillægget m.v.

I tabel 15 nedenfor er vist, ved hvilke indkomster ud over pensionen pensionstillægget m.v. er nedtrappet, og ved hvilke indkomster ud over pensionen nedtrapningen af grundbeløbet begynder.

Tabel 15

Indkomst ud over pensionen, ved hvilken nedtrapningen af pensionstillægget og eventuelt ægteskabstillæg eller hustrutillæg er afsluttet, samt indkomst ud over pensionen, ved hvilken nedtrapningen af grundbeløbet begynder. Satser pr. 1. oktober 1975

	Nedtrapning af pensionstillæg og evt. ægteskabs- og hustrutillæg afsluttet 1)	Nedtrapning af grundbeløb begyndes	Difference
	- kr. årlig -		
Enlige pensionister under 67 år			
Formueindkomst	15.180	7.000	8.180
Arbejdsindkomst undt. inv.pens.	15.180	8.910	6.270
Arbejdsindkomst for inv.pens.	15.180	14.440	740
Pensionsindkomst	15.180	15.300	÷ 120
Gifte pensionister under 67 år, hvis ægtefælle ikke er pensionist. Pensions- og evt. ægteskabstillæg			
Formueindkomst	22.480	14.100	8.380
Arbejdsindkomst undt. inv.pens.	22.480	17.350	5.130
Arbejdsindkomst for inv.pens.	22.480	25.200	÷2.720
Pensionsindkomst	22.480	23.500	÷1.020
Gifte mandlige pensionister under 67 år, hvis hustru er 62-66 år og ikke pensionist. Pensions- og evt. hustrutillæg			
Formueindkomst	54.640 2)	14.100	40.540
Arbejdsindkomst undt. inv.pens.	54.640	17.350	37.290
Arbejdsindkomst for inv.pens.	54.640	25.200	29.440
Pensionsindkomst	54.640	23.500	31.140
Gifte pensionister under 67 år, hvis ægtefælle ligeledes er pensionist			
Formueindkomst	27.720	14.100	13.620
Arbejdsindkomst undt. inv.pens.	27.720	17.350	10.370
Arbejdsindkomst for inv.pens.	27.720	25.200	2.520
Pensionsindkomst	27.720	23.500	4.220

1) I tabellen er forhøjelsen af de fradragsfri beløb ved beregning af pensionstillæg, der træder i kraft den 1. oktober 1976, indregnet i satserne pr. 1. oktober 1975.

2) Denne grænse er "kunstig", for så vidt angår førtidige folkepensionister, idet hustrutillægget falder bort på det tidspunkt, hvor grundbeløbet er bortfaldet på grund af indtægtsreguleringen.

Forslag a indebærer, at aftrapningen af grundbeløbet for de 4 pensionistkategorier skal starte ved de indtægtsgrænser, ved hvilke aftrapningen af pensionstillæg m.v. er afsluttet.

Den stilling, som forslag a vil give hustrutillægsmodtagere, vil formentlig virke uacceptabel, idet nedtrapningen af grundbeløbet her udskydes kraftigt. Man kan derfor tænke sig, at denne gruppe skal påbegynde aftrapningen af grundbeløbet ved samme indkomst ud over pensionen som ægteskabstillægsmodtagere. Denne forudsætning er anvendt ved udgiftsberegningerne og indebærer, at man for hustrutillægsmodtageres vedkommende får en samtidig aftrapning af grundbeløb og hustrutillæg over et langt indkomstinterval, jfr. den videre omtale af dette spørgsmål nedenfor.

Forslag a betyder, at aftrapningen af grundbeløbet påbegyndes ved en bestemt størrelse af ekstraindkomst uanset art;en af denne. Heri ligger en forskel i forhold til de gældende regler, hvor der ved beregningen af grundbeløb indrømmes specielle fradrag i tilfælde af pensionsindkomst og arbejdsindkomst. For sidstnævnte indkomstarts vedkommende er fradragets størrelse derudover afhængigt; af, om pensionisten modtager invalidepension eller anden form for pension.

Som nævnt foran medfører forslaget desuden, at indtægtsgrundlaget i relation til beregning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. kan opgøres på samme måde - bortset fra de specielle fradragsfrie beløb. Efter de gældende regler medtages f.eks. ATP og renteydelser efter visse af de med fremmede stater indgåede socialforsikringsoverenskomster i relation til pensionstillægget, men ikke ved beregning af grundbeløbet.

De forenklinger af pensionsberegningen, som indeholdes i forslag a, ti etyder en administrativ lettelse, som dog ikke må overvurderes.

Næsten alle kommuner er således i de seneste år gået over til beregning af pensionerne ved hjælp af edb. Der er etableret forbindelse mellem skatteregistrene og pensionsregistrene, og på grundlag af de foreliggende oplysninger kan der først og fremmest ske en frasortering af et meget betydeligt antal pensionssager. Der er herved allerede opnået en væsentlig aflastning af socialforvaltningernes personale. Alligevel er der fortsat muligheder for yderligere administrative lettelser på dette område, idet det fortsat giver problemer, at indtægtsoplysningerne fra selvangivel-

serne ikke i tilstrækkeligt omfang registreres i skattemyndighedernes edb-registre. De selvstændige erhvervsdrivendes indtægter er endvidere særligt vanskelige at opgøre til brug for pensionsberegningen.

At indtægtsgrundlaget for grundbeløb og pensionstillæg kan opgøres på samme måde vil også på anden måde være et skridt i den rigtige retning set fra et administrativt synspunkt. De problemer, der fortsat ligger i indtægtsreguleringen af de sociale ydelser, skyldes nemlig - udover de allerede nævnte praktiske problemer - at indtægtsgrundlaget ikke opgøres ens i relation til de forskellige ydelser, hvilket gør det besværligt at fremskaffe indtægtsoplysningerne efter rationelle metoder.

Endvidere er de forskellige nuværende indtægtsgrundlag og aftrapningsregler vanskelige at forstå for borgerne. Personer, som vil danne sig et overblik over deres økonomiske forhold efter pensioneringen, må derfor ofte have bistand fra socialforvaltningen, ligesom aktuelle pensionister ofte må henvende sig for at få forklaret beregning af og ændringer i pension, skat og boligsikring. Det vil være en administrativ lettelse, hvis forslaget kan bidrage til, at behovet for henvendelserne fra pensionisterne kan nedsættes.

Af tabel 15 ses, at forslag a vil udskyde aftrapningen af grundbeløbet for langt de fleste pensionistkategorier. De eneste undtagelser forekommer i tilfælde, hvor indkomsten ud over pensionen udgøres af arbejdsindkomst for gifte invalidepensionister eller af pensionsindkornst for enlige og gifte pensionister under 67 år, hvis ægtefælle ikke er pensionist.

Omkring 26.ooo pensionister har nedsat grundbeløb. 1 dette tal er medregnet invalidepensionister, hvis grundbeløb helt er bortfaIdet.

Under forudsætning af, at den enkelte pensionist kun har én form for indtægt ud over pensionen, og at de enkelte indkomstkategorier forekommer nogenlunde lige hyppigt, vil forslaget gennemsnitligt medføre, at aftrapningen af grundbeløbet udskydes godt 4.ooo kr. (beregningen er foretaget med de pr. 1. oktober 1975 gældende satser). Merudgifterne ved forslag a kan herved opgøres til knap 55 mill,, kr., hvoraf en del vil vende tilbage til det offentlige i form af direkte skatter.

Forslaget indebærer som nævnt en fremrykning af aftrapningen af grundbeløbet i tilfælde, hvor indkomsten ud over pensionen ud-

gøres af arbejdsindkomst for gifte invalidepensionister eller af pensionsindkomst for enlige og gifte pensionister under 67 år, hvis ægtefælle ikke er pensionist. Af tabellen ses, at fremrykningen af aftrapningen er af en ret beskeden størrelse. Ønskes forslag a gennemført uden denne konsekvens -• d.v.s. med bibeholdelse af de nugældende fradragsfri beløb for disse indtægtsarter - vil merudgifterne blive forøget med én til to mill. kr., hvoraf igen en del vil vende tilbage til det offent;lige som direkte skat.

Ved udgiftsberegningerne er det som nævnt forudsat, at nedtrapningen af grundbeløbet for hustrutillægsmodtagere skal starte ved den indkomst, hvor aftrapningen af ægteskabstillægget er afsluttet. Der vil som følge heraf for hustrutillægsmodtagere være et langt interval, hvor hustrutillægget og grundbeløbet aftrappes samtidig. Hvis man helt skal undgå dette sammenfald, synes der kun at være 2 muligheder. Enten må man acceptere, at det interval, hvorover pensionen aftrappes, bliver meget langt, eller også må man opgive hustrutillægget i dets nuværende skikkelse.

Vælger man at ændre reglerne vedrørende hustrutillæg, kan man eventuelt tænke sig en tilbagevenden til de regler, der var gældende umiddelbart før hustrutillæggets indførelse pr. 1. januar 1974. Efter disse regler var gifte kvinder i alderen 62-66 år berettiget til selvstændig pension. Grundbeløbets størrelse blev - på lige fod med grundbeløbet til andre gifte pensionister - alene beregnet på grundlag af pågældendes egne indtægter. Ved ophævelsen af den selvstændige pensionsret for de gifte kvinder blev det i lovforslaget skønnet, at der ville blive tale om en årlig besparelse på ca. 7o mill. kr.

Konsekvensen af på ny at give 62-66-årige gifte kvinder ret til folkepension er, at mandens indtægt ikke længere får nogen virkning for størrelsen af hustruens pension (undtagen for pensionstillægget). Når det er mandens indkomst, der er stigende, vil det iiterval, hvorover ægtefællernes pension aftrappes, derfor blive betydeligt kortere end i dag. Hvis det er hustruen, der har stigende indkomst, vil der imidlertid ingen ændring være i forhold til i dag, idet hustruens indtægt ikke får indflydelse på størrelsen af mandens grundbeløb.

Som en anden løsningsmulighed i tilfælde af hustrutillæggets afskaffelse kan peges på, at man helt holder de gifte 62-66-årige kvinder uden for pensionslovgivningen og i stedet henviser dem til i givet fald at søge hjælp efter bistandslovens regler om varig kontanthjælp. Bistandslovens anvendelse kan motiveres med, at hustrutillægget - såvel som ægteskabstillægget - er begrundet i forsørgelsesmæssige hensyn. Dog kan det tænkes, at det forholdsvisstrenge trangskriterium for ydelse af varig kontanthjælp må lempes specielt for denne persongruppe.

For pensionsmyndighederne vil en afskaffelse af hustrutillægsordningen betyde en administrativ forenkling og lettelse. Forenklingen vil dog først vise sig fuldt ud efter 5 år, hvis tillægget ikke fratages de kvinder, der allerede har opnået ret til tillægget. I det omfang, de 62-66-årige kvinder i stedet henvises til hjælp efter bistandsloven eller eventuelt dispensation til førtidig folkepension, vil der dog blive tale om et øget pres på de myndigheder, som administrerer disse områder. I denne forbindelse henvises til arbejdsgruppens rapport om udvidet adgang til førtidig folkepension og fleksibel pensionsalder, kapitel 5, hvor man har overvejet mulighederne for at afskaffe de pensionsmæssige særordninger for kvinder i enke- og folkepensionslovene, d.v.s. ikke blot hustrutillægsordningen, men også retten til enkepension og retten til folkepension for enlige kvinder i alderen 62-66 år. Det udtales i rapporten, at en afskaffelse af særordningerne på nuværende tidspunkt antagelig vil have til følge, at udgiften til forsørgelse skal afholdes efter andre bestemmelser inden for den sociale lovgivning. I vidt omfang vil der derfor blot blive tale om en administrativ omlægning. Det skønnes i rapporten, at nettovirkningen af en sådan omlægning formentlig vil blive et administrativt merarbejde.

b. Reduktion af grundbeløbets aftrapning til 3o % i det interval, hvori pensionstillægget aftrappes.

Dette forslag indebærer, at reduktionen i pensionen kun bliver på 6o % af en stigning i indkomsten ud over pensionen i det interval, hvor grundbeløbet og pensionstillægget aftrappes samtidig. Forslaget adskiller sig i sine konsekvenser kun fra det foregående forslag derved, at den samlede aftrapningsprocent i sammenfaldsintervallet ved forslag a blev reduceret til 3o mod 6o ved

dette forslag. Forslaget vil derfor kun medføre halvt så store merudgifter som forslag a.

Forslaget medfører ingen administrative forenklinger. De forskellige indkomstopgørelsesmåder ved beregning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. bibeholdes, da forslaget ikke som forslag a nødvendiggør, at indkomstopgørelsen bliver sammenfaldende.

Forslaget må tværtimod forudses at ville gøre pensionsberegningen endnu vanskeligere, end den er i dag. Det vil antagelig også blive vanskeligere for pensionisterne at forstå, hvorledes beregningen af deres pension er foretaget. Disse vanskeligheder er en følge af, at det ikke i det halvårlige "tabelcirkulære" vil være muligt i tabellen for grundbeløbets størrelse ved forskellige størrelser af den beregnede indkomst at angive, i hvilket indkomstinterval aftrapningsprocenten reduceres til 3o, og ved hvilket indkomstniveau den igen stiger **til** 60. De indkomster, ved hvilke aftrapningsprocenten ændres, vil nemlig afhænge af indkomstens art. Som vist i tabel 4 i kapitel II er placeringen af det indkomstinterval, hvor pensionstillæg og grundbeløb aftrappes samtidig, ikke blot afhængig af, hvilken type pensionist det drejer sig om, men også af indkomstens art.

Forslaget vil formentlig betyde, at man i første omgang må beregne pensionen på samme måde som i dag. Men dernæst må man foretage en yderligere beregning af længden af det indkomstinterval, hvor pensionstillægget og grundbeløbet har været aftrappet samtidig. Det i første omgang beregnede grundbeløb forhøjes så med et beløb, der svarer til 3o % af længden af sammenfaldsintervallet. Dette vil nemlig være det beløb, grundbeløbet er blevet reduceret for meget med, når beregningen i første omgang er sket som i dag, d.v.s. med en fast aftrapningsprocent på 60.

c. Ophævelse af det fradragsfri beløb for pensionstillæg kombineret med aftrapning af grundbeløbet i fortsættelse af aftrapningen af pensionstillægget m.v.

De to foran omtalte løsningsmuligheder a og b indebærer begge merudgifter for det offentlige. En tredie mulighed, der medfører offentlige besparelser, vil være at aftrappe grundbeløbet i fortsættelse af pensionstillægget, men samtidig at ophæve det fradragsfri beløb for pensionstillægget, således at den samlede aftrapning af pensionstillægget fremskyndes.

Aftrapningen af grundbeløbet vil i de fleste tilfælde blive udskudt, når aftrapningen skal ske i fortsættelse af aftrapningen af pensionstillægget. På den anden side indebærer ophævelsen af det fradragsfri beløb ved beregning af pensionstillægget, at aftrapningen af grundbeløbet fremrykkes. Nettoresultatet kan således blive enten en fremrykning eller en udskydelse af aftrapningen af grundbeløbet. Begge situationer vil forekomme. Som hovedregel vil aftrapningen af grundbeløbet dog blive fremrykket.

Løsningsmulighed c vil få konsekvenser for samtlige pensionister i modsætning til de to foregående muligheder, der kun berører pensionister under 67 år.

Efter de pr. 1. oktober 1975 gældende satser er det fradragsfri beløb for pensionstillægget 4. 5 o o kr. for enlige og 6.600 kr. for gifte. (Forhøjelsen af beløbene, der får virkning fra 1. oktober 1976, er indregnet i satserne).

For stadig flere pensionister vil dette fradragsfri beløb blive udfyldt med mindre formueindtægter eller ATP. Når dette er tilfældet, vil selv helt små arbejdsindtægter medføre, at pensionstillægget bliver reduceret. Et bortfald af det fradragsfri beløb for pensionstillægget vil således i denne situation ikke medføre nogen ændring i den marginale reduktion for arbejdsindtægter. Ændringen vil dog betyde et fald i den disponible indtægt for pensionister, der har indtægt ved siden af pensionen, og som får pensionstillæg.

Knap 5o % af samtlige pensionister modtog fuldt pensionstillæg pr. 31. marts 1975. Ved forhøjelsen af de fradragsfrie beløb pr. 1. oktober 1976 vil tallet antagelig stige til 60 %. Herefter vil andelen sandsynligvis være faldende bl.a. på grund af det voksende antal modtagere af ATP-pension.

Gennemføres en ordning, hvorefter det fradragsfri beløb for pensionstillægget ophæves, vil antallet med fuldt pensionstillæg falde kraftigt, medens der vil ske en stigning i antallet af pensionister med nedsat pensionstillæg og en (noget mindre) stigning i antallet af pensionister, hvis tillæg er helt bortfaldet.

Beregningen af besparelsen ved forslaget er på grund af manglende statistiske oplysninger behæftet med betydelig usikkerhed, men det anslås, at besparelsen vil blive godt 3oo mill. kr. i oktober 1975-niveau. En nedgang i pensionstillægget medfører imidlertid også et fald i pensionisternes betaling af direkte skatter. Tages der hensyn til dette forhold, kan nettobesparelsen ved forslaget beregnes til omkring I80 mill. kr.

En ophævelse af det fradragsfri beløb for pensionstillægget medfører imidlertid også, at der sker en fremrykning af aftrapningen af grundbeløbet på gennemsnitlig ca. 1.3 o o kr., såfremt grundbeløbet skal aftrappes i umiddelbar fortsættelse af pensionstillægget. Besparelsen herved kan løseligt anslås til omkring 2o mill. kr., svarende til omkring 12 mill. kr. i nettobesparelse, når der tages hensyn til nedgangen i skattebetalingen.

Administrativt betyder eksistensen af det fradragsfri beløb, at en stor del af pensionisterne med indtægter holdes uden for pensionsberegningen. Herved spares megen administration.

Udover at forslaget indebærer, at en større kreds af pensionister omfattes af indtægtsreguleringen, vil forslaget også nødvendiggøre; en endnu mere nøjagtig kontrol af pensionisternes indtægter end i dag, hvilket også vil være administrativt belastende for de sociale myndigheder. Skattemyndighederne vil nemlig næppe kunne bidrage til udførelse af kontrolarbejdet, da de meget lave indtægter ofte ikke har betydning for skattemyndighederne, bl.a. fordi personfradraget overstiger pensionen for mange (enlige) pensionister.,

Forslaget bevirker endvidere, at pensionisten oftere end i dag ved forøgelse eller formindskelse af indtægten ud over pensionen vil rette henvendelse til de sociale myndigheder med henblik på en omberegning af pensionen. Dette medfører et større antal transaktioner i edb-systemerne.

Alt i alt vil forslag c således medføre et betydeligt merarbejde for kommunerne.

d. Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. i fortsættelse af hinanden med en fælles aftrapningsprocent, men uden fradragsfrit beløb.

Som en af mulighederne for at undgå sammenfaldende aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. skal i dette afsnit omtales en ordning, hvorefter grundbeløb og pensionstillæg m.v. aftrappes i fortsættelse af hinanden med samme aftrapningsprocent, men uden noget fradragsfrit beløb. (Den fælles aftrapningsprocent er her valgt til 6o).

Det vil muligvis være nødvendigt at lave en speciel regel for modtagere af hustrutillæg, omend behovet ikke er så stort, når aftrapningsprocenten for tillægget sættes så højt som til éo. Ved udgiftsberegningen nedenfor er det for hustrutillægsmodtagere

forudsat, at nedtrapningen af grundbeløbet først starter ved den indkomst, hvor hustrutillægget er bortfaldet.

En omlægning som den her skitserede vil bidrage til at gøre pensionssystemet mere overskueligt. Omlægningen vil endvidere medføre, at pensionstillægget forbeholdes de pensionister, der har størst behov for supplerende hjælp.

For pensionister med mindre indkomster ud over pensionen vil afskaffelsen af det fradragsfri beløb ved beregning af pensionstillægget samt forøgelsen af aftrapningsprocenten fra 3o til 6o imidlertid betyde, at de bliver væsentligt ringere stillet end i dag. En anden ulempe ved ordningen er, at den samlede reduktionsprocent på grund af aftrapning af pension og beskatning fortsat vil være forholdsvis høj, nemlig 76 % under forudsætning af, at marginalskatten er 4o %, og pensionen aftrappes med 60 %. Såfremt den fælles aftrapningsprocent på 60 forekommer for høj, er der selvfølgelig også mulighed for at fastsætte en lavere sats. I så fald vil de samlede reduktionsprocenter også blive tilsvarende lavere.

Aftrapningsprocenten for pensionstillægget har tidligere - før 1. april 1973 - været 6o. Beregninger over besparelserne ved dette forslag er behæftet med stor usikkerhed. Det kan dog forsigtigt anslås, at besparelserne ville ligge omkring 6oo-65o mill. kr. Forudsættes marginalskatten at være 4o %, vil nettobesparelsen ligge omkring 36o-39o mill. kr.

Forslag d forudsætter som nævnt en ophævelse af de fradragsfri beløb. Vedrørende de betydelige administrative ulemper, der vil være forbundet med en sådan ordning, henvises til bemærkningerne foran under forslag c.

Som nævnt ovenfor vil den her skitserede løsning på den anden side bidrage til at gøre pensionssystemet mere overskueligt, hvilket i sig selv er af betydning ud fra en administrativ betragtning. Baggrunden herfor er, at en betydelig del af det samlede antal personer, der i kommunerne administrerer pensionslovene, er beskæftiget med vejledning af borgerne. Kan borgernes behov for at søge vejledning derfor nedsættes, er der store personalemæssige besparelser at hente for administrationen.

e. Aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. i fortsættelse af hinanden med fælles aftrapningsprocent kombineret med et fradragsfrit beløb.

Den her viste løsningsmulighed svarer i vidt omfang til den foran under punkt d skitserede løsningsmulighed. Forskellen består i, at man her bibeholder et fradragsfrit beløb ved beregningen af pensionstillægget.

Aftrapningsprocenten antages også her at være 60, men kunne som forari nævnt eventuelt være sat lavere. Med en aftrapningsprocent på 60 bliver den samlede marginale reduktion som følge af nedgang i pension og beskatning på 76 %, når marginalskatteprocenten er 4o.

Ved valget af det fradragsfrie beløb for pensionstillægget er der forskellige muligheder. Ved beregningerne har man valgt at illustrere løsningsmuligheden ved hjælp af to forskellige størrelser af det fradragsfrie beløb. I det ene eksempel antages det fradragsfrie beløb at være af samme størrelse, som tilfældet er i dag. I det andet eksempel er valgt et fradragsfrit beløb af en sådan størrelse, at der ingen udgifter eller besparelser antages at være i forhold til de gældende regler.

Fordelen ved som i den her skitserede ordning at bibeholde et fradragsfrit beløb ved beregning af pensionstillæg m.v. er, at man herved undgår at forringe stillingen for de pensionister, der kun har små indtægter ved siden af pensionen. Endvidere vil der være administrative fordele ved at bevare et fradragsfrit beløb, idet man derved undgår at skulle foretage beregning af og omregning af pensionen til personer med ganske små indtægter, se nærmere foran under punkt c.

De økonomiske konsekvenser ved den her skitserede ordning er som nævnt beregnet for to forskellige størrelser af det fradragsfrie beløb. Det er ved begge muligheder forudsat, at for pensionister med hustrutillæg starter aftrapningen af grundbeløbet først, når hustrutillægget er bortfaldet. Ved den første mulighed er beregningerne foretaget under den forudsætning, at man bevarer de nuværende fradragsfrie beløb, d.v.s. 6.600 kr. for gifte og 4.5oo kr. for andre. Det skønnes, at besparelserne for det offentlige ved dette forslag vil blive ca. 2oo mill. kr. Forudsættes marginalskatteprocenten at være 4o, bliver nettobesparelsen ca. 12o mill. kr.

Ved den anden mulighed har man søgt at fastsætte et fradragsfrit beløb af en sådan størrelse,, at forslagets gennemførelse hverken vil give merudgifter eller besparelser i forhold til i dag. På grund af manglende statistiske oplysninger er disse beregninger behæftet med en meget stor usikkerhed. Det kan imidlertid forsigtigt anslås, at et fradragsfrit beløb på ca. 9.ooo kr. for både gifte og andre pensionister ikke vil give merudgifter eller besparelse i forhold til den gældende ordning.

På figur 1 foran er vist forløbet af pensionens aftrapning ved forslag e for en enlig pensionist med formueindkomst. Det ses af figuren, at pensionen ved forslag e overalt er større eller lig med pensionen efter gældende regler. Når forslaget til trods herfor skønnes hverken at give merudgifter eller besparelser for det offentlige, skyldes det, at forslaget medfører en fremrykning af hustru- og ægteskabstillæggets aftrapning. Hertil kommer, at der i visse tilfælde sker en fremrykning af aftrapningen af grundbeløbet på grund af afskaffelsen af de specielle fradragsfrie beløb.

Et fradragsfrit beløb på 9.ooo kr. vil i forhold til de gældende beløb bevirke, at et betydeligt færre antal pensionister skal have indtægtsreguleret pensionen., Forslaget er endvidere en let forståelig løsning for pensionisterne. Forslaget må derfor betegnes som en administrativ enkel løsning.

f. Nedsættelse af den faktiske indtægt med 4o % for arbejdsindtægt m.v.

Som en sidste variant af mulighederne for at undgå de høje samlede aftrapningsprocenter, der opstår ved sammenfald mellem aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg rn.v., skal omtales en ordning, hvor aftrapningen af grundbeløbet for arbejdsindtægt m.v. sker efter de regler, der i dag gælder for pensionsindkomst.

Indførelse af denne regel vil betyde, at indtægtsberegningen ved arbejdsindtægt m.v. bliver den samme som ved pensionsindtægter, således at en forskellig indtægtsberegning alene opretholdes for formueindtægter. Begrundelsen herfor er det i pensionsindtægter indeholdte formueforbrug, jfr. i øvrigt omtalen heraf i begyndelsen af afsnit A.

I konsekvens af forslaget skal såvel fradraget for indtægt ved personligt arbejde m.v. som det yderligere fradrag for invalidepensionisters arbejdsindtægt bortfalde, og i stedet vil der for både gifte og enlige blive ydet et fradrag på 4o % af indtægten, dog mindst 8.3oo kr. (satsen pr. l. oktober 1975).

Som hovedregel vil aftrapningsprocenten derfor være 36. For enlige med indkomst mellem 15.3oo kr. og 2o.75o kr. vil aftrapningsprocenten dog være 6o (jfr. kapitel II, tabel 3). De tilsvarende samlede marginale reduktionsprocenter som følge af aftrapning af pension og beskatning vil være henholdsvis 62 og 76. For samgifte pensionister og pensionister med hustrutillæg indebærer ordningen, at der fortsat vil være et interval, hvor der sker samtidig aftrapning af pensionstillæg og grundbeløb. For samgifte pensionister vil sammenfaldsintervallet dog nu være ret kort, ca. 4.ooo kr. For hustrutillægsmodtagere vil sammenfaldsintervallet imidlertid fortsat være af ret betydelig længde. Den samlede marginale reduktionsprocent i sammenfaldsintervallet vil være 8o mod 94 i dag (for andre indtægter end pensionsindkomst og formueindkomst).

Ud over den nedsættelse af de samlede marginale reduktionsprocenter, som forslaget medfører, indebærer forslaget tillige en væsentlig forenkling af de gældende beregningsregler ved grundbeløbet, idet flere af de specielle fradragsfrie beløb falder bort. Forslaget skulle derved betyde ikke uvæsentlige administrative lettelser.

Administrativt set måtte man foretrække, at også formueindtægter kom ind under den foreslåede *ko* %-regel. Der kan i denne forbindelse henvises til, at pensionisterne under 67 år sjældent vil have formueindtægter af betydning.

Udgifterne ved den her viste variant vil afhænge af, hvor hyppigt de forskellige indkomstarter forekommer. På grund af manglende statistiske oplysninger vedrørende dette forhold m.v. er beregningerne behæftet med betydelig usikkerhed. Udgiften anslås til at være i størrelsesordenen 4o-5o mill. kr. Tages der hensyn til skatten, bliver nettoudgiften 25--3o mill. kr.

2. Ophævelse af aftrapningen af grundbeløbet

I det foregående afsnit blev gennemgået forskellige muligheder for at undgå den sammenfaldende aftrapning af pensionstillæg og

grundbeløb ved hjælp af en nedsættelse af aftrapningsprocenterne for disse ydelser.

I fortsættelse heraf drøftes i dette afsnit muligheden for og virkningen af en fuldstændig ophævelse af indtægtsreguleringen af grundbeløbet. Denne løsningsmulighed, der alene vil få betydning for sammenfaldsproblemet for personer under 67 år, vil ud over at løse problemet med den samtidige aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg også reducere antallet af høje samlede reduktionsprocenter, der opstår ved samtidig aftrapning af pension og boligsikring samt forøget beskatning.

Hvis grundbeløbet bliver gjort uafhængigt af den løbende indtægt, bliver der tale om et meget væsentligt fald i den samlede marginale reduktion, der er resultatet af samtidig beskatning og indtægtsregulering. Efter gældende regler er den højeste marginale reduktionsprocent 94. Denne procent fremkommer for enlige pensionister under 67 år i det indtægtsinterval, hvor der ud over beskatning sker samtidig aftrapning af pensionstillæg og grundbeløb. Efter forslaget vil den samlede marginale reduktion højst kunne udgøre 59 %. Denne procent fremkommer i indtægtsintervallet, hvor pensionstillægget aftrappes.

Ophævelse af grundbeløbets aftrapningsprocent på 6o vil således være en løsningsmulighed med stor effekt, idet den kraftigst virkende af samtlige faktorer fjernes,, Men modstykket hertil er, at løsningsmuligheden vil være forbundet med betydelige merudgifter for det offentlige.

Med udgangspunkt i antallet af folke-, invalide- og enkepensionister, der pr. 31. marts 1975 havde nedsat grundbeløb, eller for hvem grundbeløbet helt var bortfaldet, kan merudgiften ved at afskaffe indtægtsreguleringen af grundbeløbet beregnes. Med hensyn til folkepensionisterne var der 6.944 personer med 5o-99 % af grundbeløbet og 2.679 personer med under 5o % af grundbeløbet. Udbetaling af fuldt grundbeløb til disse personer vil koste ca. 6o mill. kr. For så vidt angår invalidepensionisterne, var der 6.551 personer med 5o-99 % af grundbeløbet, 2.5o9 personer med under 5o % af grundbeløbet og 2.779 personer helt uden grundbeløb. Merudgiften vil her udgøre ca. 9o mill. kr. Endelig var der blandt enkepensionisterne 3.974 personer med 5o-99 % af grundbeløbet og 1.316 personer med under 5o % af beløbet. Merudgiften kan her beregnes til ca. 3o mill. kr.

Den samlede årlige merudgift kan herefter opgøres til ca. 18o mill. kr. Antages det, at den gennemsnitlige skatteprocent er 4o, vil de forøgede pensionsudgifter medføre en stigning i det offentliges skatteindtægter på ca. 72 mill. kr. Nettoudgiften ved forslaget kan derfor anslås til knap llo mill. kr.

Den samlede merudgift ved at ophæve indtægtsreguleringen af grundbeløbet bliver imidlertid større, idet der samtidig vil ske en væsentlig forøgelse i antallet af folkepensionister og enkepensionister.

Antallet af enlige kvinder i alderen *62-66* år er ca. 55.7oo. Af disse modtager i dag ca. 3 4 . o o o folkepension og ca. 7 . 5 o o invalidepension. Resten, d.v.s. ca. 14.2oo, vil herefter komme til som folkepensionister efter ophævelsen af indtægtsreguleringen. Den årlige udgift herved vil andrage ca. 21o mill. kr.

Hertil kommer imidlertid, at langt de fleste enker i alderen 55-61 år, der er blevet enker efter det fyldte 45. år, og hvis ægteskab har bestået i mindst 5 år, og som ikke modtager invalidepension, efter bortfald af indtægtsreguleringen vil melde sig som enkepensionister. I alt kan det opgøres, at der findes ca. 28.ooo enker i den omhandlede aldersgruppe, der er blevet enker efter 45-års alderen. Af disse modtager ca. 12.ooo enkepension og ca. 4.ooo invalidepension, således at nytilgangen ved ophævelse af indtægtsreguleringen vil blive ca. 12.ooo. Den årlige udgift ved udbetaling af pension til disse vil blive ca. 175 mill. kr.

Den totale merudgift for samtlige pensionistgrupper vil således udgøre ca. 565 mill. kr. Nettotallet vil være ca. 34o mill. kr. (Dette beløb må dog antages at skulle reduceres i et vist - omend meget beskedent - omfang, fordi udbetaling af ikke-indtægtsbestemt grundbeløb til personer med tjenestemandspension vil medføre en besparelse for det offentlige i form af større samordningsfradrag i tjenestemandspensionen).

Administrativt set vil løsningsmuligheden indebære en forenkling af systemet. Selvom det fortsat vil være nødvendigt at foretage en indtægtsopgørelse af hensyn til indtægtsreguleringen af de forskellige tillæg til grundbeløbet, vil kravene til opgørelsen mindskes. Dels vil det ikke længere være påkrævet at skelne mellem indkomstarterne (arbejdsindkomst, formueindkomst og pensionsindkomst), dels vil reglerne om specielle fradragsfrie beløb for enkelte indkomstarter falde bort.

Selv om ophævelse af grundbeløbets indtægtsregulering vil være et egnet - omend udgiftskrævende - middel til at løse sammenfaldsproblemet, er løsningsmuligheden behæftet med den væsentlige ulempe, at det ikke vil være muligt i fuldt omfang at fortsætte med de nuværende tildelingskriterier for pensionerne.

Da bortfald af indtægtsreguleringen af grundbeløbet vil have forskellig virkning for de forskellige pensionistgrupper, er i det følgende hver gruppe omtalt for sig.

For folkepension til enlige kvinder mellem 62 og 67 år og for pension til enker (enkepensionslovens § 1, stk. 1) vil en fuldstændig ophævelse af grundbeløbets aftrapning betyde en meget væsentlig udvidelse af antallet af pensionister i disse grupper, jfr. foran. De personer, der herved vil blive berettiget til pension, vil for de flestes vedkommende have normale indtægter, f. eks. arbejdsindtægt ved fuldtidsbeskæftigelse. Hvis retten til pension efter disse særordninger imidlertid kun skal være afhængig af et alderskriterium, vil det oprindelige sigte - at hjælpe de kvinder, der ikke ved erhvervsmæssig beskæftigelse selv er i stand til at opnå et rimeligt forsørgelsesgrundlag - være faldet bort. Der vil i realiteten blive tale om en generel nedsættelse af pensionsalderen for disse persongrupper. En ophævelse af grundbeløbets indtægtsregulering vil derfor antagelig have til følge, enten at disse særordninger afskaffes, eller at der fastsættes nye tildelingskriterier. I samme omfang dette finder sted, vil de foran nævnte merudgifter ved ordningen blive reduceret eller falde bort.

Vedrørende de administrative konsekvenser af en eventuel ophævelse af de pensionsmæssige særordninger for kvinder i folke- og enkepensionsloven henvises til bemærkningerne foran under afsnit 1, forslag a.

For invalidepensionens vedkommende vil indtægtsreguleringens bortfald ikke medføre en lignende udvidelse af antallet af pensionister. Allerede i dag er det i princippet uden betydning for tilkendelse af invalidepension, om ansøgeren har store indtægter bortset fra egentlige arbejdsindtægter. Sådanne andre indtægter betyder alene, at grundbeløbet aftrappes eller falder bort, medens retten til invaliditetsbeløb og til et eventuelt erhvervsudygtighedsbeløb bevares. Arbejdsindtægter tages derimod som ud-

tryk for ansøgerens erhvervsevne, således at store arbejdsindtægter afskærer fra ret til pension. En ophævelse af grundbeløbets indtægtsregulering vil således ikke betyde, at man fjerner grundlaget for invalidepensionssystemet.

Også for den førtidige folkepensions og førtidige enkepensions vedkommende vil en afskaffelse af indtægtsreguleringen kunne give anledning til overvejelser om ændring af tildelingskriterierne. I dag kan afgørelsen i disse sager træffes ud fra sociale grunde. Det er således ikke nødvendigt at foretage en dyberegående undersøgelse af de helbredsmæssige forhold, nar pensionsansøgningen tillige er stærkt socialt begrundet. Hvis afskaffelsen af grundbeløbets indtægtsregulering derfor skal medføre, at der ikke kan tages hensyn til ansøgerens økonomiske forhold, kunne dette muligvis begrunde en generel skærpelse af helbredsbetingelserne. På den anden side må det erkendes, at kun et fåtal af ansøgerne om førtidig folkepension og førtidig enkepension har arbejdsindtægt af nævneværdig betydning.

3. Ophævelse af aftrapningen af pensionstillægget, ægteskabstillægget og hustrutillægget

Hvis samordningsproblemet skal løses ved hjælp af en fuldstændig afskaffelse af eksisterende aftrapningsregler, vil alternativet (eller supplementet) til den foran under afsnit 2 nævnte løsningsmulighed være en ophævelse af indtægtsreguleringen af pensions-, ægteskabs- og hustrutillægget.

Disse to løsningsmuligheder har det fællestræk, at de ikke blot udelukker sammenfald af aftrapning mellem de forskellige pensionsbestanddele, men tillige bevirker et fald i de samlede høje reduktionsprocenter, der er en funktion af sammenstødet mellem et enkelt eller begge sæt af pensionsregler samt skatte- og boligsikringsregler. Efter de gældende regler er den højeste marginale reduktionsprocent 94, når marginalskatten er 40 %. Forslaget vil medføre, at den samlede marginale reduktionsprocent altid vil være 76, når pensionen aftrappes. En ophævelse af tillæggenes indtægtsregulering rummer desuden den fordel, at der ikke opstår behov for ændrede tildelingskriterier for pensionerne.

Spørgsmålet om virkningerne af aftrapningens bortfald gen-

nemgås i det følgende, først for pensionstillæggets vedkommende og dernæst for ægteskabs- og hustrutillægget.

a. Pensionstillægget

Bortfaldet af indtægtsreguleringen vil medføre, at man undgår den utilsigtede sammenfaldsvirkning i et meget betydeligt antal af de tilfælde, hvor beskæringen af pensionisternes ekstraindkomster er højst. For pensionister under 67 år vil ændringen betyde, at der for enlige med arbejdsindkomst under ca. 9.000 kr. ikke vil ske fradrag i pensionen. For gifte pensionisters vedkommende skal arbejdsindkomsten overstige godt 17.000 kr., før aftrapningen af pensionen sætter ind. For alle pensionister over 67 år vil ændringen have til følge, at ekstraindkomster kun vil blive beskåret gennem beskatning og nedgang i eventuel boligsikring.

Udgiften ved at afskaffe pensionstillæggets indtægtsregulering vil udgøre ca. 930 mill. kr. Nettoudgiften vil udgøre ca. 560 mill. kr., idet ca. 370 mill. kr. vil vende tilbage til det offentlige i form af direkte skatter. Beregningen er foretaget på grundlag af den pr. 31. marts 1975 gennemførte opdeling af pensionisterne med hensyn til pensionstillæggets størrelse. På dette tidspunkt havde knap 50 % af pensionisterne så lave indkomster ud over pensionen, at de overhovedet ikke blev berørt af aftrapningsreglerne, ca. 25 % lå i det interval, hvor tillægget aftrappes, og ca. 25 % havde ekstraindkomst af en sådan højde, at pensionstillægget var helt bortfaldet.

Pensionstillægget blev i sin tid indført til fordel for de folkepensionister, der ikke ville få nogen forbedring af pensionen ved gennemførelsen af den fulde folkepension, fordi de i forvejen modtog det fulde grundbeløb. I overensstemmelse hermed blev tillægget undergivet en forholdsvis streng indtægtsregulering. Det må erkendes, at en fuldstændig ophævelse af aftrapningen derfor vanskeligt kan harmonere med de hensyn, der ligger bag ved indførelsen af tillægget. På den anden side vil ændringen indebære en ikke ubetydelig forenkling af pensionsreglerne, idet pensionstillægget i dets nuværende skikkelse har et vist præg af trangsbestemt ydelse over sig.

Hvis pensionstillægget bliver gjort ikke-indtægtsreguleret, foreligger det spørgsmål, om tillægget skal bevares som et selvstændigt beløb knyttet til grundbeløbet. Det vil være langt mere

naturligt; helt at afskaffe tillægget og samtidig forhøje grundbeløbet med et beløb af tilsvarende størrelse.

På samme måde som ved at ophæve grundbeløbets aftrapning vil en afskaffelse af pensionstillægget give væsentlige administrative lettelser. Den største forenkling vil formentlig ligge i, at man helt kan undvære indtægtsoplysninger for enlige og samgifte pensionister over 67 år.

b. Ægteskabstillægget og hustrutillægget

Hvis indtægtsreguleringen af pensionstillægget - og dermed selve tillægget - afskaffes, vil det ikke længere være muligt at lade ægteskabs- og hustrutillægget aftrappe i fortsættelse af pensionstillægget.. Ønsker man derfor at bevare indtægtsreguleringen af disse tillæg, må der fastsættes selvstændige fradragsfri indtægtsbeløb.

Med hensyn til ægteskabstillægget er spørgsmålet imidlertid, om sammenfaldsproblemet ikke har en så alvorlig karakter, at det sammenholdt med ægteskabstillæggets ret beskedne størrelse vil gøre det rimeligt også at ophæve indtægtsreguleringen for dette tillæg. Udgiften herved vil udgøre ca. 75 mill. kr. Nettoudgiften vil udgøre ca. 45 mill. kr., hvis man går ud fra, at 4o % af beløbet vender tilbage til det offentlige i form af beskatning.

Da ægteskabstillægget i modsætning til pensionstillægget ma karakteriseres som et specialtillæg, der alene ydes til bestemte grupper af pensionister, vil det i tilfælde af aftrapningens bortfald være nødvendigt at opretholde tillægget som selvstændigt tillæg. Et videregående spørgsmål i denne forbindelse er, om der i dag overhovedet er tilstrækkelige holdepunkter for at bevare tillægget. Det kan her anføres, at der i mange tilfælde ma ydes supplerende offentlig hjælp ud over ægteskabstillægget.

En ophævelse af selve ægteskabstillægget vil isoleret set betyde en forenkling ud fra et administrativt synspunkt; men da man som nævnt i mange tilfælde i dag må yde supplerende hjælp ud over ægteskabstillægget, må man antage, at der i vidt omfang blot bliver tale om at flytte arbejdsopgaverne fra de pensionsberegnende myndigheder til de myndigheder, der administrerer kontanthjælpen efter bistandsloven.

Som det tidligere er påvist, er sammenfaldsproblemet især påtrængende for ægtepar med hustrutillæg, fordi ae samlede høje reduktionsprocenter på grund af tillæggets størrelse gør sig gældende over et meget langt indkomstinterval. Der er således her et særligt behov for en løsning, men det er imidlertid næppe nogen farbar udvej at ophæve hustrutillæggets indtægtsregulering. Dette skyldes, at aftrapningens totale bortfald vil være ensbetydende med en nedsættelse af pensionsalderen fra 67 til 62 år for kvinder gift med en pensionist. Denne følgevirkning må betragtes som uacceptabel. Som en mulig løsning på sammenfaldsproblemet kan man i stedet pege på en tilbagevenden til de regler, der var gældende umiddelbart før indførelsen pr. 1. januar 1974- af hustrutillægsreglerne, d.,v.s. på ny en ret for hustruen til at modtage selvstændig pension med grundbeløb indtægtsreguleret alene på grundlag af hendes egne indtægter, jfr. herom i øvrigt ovenfor under afsnit 1, punkt a.

Som en anden løsningsmulighed i tilfælde af hustrutillæggets afskaffelse kan peges på, at man helt holder de gifte 62-66-årige kvinder uden for pensionslovgivningen og i stedet henviser dem til i givet fald at søge hjælp efter bistandslovens regler om varig kontanthjælp. Bistandslovens anvendelse kan motiveres med, at hustrutillægget - såvel som ægteskabstillægget - er begrundet i forsørgelsesmæssige hensyn. Dog kan det tænkes, at det forholdsvis strenge trangskriterium for ydelse af varig kontanthjælp må lempes specielt for denne persongruppe.

Vedrørende de administrative virkninger af denne løsningsmulighed henvises **til** afsnit 1, forslag a, om konsekvenserne af en ophævelse af særordningerne på nuværende tidspunkt.

B. Ændring af beskatningsreglerne for pensionister

1. Fritagelse af pensionerne for beskatning

I dette afsnit drøftes, hvorvidt man ved at fritage de sociale pensioner for beskatning kan reducere eller løse sammenfaldsproblemet.

Som tidligere omtalt har regeringen i efteråret 1975 fremsat lovforslag om ændring af skatte- og pensionslovene med henblik på at fritage de sociale pensioner for beskatning fra og med indkomståret 1977.

Ifølge lovforslagene er formålet med skattefritagelsen at gøre det nemmere for pensionisterne at forstå de skattemæssige og pensionsmæssige ordninger samt at opnå visse administrative lettelser. Lovforslagene tager således ikke sigte på at løse sammenfaldsproblemet.

I det følgende vil der nærmere blive redegjort for indholdet af lovforslagene og deres konsekvenser med hensyn til sammenfaldsproblemet. (I relation til den anden af udvalgets hovedopgaver, nemlig at undersøge mulighederne for at afskaffe særbehandlingen af pensionisterne i skattelovgivningen m.v., kan det allerede på forhånd fastslås, at skattefri pensioner vil modarbejde løsningen af denne opgave).

a. Indholdet af lovforslagene om skattefri pensioner

Ændringerne i skattelovgivningen går ud på, at de sociale pensioner ikke skal medregnes i den skattepligtige indkomst. Pensionerne skal således ikke længere beskattes. Til gengæld får pensionisterne ikke noget personfradrag ved beregningen af skatten af eventuelle ekstraindtægter.

De nævnte ændringer i skattelovgivningen har gjort det nødvendigt at foreslå en række ændringer også i pensionslovene. Disse ændringer er af teknisk karakter og har som formål at sikre, at den disponible indkomst for alle pensionistkategorier - med eller uden ekstraindtægter - så vidt muligt ikke ændres ved pensionens fritagelse for beskatning. Nedenfor er gennemgået, hvilke ændringer i pensionsreglerne det har været nødvendigt at foreslå.

1 De procenter, hvormed grundbeløb og pensionstillæg m.v. aftrappes, nedsættes med 2/5 til henholdsvis 36 og 18 % (for samgifte til 2 x 9 %).

2 40 % af pensionstillægget overflyttes til grundbeløbet.

3 Grundbeløbet til en pensionist gift med en ikke-pensionist nedsættes. Det beløb, hvormed grundbeløbet nedsættes, overflyttes til ægteskabs- og hustrutillægget, som fremover udbetales til ægtefællen. Til gengæld mister ægtefællen sit personfradrag.

4 Grundbeløb samt ægteskabs- og hustrutillæg kan ikke nedsættes under den skattemæssige værdi af personfradraget.

Q

5 Pensionerne forhøjes således, at der så vidt muligt ikke sker nogen nedgang i den disponible indtægt.

b. Lovforslagenes konsekvenser for sammenfaldsproblemet

Da man ved ovennævnte ændringer har tilstræbt, at pensionisternes disponible indkomst ved overgangen til skattefri pension så vidt muligt ikke ændres, medfører dette, at en stigning i indkomsten ud over pensionen må give stort set den samme stigning i den disponible indkomst efter lovforslagene som i dag. Det følger heraf, at lovforslagene ikke **vil** betyde nogen mærkbar ændring af den reduktion, hvormed en given indtægtsfremgang i dag beskæres. Den efter lovforslagene lavere reduktion af pensionen ved stigende indkomst (jfr. punkt 1°) vil således blive modsvaret af øget skat. Den samlede beskæring af indtægtsfremgangen bliver herefter den samme efter lovforslagene som efter de gældende regler. Dette er illustreret i tabelien nedenfor.

Tabel 16

Ændret aftrapningsprocent for pensionstillæg til enlige

	Pensionen skattepligtig - Aftrapnings-procent 3o	Pensionen skattefri - Aftrapnings-procent 3o	Pensionen skattefri - Aftrapnings-procent 18
1. Ekstraindkomst	loo	loo	loo
2. Pensionsnedgang	3o	3o	18
3. Stigning i skattepligtig indkomst	7o	loo	loo
4. Stigning i skat (marginalskatteprocent 4o)	28	4o	4o
5. Nedgang i pension + øget skat (2 + 4)	58	7o	58
6. Stigning i disponibel indkomst (1 ÷ 5)	42	3o	42

I tabellen er det som anført forudsat, at beskatningsprocenten er A-o. Af tabellen ses, at den samlede reduktion af en ekstraindkomst på loo kr. bliver 58 kr. såvel efter lovforslagene som efter de gældende regler. Det er således kun fordelingen af reduktionen på øget skat og nedgang i pension, der ændres ved lovforslagene. Af tabellen ses også (kol. 2), hvorfor det har været nødvendigt at

reducere aftrapningsprocenterne med A-o %. Var dette ikke gjort, ville beskæringen af en indkomststigning blive langt stærkere end i dag.

Nedsættelsen af aftrapningsprocenten for pensions-, ægteskabs- og hustrutillægget fra 3o til 18 er fastsat ud fra den forudsætning, at den marginale skatteprocent er 4o. For personer, der bor i kommuner med en højere marginalskat, vil den samlede reduktion af en given indtægtsfremgang blive noget højere efter lovforslagene end efter de gældende regler. Er f.eks. marginalskatten 43 %, vil den samlede beskæring af en stigning på loo kr. være 6o,1 kr. efter gældende regler og 61,o kr. efter lovforslagene eller ca. o,9 kr. højere.

Der er tidligere redegjort for, at den samlede beskæring af en indtægtsstigning på grund af øget skat og nedgang i pension aldrig vil kunne overstige loo %. Denne begrænsning gælder ikke, når pensionerne fritages for beskatning, idet en nedgang i pensionen ikke længere medfører en tilsvarende nedgang i den skattepligtige indkomst og dermed i skatten. Den samlede marginale reduktionsprocent vil efter lovforslagene være lig summen af marginalskatteprocenten og den procent, hvormed pensionen aftrappes. I det interval, hvor både grundbeløb og pensionstillæg m.v. aftrappes, er den samlede aftrapningsprocent for pensionen 54 (36 + 18). Marginalbeskatningen er i dag i dette interval 41,2. Da dette tal er et gennemsnit for samtlige kommuner, er den i en række kommuner et par procent højere. Stiger marginalskatteprocenten til 46 eller derover i dette interval, vil den samlede beskæring af en indtægtsfremgang således blive på loo % eller derover. Ved uændrede aftrapningsprocenter for pensionen vil selv en ret beskeden stigning i skattesatserne i de kommende år derfor betyde, at den samlede beskæring af en indtægtsfremgang i sammenfaldsintervallet vil blive på loo % eller derover.

De fradragsfri beløb ved beregningen af pensionen er ikke foreslået ændret i lovforslagene. De lavere aftrapningsprocenter for grundbeløb og pensionstillæg m.v. ville derfor alt andet lige medføre, at det interval, hvori pensionen aftrappes, blev betydeligt længere. Ved overførelsen af 4o % af pensionstillægget til grundbeløbet samt fastsættelse af et minimum (svarende til den skattemæssige værdi af personfradraget), hvorunder grundbeløb samt ægteskabs- og hustrutillæg ikke kan nedsættes, har man opnået, at det interval, hvori pensionstillægget m.v. aftrappes, er

af nogenlunde samme længde, som det er tilfældet i dag. Af samme grund er der heller ikke afvigelse af betydning med hensyn til det interval, hvor der sker samtidig aftrapning af grundbeløbet og pensionstillægget m.v.

Tabel 17

Sammenfald mellem indtægtsregulering af grundbeløb og pensionstillæg m.v. for pensionister under 67 år ved de gældende regler og efter lovforslagene om skattefri pensioner

Indkomstart/pensionistkategori	Indkomst ud over pensionen, hvor der samtidig sker aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v.	
	Gældende regler kr. årlig	Lovforslagene kr. årlig
Formueindkomst		
Enlige	7.ooo-15.18o	7.ooo-15.5oo
Gifte med ægteskabstillæg	14.1oo-22.48o	14.1oo-21.933
Gifte med hustrutillæg	14.1oo-39.o2o	14.1oo.38.2oo
Samgifte	14.1oo-27.72o	14.1oo-28.6oo
Arbejdsindkomst undtagen for invalidepensionister		
Enlige	8.91o-15.18o	8.91o-15.5oo
Gifte med ægteskabstillæg	17.35o-22.48o	17.35o-21.933
Gifte med hustrutillæg	17.35o-42.27o	17.35o-41.45o
Samgifte	17.35o-27.72o	17.35o-28.6oo
Arbejdsindkomst for invalidepensionister		
Enlige	14.44o-15.18o	14.44o-15.5oo
Gifte med hustrutillæg	25.2oo-5o.12o	25.2oo-49.3oo
Samgifte	25.2oo-27.72o	25.2oo-28.6oo
Pensionsindkomst		
Enlige		15.3oo-15.5oo
Gifte med hustrutillæg	23.5oo-54.64o	23.5oo-63.667
Samgifte	23.5oo-27.72o	23.5oo-28.6oo

Vedrørende de beregningsmæssige forudsætninger for tabellen henvises til bemærkningerne til tabel 4 i kapitel II.

I tabellen ovenfor er vist længden af det indtægtsinterval, hvor der sker en samtidig aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. efter lovforslagene og efter de gældende regler. Af tabellen ses, at lasngden af sammenfaldsintervallet i de fleste tilfælde er af samme størrelsesorden som i dag. For gifte med hustrutillæg, hvor indkomsten består af pensionsindkomst, ses intervallet dog at være forlænget med knap lo.ooo kr.

Årsagen hertil er, at sammenfaldsintervallet for denne pensionistkategori er begrænset opad af den indtægt, ved hvilken hustrutillægget er aftrappet. (For hustrutillægsmodtagere med anden indkomst er den øvre grænse den indtægt, hvor grundbeløbet; er aftrappet). Da hustrutillægget efter lovforslagene udgør en betydelig større andel af den samlede pension end i dag, medfører dette, at hustrutillægget vil blive aftrappet over et længere interval, og sammenfaldsintervallet vil som følge heraf også blive længere.

Også ægteskabstillægget er ved lovforslagene blevet betydeligt større i forhold til pensionens øvrige bestanddele, end tilfældet er i dag. Af tabellen fremgår det imidlertid, at sammenfaldsintervallet er blevet en smule kortere efter lovforslagene. Dette skyldes, at minimumsværdien af ægteskabstillægget (den grænse, hvorunder det ikke kan nedsættes) er sat så høj, at grænsen er nået ved en indkomst lavere end den, hvor ægteskabstillægget i dag er nec!trappet til 0 kr.

Som vist foran medfører lovforslagene ingen væsentlig ændring af sammenfaldsproblemet.

Da den fordel, de enlige pensionister i dag har ved det forhøjede personfradrag, efter forslagene bortfalder (henholdsvis aftrappes), vil denne gruppe få en højere marginal reduktion af en indkomststigning end i dag i det indkomstinterval, hvor grundbeløbet efter forslagene er lavere end den skattemæssige værdi af det forhøjede personfradrag, men dog stadig højere end mindstepensionen (der svarer til værdien af det almindelige personfradrag).

De enlige pensionister stilles herved lige med andre pensionister.

Sammenfaldsproblernet vil dog kunne forværres med tiden:

Efter lovforslagene har man forhøjet pensionerne, således at der er taget hensyn til, at man ved afskaffelse af personfradraget fratages muligheden for en mindre indtægt, inden beskatning ind træder.

Da personfradraget reguleres efter et lønindeks, medens pensionerne og grundbeløbets minimum reguleres efter et prisindeks, vil dette dog med tiden kunne medføre, at stadig flere pensionister efter de gældende regler kunne have stadig større indtægter ud over pensionen uden at blive beskattet heraf.

2. Forhøjelse af personfradragene

For visse pensionistgrupper er den skattepligtige del af pensionen lavere end personfradraget. Disse: grupper vil derfor have mulighed for at erhverve beskedne ekstraindtægter uden at blive beskattet heraf. Dette gælder for enlige folkepensionister, enlige invalidepensionister med mellemste og laveste pension, enkepensionister, gifte folkepensionister med ægteskabstillæg, gifte invalidepensionister med mellemste invalidepension og ægteskabstillæg samt for folkepensionister gift med invalidepensionister med laveste invalidepension. (For gruppen af gifte pensionister er der regnet med begge ægtefællernes personfradrag).

For de øvrige pensionistgrupper (altså navnlig samgifte folkepensionister, enilge invalidepensionister med højeste pension samt gifte pensionister med hustrutillæg) gælder, at den skattepligtige del af pensionen er større end personfradraget(-ene). Enhver ekstraindtægt vil derfor blive beskattet.

Det har på denne baggrund været drøftet, om en lettelse af samspillet mellem beskatning og aftrapning af pensionerne kunne ske ved at forhøje pensionisternes personfradrag. 1 lighed med den foregående løsningsmulighed (skattefri pensioner) søges sammenfaldsproblemet således løst ved kun at ændre skattereglerne.

Forløbet af beskatning og aftrapning af pensionen efter de gældende regler er skitseret nedenfor-:

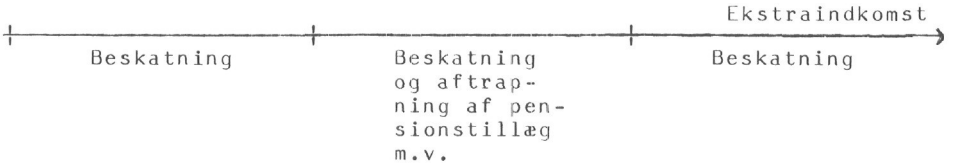

For helt små ekstraindkomster sker der ingen aftrapning af pensionen, således at den eneste beskæring sker i form af beskatning (og eventuel aftrapning af andre sociale ydelser, f.eks. boligsikring).

a. Forhøjelse af de almindelige personfradrag

Som en eventuel løsning på via personfradraget at mildne sammenfaldsproblemet har været drøftet muligheden af at kombinere en ophævelse af det forhøjede personfradrag til enlige med en forhøjelse af det almindelige personfradrag. Fordelen ved denne løsningsmulighed er, at man derved får afskaffet en pensionists sær-

regel i skattelovgivningen. En generel forhøjelse af det almindelige personfradrag vil imidlertid ikke være særlig hensigtsmæssig som løsningsmulighed betragtet. Forhøjelsen vil komme samtlige skattepligtige personer tilgode og således ikke kun pensionisterne. Der vil af denne grund blive tale om en meget dyr løsningsmulighed, hvilket på den anden side formentlig vil resultere i, at det alene vil være muligt at foretage en ret beskeden forhøjelse. Da pensionisternes indkomst ud over pensionen - på grund af de fradragsfri indtægtsbeløb - skal være af en vis størrelse, før nedtrapningen af pensionen begynder, vil en mindre forhøjelse af det almindelige personfradrag kun bevirke, at små ekstraindkomster kan oppebæres uden beskatning. L)et interval, hvor der sker sammenfald mellem aftrapning af pension og øget beskatning, vil være stort set uændret.

Som følge af disse forhold kan en (hel eller delvis) løsning af sammenfaldsproblemerne på den her nævnte måde kun komme på tale som et biprodukt, hvis man i øvrigt af andre grunde måtte ønske gennemført en generel ændring i beskatningen gennem en forhøjelse af personfradraget.

b. Forhøjelse af personfradraget for pensionister

En isoleret løsning af sammenfaldsproblemet gennem forhøjelse af personfradraget kan antagelig således kun tænkes foretaget ved alene at forhøje pensionisternes personfradrag. Forhøjelsen må være så stor, at beskatningen først indtræder, når aftrapningen af pensionen er tilendebragt. En mindre forhøjelse vil bevirke, at der fortsat vil være et interval med sammenfaldende aftrapning af grundbeløb og øget beskatning. Da grundbeløbet aftrappes med 60 % mod 3o % ved pensionstillæg m.v., er det imidlertid netop i dette interval, hvor der særlig er behov for en formindskelse af de samlede reduktionsprocenter.

Forhøjelsen af pensionisternes personfradrag, således at beskatningen først indtræder, når pensionen er aftrappet, løser imidlertid ikke problemet med samtidig aftrapning af pensionstillæg m.v. og grundbeløb. Uanset hvor meget personfradraget forhøjes, vil den samlede reduktion af en indtægtsfremgang ikke kunne bringes ned under 9o % i intervallet, hvor såvel grundbeløb som pensionstillæg m.v. aftrappes. Derudover har forslaget den meget store ulempe, at man permanent vil få en særregel om specielt høje personfradrag for såvel enlige som gifte pensionister. En så-

dan særregel har tidligere eksisteret. Særreglen, der gav anledning til betydelige administrative problemer, blev imidlertid ophævet med udgangen af indkomståret 1974.

C. Ændring af boligsikringsregierne for pensionister

1. Ændring i aftrapningssatserne

I dette afsnit drøftes, hvilke muligheder der er for gennem ændringer alene i boligsikringsreglerne at mildne den beskæring af en indkomststigning, som pensionisterne kan være udsat for. De ændringer, der foran i dette kapitel er redegjort for som mulige løsninger på sammenfaldsproblemet, har det til fælles, at de principielt vil berøre alle pensionister. Dette vil derimod ikke være tilfældet for de mulige ændringer i boligsikringsreglerne. Som tidligere nævnt modtager kun ca. ¼ af alle pensionisthusstande boligsikring. Kun en mindre del af pensionisterne risikerer således at komme ud for et sammenfald af aftrapning af pension, boligsikring og øget beskatning, men det vil typisk være de pensionister, der har den største boligudgift.

De procenter, hvormed en indkomststigning beskæres som følge af nedtrapning af boligsikringen, er ikke som ved pensionen af en given størrelse. Reduktionsprocenterne vil afhænge af, hvilket regelsæt i loven boligsikringen i det pågældende tilfælde er beregnet efter ("2/3-reglen" eller den almindelige for pensionister gældende procentregel). Procenternes størrelse vil desuden afhænge af indkomstens størrelse samt af huslejen.

I den følgende behandling af boligsikringsreglerne har man koncentreret sig om husstandsindkomster op til 45.ooo kr. Dette skyldes, at pensionisternes særstilling er faldet bort, når husstandsindkomsten overstiger denne grænse.

Den ved lov af 4. juni 1976 gennemførte pristalsregulering af boligsikringsberegningen, der træder i kraft 1. januar 1977, flytter denne grænse opad i takt med indkomstudviklingen, men ændrer intet ved de principielle problemer, der fremdrages i det følgende.

I de to tabeller nedenfor er vist, med hvilken procent en indkomststigning vil blive beskåret som følge af nedtrapningen af boligsikringen.

Tabel 18

Boligsikringen bestemt ved "2/3-reglen"[1)]

	Den procent, hvormed en indkomststigning beskæres på grund af nedtrapning af boligsikring		
	Husstands-indkomst kr. under 2o.ooo	Husstands-indkomst kr. 2o.ooo-4o.ooo	Husstands-indkomst kr. 4o.ooo-45.ooo
	pCt.	pCt.	pCt.
a) Pensionen nedtrappes ikke	8,o	1o,o	16,7
b) Pensionen nedtrappes med 3o %	5,6	7,o	11,7
c) Pensionen nedtrappes med 6o %	3,2	4,o	6,7
d) Pensionen nedtrappes med 9o %	o,8	1,o	1,7

1) D.v.s. reglen om, at boligsikringen højst må udgøre 2/3 af forskellen mellem lejen og grænsebeløbet.

Tabel 19

Boligsikringen bestemt ved "procentreglen"[1)]

	Den procent, hvormed en indkomststigning beskæres på grund af nedtrapning af boligsikring			
	Husleje 12.ooo Husstandsindkomst kr.		Husleje 16.ooo Husstandsindkomst kr.	
	15.ooo-3o.ooo	3o.ooo-45.ooo	15.ooo-3o.ooo	3o.ooo-45.ooo
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
a) Pensionen nedtrappes ikke	12,o	24,o	16,o	32,o
b) Pensionen nedtrappes med 3o %	8,4	16,8	11,2	22,4
c) Pensionen nedtrappes med 6o %	4,8	9,6	6,4	12,8
d) Pensionen nedtrappes med 9o %	1,2	2,4	1,6	3,2

1) D.v.s. reglen om, at boligsikringen udgør 6o % af lejen, når husstandsindkomsten er under 15.ooo kr. For hver 1.ooo kr.s stigning i indkomsten op til 3o.ooo kr. i husstandsindkomsten nedsættes procenten med 1 procentpoint og dernæst med 2 procentpoint op til en husstandsindkomst på 45.ooo kr.

Boligsikringen nedtrappes kun for hver fulde l.ooo kr.s stigning i husstandsindkomsten. De i tabellerne viste reduktionsprocenter angiver derfor kun et gennemsnit og forudsætter en stigning i indkomsten på mindst i.ooo kr. En indkomststigning på under l.ooo kr. behøver således ikke at medføre nogen nedgang i boligsikringen, men vil på den anden side i visse situationer udløse den nedgang, der svarer til nedgangen for en l.ooo kr.s indtægtsstigning.

Af tabellerne fremgår, at beskæringen af en indtægtsfremgang som følge af aftrapningen af boligsikringen som hovedregel vil være ret beskeden i forhold til den reduktion, der skyldes nedtrapning af pension og øget beskatning.

Boligsikringen til pensionister vil som hovedregel være bestemt af 2/3-reglen i boligsikringsloven, d.v.s. reglen om, at boligsikringen ikke må overstige 2/3 af forskellen mellem lejen og grænsebeløbet. I tabel 18 er vist de marginale reduktionsprocenter, når boligsikringen er bestemt ved denne regel. Reduktionsprocenterne ses at være ret; beskedne i de tilfælde, hvor pensionen samtidig nedtrappes. Den højeste procent er her 11,7; procenten vil gælde, når pensionen nedtrappes med 3o %, og husstandsindkomsten er over 4o.ooo kr. Aftrappes pensionen ikke, ses reduktionsprocenterne at være noget højere. De samlede marginale reduktionsprocenter på grund af nedtrapning af pension og boligsikring samt øget beskatning vil imidlertid her være relativt beskedne sammenlignet med de i de foregående afsnit omtalte procenter, da pensionen jo ikke nedtrappes.

I tabel 19 er vist de marginale reduktionsprocenter, når boligsikringen er bestemt som en procent; af lejen. Reduktionsprocenterne ses at være højere end i den foregående tabel 18. Hvorvidt boligsikringen er bestemt ved procentreglen eller ved 2/3-reglen afhænger først og fremmest af huslejens størrelse. Er huslejen 8.ooo kr., vil boligsikringen være bestemt ved 2/3-reglen i hele intervallet op til 45.ooo kr. Er huslejen 12.ooo kr., er boligsikringen bestemt ved 2/3-reglen op til en husstandsindkomst på 3o.ooo kr. og ved procentreglen ved indkomster derover. Er huslejen lé.ooo kr., er huslejen i hele intervallet 15.ooo-45.ooo kr. bestemt ved procentreglen. Der skal således være tale om en ret høj husleje, før procentreglen er effektiv. I denne forbindelse må det erindres, at boligsikringen beregnes på basis af den kontraktlige leje. Varmebidrag o.l. indgår ikke.

Af det ovenstående fremgår det, at de meget høje reduktionsprocenter især vil opstå, nar huslejen er meget høj. Kun meget få pensionister vil imidlertid falde ind under denne gruppe, hvorfor behovet for ændringer af boligsikringsreglerne vil være mindre. En mulig losning for disse pensionister vil være en udstrækning af det interval, over hvilket boligsikringen aftrappes.

Boligsikringen udgør som nævnt 60 % af lejen, nar indkomsten er 15.ooo kr. eller derunder. Procenten nedsættes med 1 procentpoint for hver l.ooo kr.s stigning i indkomsten op til 3o.ooo kr. og med 2 procentpoint derefter, således at boligsikringen ved en indkomst på 45.ooo kr. udgør 15 % af lejen, svarende til hvad der gælder for ikke-pensionister. Man ville kunne opna en mildnelse af denne aftrapning, hvis procenten kun blev nedsat med 1 procentpoint i hele intervallet. Pensionisternes særstilling ville derved først være aftrappet ved en indkomst pa 60.000 kr. Forslaget vil betyde, at pensionister med høje indkomster vil få mere i boligsikring end i dag. For pensionister med husstandsindkomster under 3o.ooo kr. vil forslaget ingen ændring medføre. De marginale reduktionsprocenter vil efter forslaget - i hele det interval, hvor pensionisternes særstilling aftrappes - svare til de i tabel 19 viste procenter for husstandsindkomster i intervallet 15.ooo-3o.ooo kr.

Det nævnte forslag vil ikke ændre reduktionsprocenterne for den hovedpart af pensionisterne, som får deres boligsikring beregnet efter 2/3-reglen. En formindskelse af reduktionsprocenterne for denne gruppe kan opnås ved for pensionisterne at ændre den måde, hvorpå grænsebeløbet beregnes. Grænsebeløbet beregnes i dag som 12 % af indkomsten op til 2o.ooo kr., 15 % af de næste 2o.ooo kr. og 25 % af resten. En lempelse af aftrapningen kan opnås ved i stedet at beregne grænsebeløbet som 12 % af hele indkomsten. De marginale reduktionsprocenter vil derved blive som vist i tabel *lå* for husstandsindkomster under Z0.000 kr. Forslaget betyder, at boligsikringen til pensionister med en husstandsindkomst på over Z0.000 kr. vil blive forøget, forudsat boligsikringen beregnes efter denne regel.

Beregnes grænsebeløbet på den foreslåede måde, vil en større andel af pensionisterne få deres boligsikring bestemt af den almindelige procentregel, jfr. tabel 19.

Der er i dette kapitel under afsnit A skitseret forskellige muligheder for via ændringer i aftrapningsreglerne for pensionen

at mildne sammenfaldsproblemet. I disse løsningsmuligheder har man som eksempel valgt, at pensionen maksimalt skulle kunne aftrappes med 6o % af en indtægtsstigning. Når den marginale skatteprocent er 4o, vil den samlede marginale reduktionsprocent i dette tilfælde blive 76. Tages der hensyn til nedtrapningen af boligsikringen, vil den samlede marginale reduktionsprocent blive 79,2, 8o,o og 83,7, når husstandsindkomsten er henholdsvis under 2o.ooo kr., mellem 2o.ooo og A-o.ooo kr. og over 4o.ooo kr. (det forudsættes her, at boligsikringen beregnes efter 2/3-reglen). Ændres beregningen af grænsebeløbet, således som det ovenfor er beskrevet, vil den højeste samlede marginale reduktionsprocent være 79,2 eller højst 4,5 procentpoint lavere, end tilfældet er i dag. Det synes klarb, at man ved hjælp af ændringer alene i boligsikrings loven kun kan opna beskedne nedsættelser af de samlede reduktionsprocenter i sammenligning med den virkning, som ændringer i aftrapningsreglerne for pensionen medfører.

2. Samordning af aftrapningsreglerne for boligsikring og pension samt indførelse af en "ældreydelse"

a. Indførelse af en "ældreydelse"

Som tidligere nævnt er samordningsudvalget i sin betænkning "Skatter og indkomstafhængige ydelser" inde på tanken om at samle forskellige indkomstbestemte ydelser under en enkelt aftrapningssats i form af en slags familieydelse.

Denne tanke ligger også til grund for de løsningsmuligheder, der af nærværende udvalg er behandlet indgående ovenfor under afsnit A og som vedrører fælles aftrapning af pensionens forskellige bestanddele.

I samordningsudvalgets tanker om en art familieydelse ligger imidlertid det videregående sigte, at man ved i ydelsen at inddrage et ikke-indkomstbestemt element - børnetilskuddet - kan opnå en fælles aftrapningssats, der er langt lempeligere end de tidligere gældende, men som alligevel ikke giver merudgifter for det offentlige. Dette skyldes, at man gennem en aftrapning af børnetilskuddet vil opnå besparelser, der kan modsvare de merudgifter, som vil opstå ved at nedsætte aftrapningsprocenten for de øvrige elementer i den samlede ydelse. Heri ligger naturligvis også en indkomstomfordeling, idet personer, som alene modtager (et på grund af indtægtens størrelse reduceret) børnetilskud, men ik-

ke andre dele af familieydelsen, vil komme til at "betale" til de personer, der er berettiget til flere eller samtlige dele af ydelsen.

Beregningsudvalget har overvejet, om det på tilsvarende måde vil være muligt at samle pensionisternes forskellige ydelser i en art ældreydelse. Hvis denne ydelse uden videre skulle kunne resultere i en fælles lempeligere aftrapning uden samtidig at medføre merudgifter for det offentlige, måtte kravet være, at det eneste ikke-indkomstbestemte element - grundbeløbet til pensionister over 67 år - blev trukket med ind i ydelsen.

Forudsættes dette, ville en "ældreydelse" herefter omfatte pension (d.v.s. grundbeløbet, pensionstillægget samt ægteskabs- eller hustrutillægget) og boligsikring. Derimod ses der - på linie med "familieydelsen" - bort fra skatten.

Ved overvejelserne om etablering af en "ældreydelse" ma man se bort fra mulighederne af en direkte sammenlægning af de nævnte ydelser. Det ville for det første være meget vanskeligt at beregne det beløb, hvormed boligsikringen skulle indgå i "ældreydelsen", idet de beløb, der udbetales i de enkelte tilfælde, er overordentlig forskellige. Dernæst ville en sammenlægning betyde, at man ikke som i dag kan forbeholde de enkelte ydelser til de pensionister, der har et reelt behov herfor. Endelig ville sammenlægningen medføre meget store merudgifter for det offentlige, da kun ca. *i* af pensionisthusstandene i dag modtager boligsikring.

I "ældreydelsen" som begreb må i stedet antages at ligge en samordning af aftrapningsreglerne for ovennævnte fire ydelser, der bevarer deres karakter af selvstændige separate ydelser. Tanken må være, at der fastsættes en fast aftrapningsprocent, der anvendes i hele aftrapningsintervallet. Ønsker man således, at beskæringen af en indkomstfremgang skal være konstant uanset størrelsen af den samlede indkomst, kan aftrapningen gennemføres ved enten at lade ydelserne aftrappe én for én (hvilket indebærer en procedure med videremelding) eller ved at foretage samtidig beregning af alle ydelserne (hvilket indebærer en fordeling af den samlede aftrapning mellem de forskellige ydelser efter deres indbyrdes størrelse).

Personkredsen for en "ældreydelse" kan ikke tænkes begrænset til pensionister over 67 år, men må udstrækkes til at omfatte samtlige pensionister uanset alder, dels fordi pensionssystemet

til trods for de eksisterende forskelle er en fælles opbygning for personer over og under denne aldersgrænse, dels fordi sammenfaldsproblemet er størst for de pensionister, for hvem grundbeløbet i dag er indtægtsreguleret, d.v.s. pensionister under 67 år.

Etableringen af en "ældreydelse" vil uanset det nærmere indhold kompliceres af en række forhold,, Man kan her pege på, at beregningen af boligsikringen i dag sker på basis af den skattepligtige indkomst, hvorimod der til brug for udmålingen af pensionen foretages en selvstændig indtægtsopgørelse. Denne indtægtsopgørelse er desuden forskellig for grundbeløbet og de indkomstbestemte tillæg, både med hensyn til indkomstarter og den vægt, hvormed de enkelte indtægter indgår i beregningsgrundlaget. Ved boligsikringsberegningen anvendes yderligere husstandsindkomsten, d.v.s. den samlede indkomst for samtlige medlemmer af husstanden, medens beregningen af pensionens grundbeløb er begrænset til pensionistens egen indtægt. Endvidere kan nævnes, at der for gifte pensionister vil ligge et problem i, at pensionstillæg m.v. beregnes på grundlag af æg tef æl ler nes samlede indtægt, medens grundbeløbets størrelse alene fastsættes ud fra egenindtægten.

Administrativt set vil en "ældreydelse", der omfatter indtægtsregulering af den fulde folkepension til de over 67-årige, indebære en væsentlig udvidelse af den personkreds, der omfattes af reglen om indtægtsregulering, og derved et administrativt merarbejde. Hertil kommer,, at uanset om aftrapningen af ydelserne gennemføres én for én eller ved samtidig beregning, vil det være påkrævet med løbende udveksling af oplysninger mellem pensions- og boligsikringssysternerne, der også vil være administrativt belastende. Beregningerne ville blive forsinket, og der vil opstå bindinger mellem de to beregningssystemer, der besværliggør administrationen. Det ville være en administrativ fordel, såfremt indtægtsgrundlaget er det samme for pension og boligsikring, men betydelige administrative vanskeligheder måtte fortsat påregnes, såfremt ændringstidspunktet for de to ydelser stadig er forskelligt. De administrative problemer i forbindelse med indtægtsreguleringen af de forskellige ydelser skyldes i dag hovedsageligt, at ydelserne reguleres på forskelligt grundlag, som ikke fuldt ud er registreret i skattesystemet.

Udover disse til dels teknisk betonede problemer må afskaffelsen af princippet om fuld folkepension til pensionister over

67 år forudses at kunne skabe vanskeligheder for de personer, der har forberedt deres pensionering i tillid til, at dette princip ikke forlades.

For så vidt angår de økonomiske konsekvenser af den skitserede "ældreydelse", kan anføres, at der vil blive tale om en bruttobesparelse især derved, at grundbeløbet for pensionister over 67 år bliver gjort indtægtsreguleret. På den anden side vil der opstå en bruttoudgift som følge af, at de forskellige aftrapningsregler må mildnes af hensyn til opnåelsen af den reduktion af sammenfaldsproblemet, som "ældreydelsen" har til formål at skabe.

Om der totalt set vil blive tale om nettobesparelser eller nettoudgifter vil dels afhænge af størrelsen af aftrapningsprocenten, dels afhænge af størrelsen af den indkomst, hvor aftrapningen skal begynde.

Udvalget skal i øvrigt tilføje, at den fulde folkepension, hvis afskaffelse er en forudsætning for etablering af en "ældreydelse", er af så politisk karakter, at man ikke har anset det for i overensstemmelse med den stillede opgave at behandle spørgsmålet nærmere.

b. Andre former for samordning af boligsikring og pension

I forbindelse med overvejelserne om indførelse af en "ældreydelse" har udvalget drøftet, om sammenfaldsproblemet kan reduceres ved en anden form for fællesløsning, der alene omfatter en samordning af de nuværende indkomstbestemte ydelser.

Udvalget har også her valgt at se bort fra den mulighed, at der bliver foretaget en samordning mellem pensioner og skat. Man kunne tænke sig en ordning gående ud på et fælles loft over en kombineret skatte- og aftrapningssats. Dette er på linie med de tanker, som samordningsudvalget har været inde på, for så vidt angår forholdet mellem skat og sociale ydelser uden for pensionsområdet. Denne form for samordning har pensionsberegningsudvalget dog ikke ment at kunne tage stilling til, idet den ville medføre fundamentale ændringer i de principper, hvorefter pensionisterne i dag bliver indkomstbeskattet. Da den skitserede ordning skal dække to administrative systemer - både skattesystemet og det sociale aftrapningssystem - vil de administrative problemer være større end de problemer, der i dag er knyttet til det gældende skatteloft. Et fælles loft over en kombineret skatte- og aftrap-

ningssats vil desuden betyde en øget binding mellem de to administrative systemer, hvilket vil være i modstrid med bestræbelserne for at frigøre systemerne fra hinanden. Som eksempel kan nævnes ophævelsen i 1974- af de forhøjede personfradrag for pensionister, der blev aftrappet med stigende indkomst.

Hvis man ved samordningen i stedet skal forstå en ordning, hvor pensionerne gøres til skattefri ydelser, eller en ordning, hvor personfradraget får samme størrelse som pensionen, er belysningen heraf foretaget foran under afsnit B. Endelig kunne man ved samordningen forstå en afskaffelse af skattelovgivningens særregler for pensionister, men i så fald er belysningen heraf foretaget ovenfor i rap port; en s kapitel III.

Udvalget mener på denne baggrund at kunne fastslå, at der i givet fald måtte blive tale om en fællesløsning omfattende pension og boligsikring i form af en samordning af aftrapningsreg-1erne for disse to ydelser.

En samordning kan tænkes gennemført på en af følgende to måder :

1. Man kan for det første tænke sig en ordning, hvor aftrapningen af boligsikringen først påbegyndes, når aftrapningen af pensionen er afsluttet.

Denne form for samordning vanskeliggøres (ligesom det er tilfældet ved en "ældreydelse") af, at indkomstgrundlaget i dag ikke er ens ved beregning af henholdsvis pension og boligsikring. Ordningen vil i øvrigt medføre, at den indkomst, ved hvilken aftrapningen af boligsikringen påbegyndes, vil afhænge af, hvilke pensionisttyper der indgår i husstanden.

Tænkes aftrapningen af boligsikringen at skulle ske i forlængelse af pensionstillæg og eventuelt ægteskabstillæg, betyder dette, at aftrapningen med de gældende pensionsregler vil blive påbegyndt ved en skattepligtig indkomst på eksempelvis omkring 3o.ooo kr. for enlige pensionister over *GI* år og omkring 5o.ooo kr. for et pensionistægtepar), hvor begge er over 67 år. (Man kan næppe forestille sig, at boligsikringen først skal aftrappes i forlængelse af hustrutillægget, da dette for en pensionist over 67 år med hustrutillæg ville medføre, at aftrapningen først blev påbegyndt ved en indkomst på omkring 7o.ooo kr.).

Efter de gældende boligsikringsregler er pensionisternes særstilling ved beregning af boligsikring bortfaldet ved en skat-

tepligtig indkomst på 45.ooo kr. Den skitserede ordning betyder således en væsentlig udskydelse af det tidspunkt, hvor pensionisternes særstilling er faldet bort. Man kan i denne forbindelse rejse spørgsmålet, om det er rimeligt, at pensionister med høje indkomster ud over pensionen skal bevare en særstilling ved beregning af boligsikring i forhold til andre grupper med tilsvarende indkomster, blot fordi de er pensionister.

Den skitserede form for samordning vil ligesom ved "ældreydelsen" kræve en administrativ besværlig procedure med videremelding mellem de to systemer, jfr. foran under a.

2. Man kan for det andet tænke sig en ordning, hvor samordningen opnås ved at kombinere aftrapningen af boligsikringen med en af de løsningsmuligheder, der er beskrevet ovenfor under afsnit A, og som alle går ud på at tilpasse aftrapningsprocenterne for de forskellige pensionsdele til hinanden.

I løsningsmulighederne i afsnit A er man som eksempel gået ud fra, at aftrapningen af pensionen højst må ske med 60 %. Hvis aftrapningen af boligsikringen skal foregå sideløbende med aftrapningen af pensionen, må man derfor nedsætte aftrapningsprocenten ved pensionen, således at den samlede reduktion af en indkomststigning på grund af nedgang i pension og boligsikring fortsat er 60 %.

Hvis pensionen nedsættes med 5o %, vil en indkomststigning på loo kr. betyde, at pensionen reduceres med 5o kr. Pensionistens skattepligtige indkomst vil følgelig kun stige med 5o kr. Nedtrappes boligsikringen med 2o %, vil denne ydelse blive reduceret med 2o % af stigningen i den skattepligtige indkomst på 5o kr., d.v.s. med lo kr. Den samlede beskæring af indkomstfremgangen vil herefter udgøre 5o kr. + lo kr. = 60 kr. (svarende til 60 %).

Kun et mindre antal pensionister vil efter de gældende regler få deres boligsikring reduceret med mere end 2o % af en stigning i den skattepligtige indkomst. Dette vil typisk være tilfældet for pensionister, der har en årlig husleje på 12.ooo-2o.ooo kr., og hvis skattepligtige indkomst ligger i intervallet 3o.ooo-45.ooo kr. At nedtrapningen af boligsikringen i dette interval er relativt højere, skyldes, at den procent, boligsikringen udgør af lejen, her nedsættes med 2 procentpoint. Sker nedsættelsen kun med 1 procentpoint, således som det blev nævnt som en mulig æn-

dring ovenfor, vil boligsikringen for denne gruppe pensionister blive reduceret med mindre end 2o % af en stigning i den skattepligtige indkomst. Med denne mindre ændring af de eksisterende boligsikringsregler ville man således opnå, at den samlede reduktion på grund af nedgang i pension og boligsikring aldrig (med mindre den årlige husleje overstiger 2o.ooo kr.) bliver højere end 60 %, når pensionen nedtrappes me(i 5o %.

Den her skitserede ordning kan medføre såvel udgifter som besparelser afhængig af, hvilken af løsningsmulighederne i afsnit A der lægges til grund.

Fælles for de nævnte to muligheder for en samordning af pension og boligsikring er imidlertid, at der i begge tilfælde fortsat vil være tale om pensionistsærregler, for så vidt angår beregning af boligsikring. Begge former for samordning må desuden betegnes som vanskeligt gennemførlige, fordi beregningen af boligsikringen i dag sker på grundlag af husstandsindkomsten (d.v.s. indkomsten hos samtlige medlemmer af husstanden), hvorimod beregningen af pensionens grundbeløb alene er afhængig af pensionistens egen indkomst.

Kapitel VI

Sammenfatning

A. Resumé

Rapporten er afgivet af et udvalg, der blev nedsat som et underudvalg under arbejdsgruppen vedrørende en pensionsreform.

Udvalgets opgave har været at undersøge mulighederne for gennem ophævelse af særreglerne for pensionisterne i skatte- og boligsikringslovgivningen at skabe en mere overskuelig lovgivning inden for pensionsområdet, end tilfældet er i dag. Udvalget har desuden undersøgt de særlige problemer, der skyldes sammenstødet mellem skatteregler og aftrapningsreglerne i pensions- og boligsikringslovene, og som betyder, at en pensionist kan risikere at få en indkomststigning kraftigt reduceret.

Rapporten indeholder i kapitel I en kortfattet redegørelse for indholdet af de gældende pensionsregler samt principperne i skatte- oc boligsikringsreglerne for pensionister. Ved gennemgangen af pensionsreglerne er hovedvægten lagt på en beskrivelse af aftrapningsreglerne, d.v.s. de regler, der regulerer pensionens størrelse under hensyn til pensionistens løbende indtægt. Kapitlet afsluttes med en omtale af reglerne om betaling for hjemmehjælp.

1 kapitel II belyses særreglernes betydning for pensionisternes disponible indkomst sammenholdt med forholdene for ikke-pensionister. Det vises endvidere, dels hvorledes størrelsen af pension, skat og boligsikring hver for sig bliver påvirket af en indkomststigning, dels hvorledes samspillet mellem beskatning og indtægtsreguleringen af pension, boligsikring samt hjemmehjælp virker i tilfælde af stigende indkomst.

Spørgsmålet om mulighederne for en ophævelse af særreglerne for pensionister i skatte- og boligsikringslovgivningen er behandlet i rapportens kapitel III. Efter en gennemgang af de enkelte særreglers indhold er der i kapitlet skitseret forskellige løsningsmuligheder for reglernes afskaffelse.

Problemerne ved den i visse tilfælde særdeles kraftige beskæring af pensionisternes ekstraindkomster, der som nævnt ovenfor er forårsaget af sammenstødet mellem pensions-, skatte- og boligsikringsreglerne, er behandlet i kapitel IV og V.

Rapportens kapitel IV indeholder en kort omtale af betænkning nr. 713 "Skatter og indkomstafhængige ydelser", som i 1974 blev afgivet af det under økonomiministeriet nedsatte udvalg vedrørende samordning af skatter og sociale ydelser m.v. Omtalen har til formål at give et indblik og en indføring i den problematik, der er fælles for sammenstødet mellem aftrapning af sociale ydelser og beskatning såvel i som uden for pensionsområdet.

På baggrund af beskrivelsen af samspilsvirkningen i kapitel II er der i rapportens kapitel V gennemgået en række teoretisk foreliggende løsningsmuligheder på problemet. Disse muligheder er inddelt i tre grupper, afhængigt af, om løsningen søges tilvejebragt gennem ændringer i pensionsreglerne, skattereglerne eller boligsikringsreglerne. I kapitlet drøftes desuden mulighederne for gennem samtidige ændringer i pensions- og boligsikringsreglerne at nå frem til en kombinationsløsning, eventuelt i form af indførelse af en slags "ældreydelse".

Til illustration af samspilsvirkningen mellem pensions-, skatte- og boligsikringsreglerne er der blandt bilagene til rapporten medtaget en række tabeller, der for nogle typiske pensionistkategorier og indkomststarter viser sammenstødets omfang og længde. Disse tabeller er opstillet på grundlag af et beregningsprogram, som er tilrettelagt i samarbejde med det ovenfor nævnte samordningsudvalg.

B. Sammenfatning af synspunkter vedrørende ophævelse af særregler for pensionister i skatte- og boligsikringslovgivningen (kapitel III)

Inden for skatte- og boligsikringslovgivningen findes der i dag en række særligt gunstige regler for pensionister.

Skattesærreglerne adskiller sig væsentligt fra hinanden såvel med hensyn til personkreds som indhold. Det er ikke enhver pensionist, der overhovedet har mulighed for at være omfattet af blot en enkelt særregel, og næppe en eneste, der har glæde af samtlige. Det spiller her en afgørende rolle, om pensionisten er enlig eller gift, er under eller over 67 år, og om pensionisten bor i lejlighed eller i eget hus. Derudover er det af betydning, om pensionistens eventuelle ekstraindkomst består af renteindkomst eller andet.

Også indholdsmæssigt afviger skattesærreglerne som nævnt betydeligt fra hinanden. Nogle af reglerne går ud pa at nedsætte den skattepligtige indkomst eller helt at holde visse ydelser uden for beskatning. Andre af reglerne tager sigte på at reducere betalingen af den pålignede skat eller at udskyde betalingen af ejendomsskat.

Særreglerne for pensionister i boligsikringsloven vedrører alene pensionister, der bor til leje i en selvstændig lejlighed, og de kan karakteriseres ved, at boligsikringsydelsens andel af huslejen er større end efter de almindeligt gældende regler. Desuden kan den maksimale boligsikringsydelse udgøre et større beløb for pensionister end for andre.

Uanset det nærmere indhold har særreglerne inden for de to lovområder imidlertid alle til formål at give pensionisterne en bedre stilling end den, som den øvrige del af befolkningen opnår igennem de almindelige regler. Dette betyder, at et stort antal pensionister betaler mindre i skat og/eller modtager højere boligsikring end andre personer med tilsvarende indkomstforhold.

Retten til at være omfattet af særreglerne er dog i et vist omfang bestemt af, hvor stor en indtægt pensionisten har ud over selve pensionen. Heraf følger, at der ved en stigning i ekstraindkomsten sker en reduktion af særreglernes virkning. Pensionister, hvis ekstraindkomst ligger i et interval, hvor overgang fra særreglerne til de almindelige regler finder sted, vil derfor ved indkomstforøgelse få en mindre stigning i den disponible indkomst end andre personer på samme indkomsttrin. Omvendt vil pensionister i tilfælde af en indkomstnedgang være i den situation, at den disponible indkomst reduceres mindre, end tilfældet er for andre personer, idet pensionisterne da i stigende grad vil komme ind under særreglerne.

Som det anføres i udvalgets kommissorium, har indførelsen af de mange særregler medvirket til, at lovgivningen for pensionisterne gradvis er blevet mere og mere uoverskuelig. Mulighederne for at danne sig et overblik over, hvorledes pensionisterne økonomisk er stillet, vanskeliggøres af, at de forskellige lovbestemmelser er spredt ud over en række lovområder.

Udvalgets opgave har derfor været at undersøge mulighederne for at forenkle lovgivningen for pensionister gennem en afskaffelse af særreglerne i skatte- og boligsikringslovene. Undersøgel-

sen heraf har principielt været baseret på forudsætningen om, at afskaffelse af en særregel ikke må føre til forringelse af pensionisternes økonomiske forhold. Denne forudsætning skyldes, at det ifølge kommissoriet ikke har været udvalgets opgave at vurdere rimeligheden af pensionisternes nuværende økonomiske fortrinsstilling.

Ved gennemgangen af særreglerne har udvalget skitseret nogle løsningsmuligheder for, hvorledes den enkelte regel kan tænkes afskaffet. De økonomiske konsekvenser for pensionisterne ved reglernes bortfald er samtidig søgt belyst, og i tilknytning hertil har udvalget overvejet, på hvilken made der kan ydes pensionisterne kompensation gennem ændringer i pensionslovene. Sådanne kompensationer vil imidlertid - hvis det forudsættes, at de ikke skal være generelle og dermed meget omkostningskrævende - gøre selve pensionslovgivningen mere kompliceret, hvilket vil betyde, at en egentlig forenkling af den samlede lovgivning på området næppe vil blive opnået. Dette medfører, at man kun kan opnå en forenkling gennem ophævelse af gældende særregler, hvis man enten accepterer store merudgifter, eller at grupper af pensionister kommer ud for visse forringelser i forhold til deres tidligere status.

Specielt med hensyn til de administrative virkninger af de gældende skattesærregler kan det anføres, at eksistensen af sådanne regler for visse befolkningsgrupper generelt medfører en arbejdsbyrde for skatteforvaltningen, fordi personalet skal sætte sig ind i disse og holde sig ajour med ændringer heri, og fordi personalet, selv om reglerne i et **vist** omfang administreres ved hjælp af edb, bl.a. skal indsætte og manuelt kontrollere visse koder m.v. Uanset at reglerne faktisk kun vedrører visse skatteydere, skal personalet ved sagsbehandling i almindelighed være opmærksomt på, om den enkelte skatteyder er omfattet af denne eller hin særregel, og i givet fald sikre sig, at der er eller bliver taget hensyn hertil. Dertil kommer et ganske betydeligt arbejde med ekspedition af henvendelser fra skatteydere, der søger vejledning som følge af eksistensen af sådanne særregler. Da administrationen af disse særregler indgår i det øvrige arbejde med ligning og forskudsregistrering m.v., vil det være meget vanskeligt at beregne størrelsen af de administrative besparelser, der vil kunne opnås ved en fjernelse af disse særregler fra skattelovgivningen.

Udover denne administrative lettelse vil der også ved fjernelse af de omtalte særregler kunne opnås en vis formindskelse af

udgifterne til edb i skattesystemerne. Da behandlingen af særreglerne også her er led i eksisterende systemer, vil disse besparelser dog ikke være af større omfang.

C. Sammenfatning af synspunkter vedrørende løsning af sammenstødsproblemet mellem pensions-, skatte- og boligsikringsregler (kapitel V)

En analyse af problemet omkring den ret kraftige beskæring af pensionisternes ekstraindkomster viser, at problemet foreligger selv i den situation, hvor pensionistens ekstraindkomst er stationær, nemlig hvis indkomsten har en sådan størrelse, at de forskellige aftrapningsregler alle er virksomme samtidig. Til trods herfor må det imidlertid antages at være den almindelige opfattelse, at sammensbødsproblemet kun er et problem, der gør sig gældende, når pensionisten får en stigning i sin ekstraindkomst. Dette forhold hænger formentlig sammen med, at sammenstødets virkninger først da bliver umiddelbart synlige. Problemet kan dog også blive aktuelt ved en stigning i selve pensionen, idet dette eksempelvis kan påvirke størrelsen af boligsikringsydelsen. Endelig har samspillet mellem de forskellige aftrapningsregler den uheldige virkning, at en person forud for overgangen til pension vil have vanskeligt ved at bedømme, om det efter pensioneringen kan betale: sig for ham at have en ekstraindkomst af en given størrelse,.

Man må imidlertid være varsom med at overvurdere sammenstødsproblemets betydning totalt set. Dette skyldes, at det for pensionister med ekstraindkomster langt fra vil være den typiske udvikling, at indkomsten stiger. For formueindtægters og pensionsindtægters vedkommende vil der sjældent være tale om en stigning, der er større end reguleringen af beløbene i aftrapningsreglerne. Sammenstødsproblemet vil derfor væsentligst forekomme, når ekstraindkomsten består af arbejdsindtægt, der sættes i vejret som følge af en forøget arbejdsindsats. Heller ikke dette vil imidlertid være det normale, idet pensionisters arbejdsindsats snarere vil være gradvist aftagende, således at en nedgang - snarere end en opgang -af ekstraindkomst vil være hovedreglen.

Sammenstødsproblemerne opstår, fordi udmålingen af pensioner og boligsikring i vidt omfang er gjort afhængig af størrelsen af pensionisternes indkomst.

Denne afhængighed er Indført, fordi man har ønsket i første række at tilgodese de pensionister, der ikke har indtægter, eller som kun har beskedne indtægter ud over pensionen, for derved at sikre dem et leveniveau af en given størrelse.

Dette synspunkt fører til, at pensionister uden indtægter ud over pensionen, der således er givet en fordel i forhold til andre med samme indtægt, må give afkald på denne fordel i takt med, at de erhverver en ekstraindkomst.

Ønskes dette grundlæggende synspunkt opretholdt, må sigtet være at reducere sammenstødsproblemets nuværende omfang og ikke at finde en ordning, der fuldstændig udelukker sammenstød.

Samtidig betyder indtægtsreguleringen, at de offentlige udgifter begrænses i forhold til en ordning, hvor alle får samme ydelse på det nuværende niveau for pensionister uden ekstraindtægter. Omvendt vil man inden for en hvilken som helst beløbsramme, hvor man vil opretholde en særlig fordel for pensionister uden ekstraindtægter, stå over for et sammenstødsproblem.

Problemet bliver derfor en afvejning af 2 hensyn, på den ene side hensynet til pensionister uden særlige indtægter og på den anden side hensynet til at formindske sammenstødsproblemet.

Udvalgets undersøgelser har vist,, at det ikke er muligt at fremkomme med forslag til løsningsmuligheder på sammenstødsproblemet, der hverken medfører merudgifter for det offentlige eller en indkomstomfordeling til ugunst for pensionister uden ekstraindkomster eller med beskedne ekstraindkomster. Hvis lempeligere aftrapningsregler ikke må give sig udslag i en forringelse af ydelsesniveauet for pensionister med mindre ekstraindkomster, vil der uundgåeligt blive tale om merudgifter for det offentlige. Hvis omvendt de lempeligere aftrapningsregler ikke må resultere i merudgifter, må man nødvendigvis acceptere en nedsættelse af ydelserne også til de økonomisk dårligere stillede pensionister, d.v.s. en omfordeling fra lavere til højere indkomstgrupper.

Da der ikke kan peges på nogen ideel løsning, har udvalget ment at burde belyse et så bredt udsnit af løsningsmuligheder som muligt. Rapportens kapitel V er derfor udformet som et katalog over mulige løsninger.

De forskellige løsningsmuligheder er opdelt i tre grupper, afhængige af, om løsningen søges tilvejebragt gennem ændringer i pensionsreglerne (gruppe A), skattereglerne (gruppe B) eller boligsikringsreglerne (gruppe C).

I gruppe A vedrørende ændringer i pensionsreglerne drøftes først forskellige muligheder for at undgå eller mildne den samtidige aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. Dernæst belyses virkningerne af en fuldstændig ophævelse af aftrapningen for henholdsvis grundbeløbets og de indtægtsbestemte tillægs vedkommende.

I gruppe B vedrørende ændringer i skattereglerne gennemgås mulighederne for at løse sammenstødsproblemet ved at forhøje personfradragene. Det påvises, at det foreliggende lovforslag om skattefritagelse for de sociale pensioner ikke kan løse sammenstødsproblemet.

I gruppe C vedrørende ændringer i boligsikringsreglerne behandles i første række spørgsmålet om ændringer i selve aftrapningsreglerne. Herudover drøftes mulighederne for en samordning af aftrapningen for boligsikring og pension, eventuelt i form af en slags "ældreydelse".

Udvalgets opgave har alene været at analysere sammenstødsproblemet og på grundlag heraf opstille forskellige tænkelige løsningsmuligheder. Udvalget har derfor ikke ment at burde tage stilling til, om enkelte af løsningsmulighederne bør foretrækkes fremfor andre, bedømt ud fra sociale, økonomiske eller administrative synspunkter. Til brug ved den politiske afvejning heraf er der imidlertid i rapporten peget på forskellige fordele og ulemper ved de enkelte forslag.

Analysen af sammenstødsproblemet har vist, at den høje beskæring af pensionisternes ekstraindkomster i væsentlig grad skyldes den samtidige aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg m.v. Set i forhold hertil spiller aftrapningen af boligsikringen og den øgede beskatning en mindre rolle. De løsningsmuligheder, der tager sigte på at undgå eller mildne den sammenfaldende aftrapning af pensionens forskellige bestanddele, vil derfor have den største effekt. Modstykket hertil er imidlertid, at der ved disse løsningsmuligheder enten vil blive tale om merudgifter for det offentlige eller en forringelse af situationen for de økonomisk dårligere stillede pensionister.

Under arbejdet med at opstille modeller for løsning af sammenstødsproblemet har udvalget ikke forudsat, at modellerne tillige skal indebære administrative forenklinger. Udvalget har således ikke på forhånd udelukket løsningsmuligheder, som i administrativ henseende måtte have væsentlige ulemper. Udvalget har dog

knyttet nogle administrative bemærkninger til de behandlede løsningsmuligheder. Disse bemærkninger har især relation til to forhold: For det første: betydningen af, at borgerne kan forstå reglerne, for det andet mulighederne for at simplificere selve pensionsberegningen, navnlig gennem anvendelse af edb.

Ved ændringer i lovene er der nemlig et væsentligt hensyn at tage til borgernes muligheder for lettere at forstå reglerne, idet dette - ud over fordelene for borgerne selv - indebærer muligheder for sikre administrative besparelser. Årsagen hertil er, at en betydelig del af det samlede antal personer, der i kommunerne administrerer pensionslovene, er beskæftiget med vejledningsopgaver specielt med hensyn til samspillet mellem aftrapningsreglerne og beskatningen ved en indkomststigning. De opstillede mulige forenklinger og lettelser i aftrapningsreglerne antages at have den virkning, at pensionisterne i mindre omfang end i dag vil henvende sig til kommunen om vejledning og i øvrigt om ændringer i pensionen ved den løbende eller den årlige indtægtsregulering, og at dette vil begrænse administrationen på dette felt.

Generelt kan man sige, at de opstillede løsningsmuligheder i og med, at beskæringen af pensionisternes ekstraindkomster mildnes, alle indebærer administrative besparelser i et vist omfang. Denne effekt vil blive forstærket ved de løsningsmuligheder, der tillige medfører, at beregningsreglerne i sig selv bliver lettere at overskue, f.eks. hvis indtægtsgrundlag og aftrapningsprocent bliver fælles for grundbeløbet og pensionstillægget, eller - og navnlig - hvis aftrapningen af grundbeløbet helt ophæves. For kommunerne vil der dog stadig bestå en betydelig informationsvirksomhed ikke mindst i de mange tilfælde, hvor pensionisterne forud søger vejledning og rådgivning. Den administrative besparelse vil blive væsentligt formindsket ved de løsningsmuligheder, der forudsætter en ophævelse af de fradragsfrie beløb eller en højere aftrapningsprocent for pensionstillæg m.v.. Således vil.en ophævelse af de fradragsfrie beløb medføre et stærkt forøget antal reguleringer, hvilket igen vil resultere i et stigende antal personlige henvendelser fra pensionisterne.

Med hensyn til løsningsmulighedernes egnethed i relation til anvendelse af edb er det væsentligste, at en række af de opstillede løsningsmuligheder har det fællestræk, at de vil indebære bortfald af forskellighederne i indtægtsgrundlaget ved beregning af

grundbeløb og pensionstillæg. Set fra et administrativt synspunkt kan indtægtsregulering i sig selv imidlertid ikke længere betragtes som nogen større administrativ belastning for kommunerne, idet selve beregningen i vidt omfang kan foregå ved hjælp af edb ved etablering af forbindelse mellem skatteregistrene og pensionsregistrene. Der er herved tilvejebragt væsentlig arbejdsmæssig besparelse, først og fremmest ved, at der sker en frasortering af et meget betydeligt antal sager. Det må dog fremhæves, at selve etableringen af edb-systernerne og den daglige brug heraf vanskeliggøres af de indviklede regler.

D. Synspunkter vedrørende de anførte løsningsmuligheder ved en videre udbygning af pensionssystemet

Som nævnt i indledningen af rapporten beskæftiger pensionsreformarbejdsgruppen sig med spørgsmålet om principperne for det fremtidige pensionssystem, d.v.s. om de sociale pensioner fortsat skal ydes med ensartede beløb til alle, eller om pensionen i stedet skal udmåles efter størrelsen af den enkeltes tidligere erhvervsindtægt.

Beregningsudvalget har foretaget sin analyse af sammenstødsproblemerne og af problemerne omkring de eksisterende pensionistsærregler under forudsætning af et pensionssystem med ensartede pensionsydelser til alle uanset tidligere indtægtsforhold.

Hvis man også i fremtiden vil anvende princippet om ensartede pensionsydelser, vil de gældende regler kunne opretholdes med de foran påviste virkninger. Ønsker man - i større eller mindre omfang - disse virkninger fjernet, kan dette gennemføres efter de i kapitel III og V angivne løsninger.

Såfremt pensionssystemet ændres, således at pensionen i et vist omfang udmåles efter størrelsen af den enkeltes tidligere erhvervsindtægt, vil dette efter udvalgets opfattelse ikke ændre ved holdbarheden af den foretagne analyse. Üet er imidlertid neget vanskeligere at bedømme, hvilken indflydelse pensionistens aktuelle indtægt kan og skal have på pensionen. Dette hænger til dels sammen med, at der drøftes flere forskellige mulige pensionsmodeller med et noget forskelligt teoretisk indhold.

Ser man imidlertid bort fra dette og alene betragter ordningens generelle indhold, kan man stille det spørgsmål, om den nye pensionsmodel måske direkte må kræve, at fradragsregler, sammen-

stødssituationer og særregler fjernes eller modificeres i større eller mindre grad.

Det nye pensionssystem vil principielt komme til at bestå af en ensartet grundydelse (garantibeløb) og en supplerende indtægt - tillægspensionen. Et sådant system vil indeholde den helt fundamentale forskel i forhold til den nuværende ordning, at det normale vil være, at der findes indtægter ud over den ensartede grundydelse - nemlig tillægspensionen. Det ma umiddelbart forekomme naturligt, at denne nyordning afspejler sig i et eventuelt fortsat bestående aftrapnings- og fradragssystem på den måde, at de topensionsdele betragtes som en helhed, d.v.s. at tillægspensionen ikke skal kunne påvirkes af andre indtægters størrelse.

Omvendt måtte det principielt også være ønskeligt, at tillægspensionen - lige så lidt som grundydelsen - skulle kunne påvirke pensionistens eventuelle andre muligheder for at oppebære særydelser beregnet for pensionister. Dette kan imidlertid næppe opretholdes, dels fordi nogle pensionister - især i overgangstiden - kun vil opnå små beløb i tillægspension, dels fordi nogle på grund af manglende erhvervsmæssig beskæftigelse overhovedet ikke vil optjene tillægspension. Af hensyn til disse pensionister, og eventuelt andre med særlige udgifter, reduceret optjeningstid m.v. må det anses for sandsynligt, at der i større eller mindre omfang vil blive opretholdt; et system med supplerende ydelser, hvis størrelse efter sagens natur må fastsættes også under hensyn til tillægspensionens størrelse.

Under denne forudsætning kan indførelsen af en tillægspensionsordning næppe i sig selv danne begrundelse for - endsige direkte kræve - gennemførelse af større eller mindre dele af de i nærværende rapport fremstillede løsningsmuligheder. Det må imidlertid samtidig tilføjes, at området for ydelser til supplering af pensionen må antages at blive indskrænket, efterhånden som tillægspensionen udbygges, og det vil da være naturligt, at de omlægninger, dette måtte medføre, foretages i så nøje overensstemmelse som muligt med de synspunkter, der er anført i nærværende rapport.

Beregningsudvalget mener ikke på det foreliggende grundlag at kunne uddybe spørgsmålet nærmere, specielt ikke, da det må antages i det væsentlige at være af politisk karakter. Finder man imidlertid, at de gældende indtægtsreguleringer, aftrapninger og særydel-

ser i større eller mindre grad må tilpasses det nye pensionssystem, skal man gøre opmærksom på, at dette naturligt må indgå i de samlede overvejelser, bl.a. om tillægspensionens højde, idet de med de mulige tilpasninger eller modifikationer forbundne merudgifter ofte vil være af en betydelig størrelse, jfr. de herom anførte bemærkninger i kapitel V.

BILAG

Bilag nr. 1

Udvalget
vedrørende
pensionsberegning

Februar 1973.

Kommissorium for arbejdsgruppen vedrørende en pensionsreform.

Lovgivningen om pensionisternes forhold er over en årrække blevet forbedret på en række områder. Forbedringerne er imidlertid gennemført enkeltvis, og den samlede lovgivning er efterhånden blevet uoverskuelig. Dette skyldes, dels at reglerne i den sociale lovgivning er spredte og komplicerede, og dels at der i lovgivningen inden for andre områder som f.eks. inden for skatte- og boliglovgivningen er indført særregler for pensionister. Det har medført, at lovgivningen kan være vanskelig at forstå for den enkelte pensionist og er vanskelig at administrere for kommunernes sociale forvaltning.

I socialreformkommissionens 2. betænkning er der ikke stillet forslag om ændringer i pensionssystemet, men kommissionen påpeger behovet for en dybtgående gennemgang af pensionssystemet, som kommissionen finder uoverskueligt og administrativt besværligt, jfr. f.eks. fradragsreglerne.

Efter loven om den sociale pensionsfond skal der endvidere i folketingsåret 1974/75 fremsættes forslag til lov om en gradvis gennemførelse af tillægspension fra 1976. Skal man undgå at gøre pensionssystemet endnu mere indviklet, når denne ordning gennemføres, vil det også være nødvendigt at inddrage dette spørgsmål i overvejelserne om en forenkling af ydelserne til pensionisterne.

Alt i alt forekommer det derfor nu stærkt påkrævet at foretage en gennemgang og en forenkling af de specielle regler for ydelserne til pensionisterne.

Skal den tillægspensionsordning, der i loven om den sociale pensionsfond forudsættes gennemført gradvis fra 1976, også på længere sigt kunne indpasses i et samlet pensionssystem, kræves der imidlertid også en stillingtagen til, efter hvilke principper det fremtidige pensionssystem skal opbygges.

Som en baggrund for en sådan stillingtagen må man dels se den hidtidige udvikling på pensionsområdet, der bl.a. er resulteret

i den fulde folkepension med samme beløb til alle personer over 67 år, og dels den hermed sideløbende udvikling mod en indførelse af overbygninger på de ensartede pensioner og som hidtil har ført til gennemførelsen af ATP-ordningen. Problemet drejer sig i første række om, hvorvidt pensionerne skal videreudbygges med ensartede beløb, eller om udbygningen skal ske i form af indtægtsafhængige pensioner.

Socialreformkommissionen har ikke taget stilling til princippet for et fremtidigt pensionssystem, men har i sin 2. betænkning peget på forskellige muligheder og nævnt nogle af de synspunkter, som kan gøres gældende om disse muligheder, og nogle af de problemer, der knytter sig til dem.

Kommissionen mener, at det videre arbejde med udformningen af et fremtidigt pensionssystem bedst kan forberedes i en mindre arbejdsgruppe, hvor den fornødne tekniske sagkundskab er repræsenteret. Kommissionen forudsætter, at arbejdsgruppen bl.a. får til opgave at overveje forskellige modeller for udformningen af pensionssystemet som forudsætning for det efterfølgende politiske valg af løsning.

Ud over disse hovedspørgsmål for det fremtidige pensionssystem har samfundsudviklingen med stigende styrke rejst en række andre pensionsproblemer som f.eks. adgangen til førtidspensionering.

På denne baggrund har socialministeriet besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe til at belyse mulighederne for en samlet pensionsreform.

Det forudsættes, at arbejdsgruppen tager udgangspunkt i en undersøgelse af mulighederne for at: forenkle reglerne for pensionisterne.

Inden for pensionsområdet må arbejdsgruppen foretage en samlet vurdering af de nugældende pensionsregler, herunder reglerne for grundbeløbet, pensionstillægget og for lønmodtagerens vedkommende tillige ATP-pensionen med henblik på at opstille muligheder for at gennemføre et sammenhængende pensionssystem - en enhedspension, der i langt højere grad end pensionerne i dag virker som en helhed efter enklere og mere ensartede regler.

Arbejdsgruppen skal endvidere undersøge mulighederne for at afskaffe særbehandlingen af pensionisterne i lovgivningen uden for pensionsområdet, d.v.s. navnlig inden for skatte- og boligsikringslovgivningen.

I sammenhæng med overvejelserne om en forenkling og samling af reglerne for pensionisterne må arbejdsgruppen endvidere overveje, hvorledes ydelserne efter loven om den sociale pensionsfond kan indpasses i pensionssystemet, og om pensionssystemet fortsat skal udbygges med ydelser af samme størrelse til store grupper pensionister, eller om pensionerne i hvert fald delvis skal være afhængige af vedkommendes tidligere erhvervsindtægt, således som det er tilfældet f.eks. i Sverige, Norge og en række andre lande.

Arbejdsgruppen bør også tage andre problemer vedrørende pensionssystemet op, som har naturlig sammenhæng med en overvejelse af pensionssystemets principielle indhold, herunder mulighederne for en udvidelse af adgangen til førtidspension, eventuelt i form af en omstillingsydelse, og mulighederne for en lempelse eller bortfald af indtægtsreguleringen af pensionerne.

Det forudsættes, at arbejdsgruppen som skitseret i socialreformkommissionens 2. betænkning opstiller forskellige løsningsmuligheder, der indeholder planer for gennemførelse af pensionsreformen, eventuelt med en trinvis gennemførelse, og hvor muligheden for fra 1976 at lade udbetalinger fra den sociale pensionsfond indgå nærmere bedømmes.

Arbejdsgruppen kan i første omgang indskrænke sig til at beskrive principperne i de opstillede forslag og skal således ikke stille forslag om konkrete løsninger som f.eks. regler om bestemt optjeningstid o.lign.

Det forudsættes, at arbejdsgruppen afgiver en rapport senest sommeren 1973.

Det forudsættes, at arbejdsgruppen optager kontakt med og samarbejder med andre instanser, der beskæftiger sig med andre sider af problemkredsen. Dette gælder således de udvalg, der behandler de særlige problemer vedrørende midaldrendes og ældres beskæftigelse i den offentlige og private sektor.

Udvalget bør bestå af særligt sagkyndige udpeget af Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer, Kommunernes Landsforening, Københavns kommune, arbejdsministeriet, økonomi- og budgetministeriet, økonomi- og budgetministeriets administrationsdepartement, økonomi- og budgetministeriets lønnings- og pensionsdepartement, boligministeriet, finansministeriets skatte-

departement, socialministeriet, sikringsstyrelsen og Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg.

Arbejdsgruppens sekretariatsforretninger varetages af socialministeriet og sikringsstyrelsen i forening.

Underbilag

Udvalget
vedrørende
pensionsberegning

Kommissorium for underudvalg om forenkling af beregningsreglerne i pensions;lovene og om sarreglerne for pensionisterne i boligsikringsloven og kildeskatteloven.

(Udvalget vedrørende pensionsberegning).

I kommissoriet for arbejdsgruppen vedrørende en pensionsreform er det anført, at lovgivningen om pensionisternes forhold over en årrække er blevet forbedret på en række områder. Forbedringerne er imidlertid gennemført enkeltvis, og den samlede lovgivning er efterhånden blevet uoverskuelig.

Arbejdsgruppen skal også efter sit kommissorium foretage en vurdering af de nugældende pensionsregler med henblik på at gennemføre en "enhedspension".

Videre hedder det i kommissoriet, at arbejdsgruppen skal undersøge mulighederne for at afskaffe særbehandlingen af pensionisterne i lovgivningen uden for pensionsområdet, d.v.s. navnlig inden for skatte- og boliglovgivningen.

De særregler, der gælder for pensionisterne i boligsikringsloven og i kildeskatteloven, vil gøre det vanskeligt at vurdere mulighederne for indførelse af den nævnte enhedspension. Reglerne medfører også, at pensionisterne undertiden stilles bedre end andre befolkningsgrupper med tilsvarende indtægter og boligudgifter. Endelig har reglerne i visse tilfælde den virkning, at pensionisternes indtægtsforøgelser nedsættes betydeligt som følge af samtidig nedtrapning af pensionen og boligsikringen tillige med en optrapning af beskatningen, som går ud over, hvad der normalt gælder i de pågældende indtægtsintervaller.

Underudvalget bør på denne baggrund overveje mulighederne for en forenkling af pensionslovene, herunder af beregningsreglerne, og for en afskaffelse af særreglerne for pensionister i boligsikringsloven og kildeskatteloven. De indtægtsmæssige konsekvenser

for pensionisterne af afskaffelsen af særreglerne må søges imødegået gennem ændringer i pensionslovene.

Underudvalget forventes at belyse de udgiftsmæssige og administrative konsekvenser af sine forslag.

Udvalget må under sit arbejde holde sig i tæt kontakt med det udvalg, der er nedsat under økonomi- og budgetministeriet i henhold til folketingsbeslutning af 1. marts 1973 om samordning af skatter og sociale ydelser.

Udvalget bør bestå af repræsentanter for administrationsdepartementet, økonomi- og budgetministeriet, boligministeriet, skattedepartementet, Kommunernes Landsforening, Københavns kommune, Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg og socialministeriet.

Bilag nr. 2

Kommissorium
for
underudvalget om de administrative konsekvenser af valget mellem forskellige principper for det fremtidige pensionssystem
(administrationsudvalget).

Efter kommissoriet for arbejdsgruppen vedrørende en pensionsreform skal arbejdsgruppen overveje mulighederne for at forenkle og samle reglerne for pensionisterne samt overveje, om pensionssystemet fortsat skal bygge pa lignende principper som i dag med ens ydelser til store grupper pensionister, eller om pensionerne i stedet i hvert fald delvis skal være afhængige af vedkommendes tidligere erhvervsindtægt. Arbejdsgruppen skal samtidig overveje muligheden af at gennemføre et sammenhængende pensionssystem - en enhedspension, der i langt højere grad end pensionerne i dag virker som en helhed efter enklere og mere ensartede regler.

For at kunne vurdere arbejdsgruppens forslag til et fremtidigt pensionssystem mä det overvejes, hvilke administrative konsekvenser det vil have at indføre nye pensionsprincipper og i øvrigt at gennemføre forenklinger og andre ændringer af pensionsreglerne.

Udvalget bør på denne baggrund belyse de væsentligste administrative spørgsmål, der rejser sig ved gennemførelsen af principperne i de forskellige pensionsmodeller, som opstilles af arbejdsgruppen.

Udvalget bør så vidt muligt overveje de administrative virkninger for hele samfundet af at gennemføre pensionsmodellerne, dog med særlig vægt på virkningerne for den kommunale og statslige administration. Såvel nye administrative opgaver som administrative besparelser bør belyses.

Udvalget skal ikke vælge mellem forskellige nye mulige administrative ordninger på pensionsområdet, men alene pege på, hvilke administrative problemer der rejser sig, og belyse muligheder for problemernes løsning.

Størrelsesordenen af de nødvendige økonomiske og personalemæssige ressourcer til opgavernes løsning bør endvidere vurderes.

Udvalget bør bestå af repræsentanter fra Kommunernes Landsforening, Københavns kommune, kildeskattedirektoratet, budgetministeriets administrationsdepartement, bestyrelsen for ATP, sikringsstyrelsen og socialministeriet.

Administrationsudvalgets medlemmer er følgende:

Vicedirektør Henning Blume, Københavns kommune,
kontorchef Ib Kaelsbøl Hansen, Københavns kommune,
direktør George R. Nelson, ATP, Hillerød,
kontorchef Ketty Pedersen, sikringsstyrelsen,
kontorchef Kaj A. Jensen, Århus kommune,
ekspeditionssekretær Kate Danning, Giadsaxe kommune,
fuldmægtig Ernst 0. Kristensen» administrationsdepartementet,
fuldmægtig 01e Kjær, statsskattedirektoratet,
fuldmægtig Finn Mortensen, socialministeriet,
konsulent B. Nicholls, socialministeriet, formand.

Udvalgets sekretærer er fuldmægtig Gunner Harder Andersen og fuldmægtig Kirsten Ørnø, begge sikringsstyrelsen.

Oversigt over folke-, invalide- og enkepensionister

	Skønnet antal pr. 31. marts 1975
1. Enlige folkepensionister over 67 år	264.600
2. Ægtepar, begge ægtefæller folkepensionister over 67 år	97.300
3. Ægtepar, den ene ægtefælle folkepensionist over 67 år, den anden invalidepensionist	7.100
4. Ægtepar, manden folkepensionist over 67 år, hustruen 62-66 år og ikke-pensionist, hustrutillæg	32.700
5. Ægtepar, den ene ægtefælle folkepensionist over 67 år, den anden ikke-pensionist, ægteskabstillæg	24.300
6. Enlige folkepensionister under 67 år og enkepensionister	56.300
7. Ægtepar, den ene ægtefælle folkepensionist under 67 år, den anden invalidepensionist	2.000
8. Ægtepar, manden folkepensionist under 67 år, hustruen 62-66 år og ikke-pensionist, hustrutillæg	2.900
9. Ægtepar, den ene ægtefælle folkepensionist under 67 år, den anden ikke-pensionist, ægteskabstillæg	5.700
lo. Ægtepar, den ene ægtefælle folkepensionist under 67 år, den anden folkepensionist (over eller under 67 år)	5.300
11. Enlige invalidepensionister med højeste eller mellemste pension	65.500
12. Enlige invalidepensionister med laveste pension	2.500
13. Ægtepar, begge invalidepensionister	5.500
14. Ægtepar, manden invalidepensionist med højeste eller mellemste pension, hustruen 62-66 år og ikke-pensionist, hustrutillæg	3.600
15. Ægtepar, manden invalidepensionist med laveste pension, hustruen 62-66 år og ikke-pensionist, hustrutillæg	loo
16. Ægtepar, den ene ægtefælle invalidepensionist med højeste eller mellemste pension, den anden ikke-pensionist, ægteskabstillæg	43.800
17. Ægtepar, den ene ægtefælle invalidepensionist med laveste pension, den anden ikke-pensionist (får ikke ægteskabs- eller hustrutillæg)	6.900
Pensionisthusstande i alt	626.loo

Kortfattet beskrivelse af kommunernes administrative opgaver vedrørende sager om sociale pensioner.

Nærværende beskrivelse er udarbejdet af sekretariatet for administrationsudvalget i samarbejde med medlemmer af Kommunernes Landsforenings arbejdsgruppe vedrørende sociale pensioner, der til dels også er repræsenteret i administrationsudvaige'.

1. Etablering af pensionssager.

Aldersbetingede pensioner.

Der er ingen almindelig forpligtelse for kommunerne til at opsøge eventuelt pensionsberettigede.

Flere kommuner foretager dog en henvendelse til personer, som står umiddelbart foran den ordinære pensionsalder, samt til personer, der ved ægtefællens død kan formodes at blive berettiget til enkepension (kun kvinder) eller til støtte efter lov om social bistand.

Udbetaling af aldersbetinget pension forudsætter begæring fra ansøgeren.

Begæring indgives til det sociale udvalg/social- og sundhedsforvaltningen i ansøgerens bopælskommune, som træffer afgørelse i sagen.

Social- og sundhedsforvaltningen foretager ved sagens indgang følgende:

a) Registrering, herunder kontrol af ansøgerens (og eventuelle ægtefælles) data, opgørelse af optjeningstid i Danmark m.v.

b) Meddelelse til arbejdsdirektoratet (hvis ansøgeren er medlem af arbejdsløshedskasse og ansøg«;ren under 67 år).

Omfatter begæringen indtæg. .estemt pension eller tillæg til aldersbestemt folkepension, må de. yderligere indhentes:

c) Oplysninger om formue og indtægt til kontrol og supplering af oplysningerne i begæringsskemaet.

Ved den videre sagsbehandling foretager social- og sundhedsforvaltningen i de fleste tilfælde

d) en foreløbig fastsættelse af pensionens størrelse,

e) indberetning til skattevæsenet med henblik på at ændre pensionistens forskudsregistrerede indkomst og fa udarbejdet ændret skattekort på grundlag af særreglerne for pensionister,

f) eventuel indberetning til kontoret for boligsikring for regulering af boligsikringsydelse,

g) eventuel udbetaling eller tilbud til ansøgeren om acontoudbetaling, afhængig af ansøgerens økonomiske forhold og det mulige tidspunkt for udbetaling via edb-system.

Afsluttende i etableringsfasen foretager social- og sundhedsforvaltningen

h) indberetning til edb-system,

i) kontrol og efterbehandling af uddata fra edb-system,

j) meddelelse til ansøgeren og forsendelse af udbetalingsmateriale m.v.

Førtidspensioner.

Sag om førtidspension kan rejses af såvel ansøger og andre på dennes vegne (læge, hospital m.v.) som af det sociale udvalg/social- og sundhedsforvaltningen.

Sager om førtidspension afgøres af de amtskommunale revaliderings- og pensionsnævn.

Kommunerne foretager i sagerne en forvisitation, som medfører et betydeligt arbejde, idet man - forinden der træffes beslutning om forelæggelse af spørgsmålet om pensionsberettigelse for revaliderings- og pensionsnævn - skal have udtømt mulighederne for ved iværksættelse af erhvervsmæssige foranstaltninger at finde alternativ løsning for pågældende.

Forud for sagsforberedelsen foretager social- og sundhedsforvaltningen de under punkterne a), b) og c) anførte funktioner.

Som led i sagsforberedelsen udfylder social- og sundhedsforvaltningen pensionsskema, der i sit indhold resumerer de sociale

aktstykker, herunder forefindende lægelige akter. Endvidere indhenter forvaltningen aktstykker fra de centrale arkiver vedrørende eventuelle tidligere pensionssager/revalideringssager. Skemaet vil undertiden blive udfyldt i flere etaper og det delvis udfyldte skema blive behandlet i team - eller gruppemøder, hvor forskellig faglig ekspertise deltager.

Der vil ved disse lejligheder blive taget stilling til, hvorvidt man vil kunne konkludere sagen i en motiveret indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet, eller om yderligere oplysninger til brug ved sagens videre behandling skal tilvejebringes.

Det sociale udvalgs/social- og sundhedsforvaltningens indstilling fremsendes bilagt relevant materiale til revaliderings- og pensionsnævn til afgørelse.

Når det sociale udvalg rejser sagen/niodtager ansøgning om pension, fremsendes til ansøgeren en meddelelse om, at spørgsmålet om ansøgerens eventuelle berettigelse til pension vil blive forelagt for revaliderings- og pensionsnævnet.

Samtidig meddeler udvalget/forvaltningen, hvilken dato der er fastsat som begæringsdato.

Fremsætter ansøgeren ønske om at blive gjort bekendt med udvalgets/forvaltningens indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet, skal udvalget/forvaltningen give pågældende aktindsigt i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen.

Det sociale udvalg/social- og sundhedsforvaltningen vil i påkommende tilfælde give ansøgeren lejlighed til skriftligt at erklære, at pågældende er gjort bekendt med pensionssagsakterne og udvalgets indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet samt fremsætte eventuelle egne kommentarer.

Ved tilkendelse af pension foretages sagsbehandling som beskrevet under punkterne 1 d) - j).

2. Den løbende pensionssag.

Pensionsberegningen sker i alle kommuner maskinelt.

Datacentralen betjener Københavns kommune og Kommunedata øvrige kommuner.

De sociale pensionslove pålægger pensionisten pligt til at underrette social- og sundhedsforvaltningen om enhver ændring i sine personlige og økonomiske forhold, som kan formodes at medføre ændring i størrelsen eller bortfald af pensionen.

Det sociale udvalg/social- og sundhedsforvaltningen skal dra-

ge omsorg for en fornyet beregning af pensionen, såfremt der sker en sådan forandring i pågældendes ægteskabelige stilling, forsørgerforhold eller alder m.v., at pensionens størrelse påvirkes heraf.

Pristalsregulering af pensionerne pr. 1. april og 1. oktober sker maskinelt. Aldersbetingede årsager til ændring af pensionens størrelse medfører maskinel omregning. Alle andre omregninger forudsætter indberetning af dataændringer til edb-systemet, der på det ændrede grundlag beregner pensionen samt beregner og tilbageholder kildeskat af den skattepligtige pensionsdel.

De sociale pensioner udbetales månedsvis forud. Edb-systemet fremstiller udbetalingsmateriale og meddelelse til pensionisten om det for vedkommende måned anviste pensionsbeløb.

Social- og sundhedsforvaltningen benytter udbetalingsformerne: Check, overførsel til konto i pengeinstitut, postgiro og kontant.

Edb-systemet anvendes videre til løsning af visse årlige opgaver som omregning pr. 1. oktober på grundlag af foregående års indtægt. Endvidere til udskrivning af medieinbevillinger, overførsel af skattekortoplysninger pr. 1. januar, statistik, "lønsedler" o.m.a.

Ophør af pension.

De vigtigste ophørsårsager er:

1) dødsfald
2) flytning til andre kommuner
3) bortfald af indtægtsbestemt pension
4) inddragelse ifølge kendelse (evt. gradvis pension)
5) særforsorgsophold (midlertidigt ophør)
6) ophold på somatisk sygehus (beslutning om plejehjemsanbringelse).

Social- og sundhedsforvaltningen foranlediger ved indberetning til edb-systemet, at udbetalingen af pension bringes til ophør eller erstattes af udbetaling af efterlevelsespension eller (4) reducerede pensionsbeløb eller (6) beløb til personlige fornødenheder.

Servicefunktioner for pensionister.

Det sociale udvalg /social- og sundhedsforvaltningen modtager og

behandler ansøgninger om personlige tillæg og tilskud til omsorgsmæssige foranstaltninger.

Personlige tillæg ydes til særligt vanskeligt stillede pensionister til en lang række forskelligartede formål, hvoraf en del supplerer ikke-trangsbestemte ydelser i henhold til lov om offentlig sygesikring og lov om social bistand.

Tilskud til omsorgsmæssige foranstaltninger vil være f.eks. levering af mad, tilskud til højskoleophold og anden fritidsundervisning, ergoterapi, tilskud til kollektiv befordring, telefonabonnement o.s.v.

Arbejdet omkring administrationen af personlige tillæg og omsorgsforanstaltninger kræver næsten altid kontakt med den pensionsberettigede og er derfor særdeles omfattende.

Ved meddelelse af afgørelser om ydelser efter de sociale pensionslove underretter det sociale udvalg/social- og sundhedsforvaltningen pensionisten om eventuel ankemulighed.

Social- og sundhedsforvaltningen bistår eventuelt ansøgeren i forbindelse med anke og afgiver fornøden erklæring til ankeinstans.

Social- og sundhedsforvaltningen vejleder ligesom i lov om social bistand pensionisterne om rettigheder i henseende til såvel sociale love som i henhold til anden lovgivning og afgiver fornødne attestationer.

Man har ved udarbejdelse af denne beskrivelse forsøgt at give en fremstilling af nogle hovedtræk i det administrative arbejde i kommunerne i forbindelse med pensionssager.

Da man har ønsket at gøre beskrivelsen meget kortfattet, vil det være indlysende, at man har måttet undlade omtale af mange opgaver, og at væsentlige opgaver kun er strejfet.

3. Ressourceforbruget i kommunerne.

Den nyeste oversigt over det samlede forbrug af personale i kommunernes administration af sociallovgivningen viser antallet af ansatte pr. 19. marts 1975: Io.2o6, hvoraf 1.517 er deltidsbeskæftigede. Det må skønnes, at pensionsområdet inclusive omsorgsområdet udgør ca. 1/3 af det samlede forbrug af personale i kommunernes administration af sociallovgivningen.

Tabel over den årlige boligsikring for pensionister ved forskellige husstandsindkomster og huslejestørrelser.

Husstandsindkomst inclusive pension	Husleje 12.000 kr. årligt	Husleje 16.000 kr. årligt
kr.	kr.	kr.
15.000	6.840	9.480
16.000	6.720	9.360
17.000	6.600	9.240
18.000	6.600	9.120
19.000	6.480	9.000
20.000	6.360	8.760
21.000	6.360	8.640
22.000	6.240	8.520
23.000	6.120	8.280
24.000	6.000	8.160
25.000	5.880	8.040
26.000	5.760	7.800
27.000	5.760	7.680
28.000	5.640	7.560
29.000	5.520	7.320
30.000	5.400	7.200
31.000	5.160	6.840
32.000	4.920	6.600
33.000	4.680	6.240
34.000	4.440	5.880
35.000	4.200	5.640
36.000	3.960	5.280
37.000	3.720	4.960
38.000	3.480	4.680
39.000	3.240	4.320
40.000	3.000	3.960
41.000	2.760	3.720
42.000	2.520	3.360
43.000	2.280	3.000
44.000	2.040	2.760
45.000	1.800	2.400

Boligsikringen er beregnet med de pr. 1. januar 1976 gældende regler. Det er forudsat, at der ikke er børn i husstanden.

I kapitel II, tabel 9, er vist boligsikringens størrelse ved en årlig husleje på 8.000 kr.

Pensionsberegningsudvalget
Sekretariatet

Bilag nr» 6

Tabeller til belysning af virkningerne for forskellige pensionistkategorier af sammenstødet mellem pensions-, skatte- og boligsikringsreglerne samt reglerne om hjemmehjælp.

1. I dette bilag er medtaget 22 tabeller til belysning af sammenfaldet mellem aftrapning af pension m.v. og øget beskatnin .

Tabellerne er fremskaffet via den af Datacentralen opstillede "lovmodel". Arbejdet med at indlægge og ajourføre den relevante lovgivning i lovmodellen er udført i samarbejde med sekretatiatet for det under økonomiministeriet nedsatte udvalg til samordning af skatter og sociale ydelser.

2. I bilagstabellerne indgår i alt 8 forskellige pensionisttyper. Det drejer sig om følgende:

1 Enlig pensionist over 67 år.

2 Ægtepar, hvor begge ægtefæller er pensionister over 67 år.

3° Ægtepar, manden folkepensionist over 67 år, hustruen 62-66 år og ikke pensionist. Hustrutillæg.

4° Ægtepar, manden folkepensionist under 67 år, hustruen 62-66 år og ikke pensionist. Hustrutillæg.

5 Ægtepar, den ene ægtefælle folkepensionist under 67 år, den anden ikke pensionist. Ægteskabstillæg.

6 Enlig invalidepensionist med mellemste pension.

7 Ægtepar, manden invalidepensionist med mellemste pension, hustruen 62-66 år og ikke pensionist., Hustrutillæg.

8 Ægtepar, den ene ægtefælle invalidepensionist med mellemste pension, den anden ikke pensionist., Ægteskabstillæg.

De 8 pensionisttyper er valgt ud fra et ønske om dels at belyse sammenfaIds problemet for de talmæssigt største pensionistgrupper, dels at illustrere de forskellige former for og grader af sammenfald, der kan opstå.

Med hensyn til de pensionisttyper, der ikke er medtaget i bilagstabellerne, vil situationen i de fleste tilfælde svare til, hvad der gælder for en af de 8 pensionistgrupper, der indgår i tabellerne. For eksempel vil enlige folke-, invalide- og enkepen-

sionister under 67 år med formue- eller pensionsindkomst alle komme ud for præcis den samme reduktion af en indkomstfremgang på grund af øget beskatning og nedtrapning af pension m.v. Det kan også nævnes, at for folkepensionister over 67 år har det i relation til nedtrapningen af pensionen ingen betydning, hvilken art af indkomst ud over pensionen der er tale om. (Derimod kan der være forskelle med hensyn til skatteberegningen på grund af reglerne om lønmodtagerfradrag og rentenedslag).

3. I tabellerne er indkomsten ud over pensionen enten lønindkomst, formueindkomst eller pensionsindkomst. Hvilken art af indkomst, der er tale om ved den enkelte tabel, er anført i tabeloverskriften. For pensionister over 67 år med formueindkomst er det antaget, at indkomsten giver ret til rentenedslag.

Ved ægtepar antages hele indkomsten at være koncentreret hos den ene af ægtefællerne, og er kun den ene ægtefælle pensionist, da hos pensionisten.

4. Boligsikringen er beregnet ud fra de regler, der var gældende pr. 1. januar 1976. Huslejen er i alle tilfælde sat til 12.000 kr. årligt. I bilag nr. 4 til rapporten er for en enlig pensionist vist størrelsen af boligsikringen under forskellige antagelser om huslejens størrelse.

5. Ved hjemmehjælp er det forudsat, at denne ydes i 312 timer årligt, og at pensionistens betaling for hjemmehjælpen ikke kan overstige 27,33 kr. pr. time, hvilket svarer til en typisk timeløn for en hjemmehjælper i oktober 1975. Pensionistens betaling er beregnet ud fra den pr. 1. april 1976 gældende betalingsskala for varig hjemmehjælp (bistandsloven).

6. I tabellerne er anvendt de pr. 1.oktober 1976 gældende pensionssatser. Forhøjelsen af de fradragsfrie beløb, der træder i kraft 1. oktober 1976, er indregnet i satserne.

7. Ved skatteberegningen er anvendt de i 1976 gældende regler. Ved beregningen er dog set bort fra reglen om, at indkomsten nedrundes til et med 100 kr. deleligt beløb, inden skatten beregnes.

8. Om tabellerne kan i øvrigt bemærkes. Den disponible indkomst er beregnet som: Indkomsten ud over pensionen plus pensionen plus boligsikring minus skat og minus betaling for hjemmehjælp. De reduktionsprocenter, der er vist i kolonne 14 og kolonne 15,

angiver, hvor meget en stigning i indkomsten ud over pensionen på henholdsvis 2.ooo kr. og lo.ooo kr. vil blive beskåret som følge af øget skat, nedtrapning af pension og boligsikring samt øget betaling for hjemmehjælp.

9. Fortegnelse over de 22 tabeller:

1° Enlig folkepensionist over 61 år.
Lønindkomst.

2° Gift folkepensionist over 67 år med hustrutillæg.
Lønindkomst.

3 Samgifte folkepensionister over 67 år.
Lønindkomst.

4 Enlig pensionist med mellemste invalidepension.
Lønindkomst.

5 Gift folkepensionist under 67 år med ægteskabstillæg.
Lønindkomst.

6 Gift pensionist med mellemste invalidepension og ægteskabstillæg.
Lønindkomst.

7 Gift folkepensionist under 67 år med hustrutillæg.
Lønindkomst.

8 Gift pensionist med mellemste invalidepension og hustrutillæg.
Lønindkomst.

9° Enlig pensionist med mellemste invalidepension.
Formueindkomst.

lo Gift pensionist med mellemste invalidepension og hustrutillæg.
Formueindkomst.

11 Gift pensionist med mellemste invalidepension og ægteskabstillæg.
Formueindkomst.

12° Enlig pensionist med mellemste invalidepension.
Pensionsindkomst.

13° Gift pensionist med mellemste invalidepension og ægteskabstillæg.
Pensionsindkomst.

14° Enlig folkepensionist over 67 år.
Formueindkomst. Husleje 12.ooo kr. årligt.

15° Enlig pensionist med mellemste invalidepension.
Formueindkomst. Husleje 12.ooo kr. årligt.

16 Gift pensionist med mellemste invalidepension og hustrutillæg.
Formueindkomst. Husleje 12.ooo kr. årligt.

17° Enlig folkepensionist over 67 år.
Formueindkomst. Hjemmehjælp i 312 timer årligt.

18 Enlig pensionist med mellemste invalidepension.
Formueindkomst. Hjemmehjælp i 312 timer.

19 Gift pensionist med mellemste invalidepension og hustrutillæg.
Formueindkomst. Hjemmehjælp i 312 timer årligt.

2o° Enlig folkepensionist over 67 år.
Formueindkomst. Husleje 12.ooo kr. årligt. Hjemmehjælp i 312 timer årligt.

21 Enlig pensionist med mellemste invalidepension.
Formueindkomst. Husleje 12.ooo kr. årligt. Hjemmehjælp i 312 timer årligt.

22 Gift pensionist med mellemste invalidepension og hustrutillæg.
Formueindkomst. Husleje 12.ooo kr. årligt. Hjemmehjælp i 312 timer årligt.

ENLIG FOLKEPENSIONIST OVER 67 ÅR

LØNINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	0	3204	18156	0	0.00	32.99	18156
2000	14952	0	3204	18156	0	20.70	44.47	20156
4000	14952	0	3204	18156	414	45.05	51.82	21741
6000	14952	0	2754	17706	865	49.60	52.80	22841
8000	14952	0	2154	17106	1257	49.60	50.72	23849
10000	14952	0	1554	16506	1649	57.40	48.64	24857
12000	14952	0	954	15906	2197	57.45	45.00	25708
14000	14952	0	354	15306	2746	49.95	41.35	26559
16000	14952	0	0	14952	3391	39.20	39.20	27560
18000	14952	0	0	14952	4175	39.20	39.20	28776
20000	14952	0	0	14952	4959	39.20	39.20	29992
22000	14952	0	0	14952	5743	39.20	39.20	31208
24000	14952	0	0	14952	6527	39.20	39.20	32424
26000	14952	0	0	14952	7311	39.20	39.20	33640
28000	14952	0	0	14952	8095	39.20	39.20	34856
30000	14952	0	0	14952	8879	39.20	39.21	36072
32000	14952	0	0	14952	9663	39.20	39.21	37288
34000	14952	0	0	14952	10447	39.20	39.21	38504
36000	14952	0	0	14952	11231	39.20	39.21	39720
38000	14952	0	0	14952	12015	39.25	41.30	40936
40000	14952	0	0	14952	12800	39.20	44.17	42151
42000	14952	0	0	14952	13584	39.20	47.05	43367
44000	14952	0	0	14952	14368	39.20	49.93	44583
46000	14952	0	0	14952	15152	49.55	52.60	45799
48000	14952	0	0	14952	16145	53.60	53.59	46806
50000	14952	0	0	14952	17217	53.60	53.59	47734
52000	14952	0	0	14952	18289	53.60	53.59	48662
54000	14952	0	0	14952	19361	53.55	53.59	49590
56000	14952	0	0	14952	20432	53.60	53.60	50519
58000	14952	0	0	14952	21504	53.60	53.60	51447
60000	14952	0	0	14952	22576	53.60	53.60	52375
62000	14952	0	0	14952	23648	53.60	53.60	53303
64000	14952	0	0	14952	24720	53.60	53.60	54231
66000	14952	0	0	14952	25792	53.60	53.60	55159
68000	14952	0	0	14952	26864	53.60	53.60	56087
70000	14952	0	0	14952	27936	53.60	53.60	57015

GIFT FOLKEPENSIONIST OVER 67 ÅR MED HUSTRUTILLÆG

LØNINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	0	14412	29364	3043	31.35	37.56	26321
2000	14952	0	14412	29364	3670	31.35	42.77	27693
4000	14952	0	14412	29364	4297	31.35	47.99	29066
6000	14952	0	14412	29364	4924	44.15	53.21	30439
8000	14952	0	13992	28944	5387	49.60	55.67	31556
10000	14952	0	13392	28344	5779	57.40	57.44	32565
12000	14952	0	12792	27744	6327	57.45	57.45	33416
14000	14952	0	12192	27144	6876	57.45	57.44	34267
16000	14952	0	11592	26544	7425	57.45	57.44	35118
18000	14952	0	10992	25944	7974	57.45	57.44	35969
20000	14952	0	10392	25344	8523	57.45	57.44	36820
22000	14952	0	9792	24744	9072	57.40	57.44	37671
24000	14952	0	9192	24144	9620	57.45	57.45	38523
26000	14952	0	8592	23544	10169	57.45	57.45	39374
28000	14952	0	7992	22944	10718	57.45	57.44	40225
30000	14952	0	7392	22344	11267	57.45	57.44	41076
32000	14952	0	6792	21744	11816	57.45	57.44	41927
34000	14952	0	6192	21144	12365	57.45	58.37	42778
36000	14952	0	5592	20544	12914	57.40	60.38	43629
38000	14952	0	4992	19944	13462	57.45	62.40	44481
40000	14952	0	4392	19344	14011	57.45	64.42	45332
42000	14952	0	3792	18744	14560	62.10	66.43	46183
44000	14952	0	3192	18144	15202	67.50	67.51	46941
46000	14952	0	2592	17544	15952	67.50	65.62	47591
48000	14952	0	1992	16944	16702	67.55	62.64	48241
50000	14952	0	1392	16344	17453	67.50	60.05	48890
52000	14952	0	792	15744	18203	67.50	57.27	49540
54000	14952	0	192	15144	18953	58.05	54.49	50190
56000	14952	0	0	14952	19922	53.60	53.60	51029
58000	14952	0	0	14952	20994	53.60	53.60	51957
60000	14952	0	0	14952	22066	53.60	53.60	52885
62000	14952	0	0	14952	23138	53.60	53.60	53813
64000	14952	0	0	14952	24210	53.60	53.60	54741
66000	14952	0	0	14952	25282	53.60	53.60	55669
68000	14952	0	0	14952	26354	53.60	53.60	56597
70000	14952	0	0	14952	27426	53.60	53.60	57525

SAMGIFTE FOLKEPENSIONISTER OVER 67 ÅR

LØNINDKOMST

INDKOMST UDOVER PENSION	GRUNDBELØB	INVALIDE SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESKELLER HUSTRUTILLÆG	I ALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I INDKOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPONIBEL INDKOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	23040	0	6336	29376	3048	31.35	37.57	26328
2000	23040	0	6336	29376	3675	31.35	42.78	27700
4000	23040	0	6336	29376	4302	31.35	48.00	29073
6000	23040	0	6336	29376	4929	44.15	53.22	30446
8000	23040	0	5916	28956	5392	49.65	55.88	31563
10000	23040	0	5316	28356	5785	57.40	57.43	32571
12000	23040	0	4716	27756	6333	57.45	57.44	33422
14000	23040	0	4116	27156	6882	57.45	57.44	34273
16000	23040	0	3516	26556	7431	57.45	57.44	35124
18000	23040	0	2916	25956	7980	57.40	56.92	35975
20000	23040	0	2316	25356	8528	57.45	53.28	36827
22000	23040	0	1716	24756	9077	57.45	49.63	37678
24000	23040	0	1116	24156	9626	57.45	45.98	38529
26000	23040	0	516	23556	10175	54.35	42.33	39380
28000	23040	0	0	23040	10756	39.20	39.20	40283
30000	23040	0	0	23040	11540	39.20	39.20	41499
32000	23040	0	0	23040	12324	39.20	39.20	42715
34000	23040	0	0	23040	13108	39.20	39.20	43931
36000	23040	0	0	23040	13892	39.20	39.20	45147
38000	23040	0	0	23040	14676	39.20	39.20	46363
40000	23040	0	0	23040	15460	39.20	39.23	47579
42000	23040	0	0	23040	16244	39.20	42.11	48795
44000	23040	0	0	23040	17028	39.20	44.99	50011
46000	23040	0	0	23040	17812	39.20	47.87	51227
48000	23040	0	0	23040	18596	39.35	50.75	52443
50000	23040	0	0	23040	19383	53.60	53.60	53656
52000	23040	0	0	23040	20455	53.60	53.60	54584
54000	23040	0	0	23040	21527	53.60	53.60	55512
56000	23040	0	0	23040	22599	53.60	53.60	56440
58000	23040	0	0	23040	23671	53.60	53.60	57368
60000	23040	0	0	23040	24743	53.60	53.60	58296
62000	23040	0	0	23040	25815	53.60	53.59	59224
64000	23040	0	0	23040	26887	53.60	53.59	60152
66000	23040	0	0	23040	27959	53.60	53.59	61080
68000	23040	0	0	23040	29031	53.60	53.59	62008
70000	23040	0	0	23040	30103	53.55	53.59	62936

ENLIG PENSIONIST MED MELLEMSTE, INVALIDEPENSION

LØNINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	3204	25608	0	0.00	33.83	25608
2000	14952	7452	3204	25608	0	21.75	45.60	27608
4000	14952	7452	3204	25608	435	46.20	53.02	29172
6000	14952	7452	2754	25158	909	50.60	59.60	30249
8000	14952	7452	2154	24558	1321	50.60	64.77	31237
10000	14952	7452	1554	23958	1733	58.85	69.95	32225
12000	14952	7452	954	23358	2310	58.85	73.47	33047
14000	14952	7452	354	22758	2887	79.10	77.00	33870
16000	14016	7452	0	21468	3179	76.45	76.48	34288
18000	12816	7452	0	20268	3508	76.50	76.48	34759
20000	11616	7452	0	19068	3838	76.45	76.48	35229
22000	10416	7452	0	17868	4167	76.50	76.49	35700
24000	9216	7452	0	16668	4497	76.50	76.48	36170
26000	8016	7452	0	15468	4827	76.45	76.48	36640
28000	6816	7452	0	14268	5156	76.50	76.48	37111
30000	5616	7452	0	13068	5486	76.50	74.22	37581
32000	4416	7452	0	11868	5816	76.45	67.16	38051
34000	3216	7452	0	10668	6145	76.50	60.11	38522
36000	2016	7452	0	9468	6475	76.45	53.05	38992
38000	816	7452	0	8268	6804	65.20	46.00	39463
40000	0	7452	0	7452	7292	41.20	41.20	40159
42000	0	7452	0	7452	8116	41.20	41.20	41335
44000	0	7452	0	7452	8940	41.20	41.20	42511
46000	0	7452	0	7452	9764	41.20	41.20	43687
48000	0	7452	0	7452	10588	41.20	41.20	44863
50000	0	7452	0	7452	11412	41.20	41.20	46039
52000	0	7452	0	7452	12236	41.20	41.92	47215
54000	0	7452	0	7452	13060	41.20	44.80	48391
56000	0	7452	0	7452	13884	41.20	47.68	49567
58000	0	7452	0	7452	14708	41.20	50.56	50743
60000	0	7452	0	7452	15532	44.80	53.44	51919
62000	0	7452	0	7452	16428	55.60	55.60	53023
64000	0	7452	0	7452	17540	55.60	55.60	53911
66000	0	7452	0	7452	18652	55.60	55.60	54799
68000	0	7452	0	7452	19764	55.60	55.60	55687
70000	0	7452	0	7452	20876	55.60	55.60	56575

GIFT FOLKEPENSIONIST UNDER 67 ÅR MED ÆGTESKABSTILLÆG

LØNINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYST.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14962	0	4754	19716	0	0.00	31.20	19716
2000	14962	0	4754	19716	0	27.10	42.96	21716
4000	14962	0	4754	19716	542	43.00	49.41	23173
6000	14962	0	4754	19716	1202	45.30	54.48	24513
8000	14962	0	4344	19296	1658	50.60	59.48	25607
10000	14962	0	3744	18696	2100	53.30	68.18	26596
12000	14962	0	3144	18096	2576	58.85	75.25	27419
14000	14962	0	2544	17496	3253	58.85	79.62	28242
16000	14962	0	1944	16896	3830	70.30	83.15	29065
18000	14562	0	1344	15906	4246	94.10	84.38	29659
20000	13362	0	744	14106	4328	94.15	80.86	29777
22000	12162	0	144	12306	4411	80.70	77.33	29894
24000	10962	0	0	10962	4661	76.50	76.48	30280
26000	9762	0	0	9762	5011	76.45	76.48	30750
28000	8562	0	0	8562	5340	76.50	76.49	31221
30000	7362	0	0	7362	5670	76.50	76.49	31691
32000	6162	0	0	6162	6000	76.45	77.43	32161
34000	4962	0	0	4962	6329	76.50	70.38	32632
36000	3762	0	0	3762	6659	76.50	63.32	33102
38000	2562	0	0	2562	6989	76.50	56.26	33572
40000	1362	0	0	1362	7319	81.20	49.20	34042
42000	0	0	0	0	7581	41.20	41.20	34418
44000	0	0	0	0	8405	41.20	41.20	35594
46000	0	0	0	0	9229	41.20	41.20	36770
48000	0	0	0	0	10053	41.20	41.20	37946
50000	0	0	0	0	10877	41.20	41.20	39122
52000	0	0	0	0	11701	41.20	41.92	40298
54000	0	0	0	0	12525	41.20	44.80	41474
56000	0	0	0	0	13349	41.20	47.68	42650
58000	0	0	0	0	14173	41.20	50.56	43826
60000	0	0	0	0	14997	44.80	53.44	45002
62000	0	0	0	0	15893	55.60	55.60	46106
64000	0	0	0	0	17005	55.60	55.60	46994
66000	0	0	0	0	18117	55.60	55.60	47882
68000	0	0	0	0	19229	55.60	55.60	48770
70000	0	0	0	0	20341	55.60	55.60	49658

Tabel 5

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION OG ÆGTEFÆLLETILLÆG

LØNINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	4764	27168	0	0.00	31.20	27168
2000	14952	7452	4764	27168	0	27.10	42.96	29168
4000	14952	7452	4764	27168	542	33.00	49.31	30625
6000	14952	7452	4764	27168	1202	45.30	54.43	31965
8000	14952	7452	4344	26748	1688	50.60	57.19	33059
10000	14952	7452	3744	26148	2100	56.80	58.83	34048
12000	14952	7452	3144	25548	2676	58.85	58.84	34871
14000	14952	7452	2544	24948	3253	58.85	56.16	35694
16000	14952	7452	1944	24348	3830	58.85	55.45	36517
18000	14952	7452	1344	23748	4407	58.80	58.98	37340
20000	14952	7452	744	23148	4983	58.85	62.52	38164
22000	14952	7452	144	22548	5560	45.45	66.04	38987
24000	14952	7452	0	22404	6325	55.30	72.25	40078
26000	14472	7452	0	21924	6951	76.50	76.48	40972
28000	13272	7452	0	20724	7281	76.50	76.48	41442
30000	12072	7452	0	19524	7611	76.45	76.48	41912
32000	10872	7452	0	18324	7940	76.50	76.48	42383
34000	9672	7452	0	17124	8270	76.45	76.48	42853
36000	8472	7452	0	15924	8599	76.50	76.48	43324
38000	7272	7452	0	14724	8929	76.50	76.48	43794
40000	6072	7452	0	13524	9259	76.45	76.48	44264
42000	4872	7452	0	12324	9588	76.50	69.85	44735
44000	3672	7452	0	11124	9918	76.45	62.79	45205
46000	2472	7452	0	9924	10247	76.50	55.74	45676
48000	1272	7452	0	8724	10577	76.50	48.68	46146
50000	72	7452	0	7524	10907	43.30	41.62	46616
52000	0	7452	0	7452	11701	41.20	41.92	47750
54000	0	7452	0	7452	12525	41.20	44.80	48926
56000	0	7452	0	7452	13349	41.20	47.68	50102
58000	0	7452	0	7452	14173	41.20	50.56	51278
60000	0	7452	0	7452	14997	44.30	53.44	52454
62000	0	7452	0	7452	15893	55.60	55.60	53558
64000	0	7452	0	7452	17005	55.60	55.60	54446
66000	0	7452	0	7452	18117	55.60	55.60	55334
68000	0	7452	0	7452	19229	55.60	55.60	56222
70000	0	7452	0	7452	20341	55.60	55.60	57110

Tabel 6

GIFT FOLKEPENSIONIST UNDER 67 ÅR MED HUSTRUTILLÆG

LØNINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYST.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	0	14412	29364	3199	32.95	38.50	26165
2000	14952	0	14412	29364	3858	32.95	44.13	27505
4000	14952	0	14412	29364	4517	33.00	49.31	28846
6000	14952	0	14412	29364	5177	45.30	54.48	30186
8000	14952	0	13992	28944	5663	50.00	59.48	31280
10000	14952	0	13392	28344	6075	58.80	68.19	32269
12000	14952	0	12792	27744	6551	58.85	75.25	33092
14000	14952	0	12192	27144	7228	58.85	82.30	33915
16000	14952	0	11592	26544	7805	70.30	89.36	34736
18000	14552	0	10992	25554	8221	94.15	94.12	35332
20000	13352	0	10392	23754	8304	94.10	94.12	35449
22000	12152	0	9792	21954	8386	94.10	94.12	35567
24000	10952	0	9192	20154	8468	94.15	94.12	35685
26000	9752	0	8592	18354	8551	94.10	94.12	35802
28000	8552	0	7992	16554	8633	94.15	94.12	35920
30000	7352	0	7392	14754	8716	94.10	94.12	36037
32000	6152	0	6792	12954	8798	94.10	95.97	36155
34000	4952	0	6192	11154	8880	94.15	88.02	36273
36000	3752	0	5592	9354	8963	94.10	80.96	36390
38000	2552	0	4992	7554	9045	94.15	73.91	36508
40000	1352	0	4392	5754	9128	210.35	75.13	36625
42000	0	0	0	0	7581	41.20	41.20	34418
44000	0	0	0	0	8405	41.20	41.20	35594
46000	0	0	0	0	9229	41.20	41.20	36770
48000	0	0	0	0	10053	41.20	41.20	37946
50000	0	0	0	0	10877	41.20	41.20	39122
52000	0	0	0	0	11701	41.20	41.92	40298
54000	0	0	0	0	12525	41.20	44.60	41474
56000	0	0	0	0	13349	41.20	47.68	42650
58000	0	0	0	0	14173	41.20	50.56	43826
60000	0	0	0	0	14997	44.80	53.44	45002
62000	0	0	0	0	15893	55.60	55.60	46106
64000	0	0	0	0	17005	55.60	55.60	46994
66000	0	0	0	0	18117	55.60	55.60	47882
68000	0	0	0	0	19229	55.60	55.60	48770
70000	0	0	0	0	20341	55.60	55.60	49658

Tabel 8

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE ,INVALIDEPENSION OG HUSTRUTILLÆG

LØNINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI- SAMT ERHV.- UDYGT.- BELØB	PENS.- ÆGTESK- ELLER HUSTRU- TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000)	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	14412	36816	3199	32.95	38.96	33617
2000	14952	7452	14412	36816	3856	32.95	44.13	34957
4000	14952	7452	14412	36816	4517	33.00	49.31	36298
6000	14952	7452	14412	36816	5177	45.30	54.48	37638
8000	14952	7452	13992	36396	5863	50.80	57.19	38732
10000	14952	7452	13392	35796	6075	58.80	58.84	39721
12000	14952	7452	12792	35196	6651	58.85	58.85	40544
14000	14952	7452	12192	34596	7228	58.85	58.84	41367
16000	14952	7452	11592	33996	7805	58.85	61.66	42190
18000	14952	7452	10992	33396	8382	58.85	68.72	43013
20000	14952	7452	10392	32796	8959	58.85	75.77	43836
22000	14952	7452	9792	32196	9536	58.80	82.83	44659
24000	14952	7452	9192	31596	10112	72.95	89.89	45483
26000	14472	7452	8592	30516	10491	94.15	94.13	46024
28000	13272	7452	7992	28716	10574	94.10	94.12	46141
30000	12072	7452	7392	26916	10656	94.15	94.12	46259
32000	10872	7452	6792	25116	10739	94.10	94.12	46376
34000	9672	7452	6192	23316	10821	94.15	94.12	46494
36000	8472	7452	5592	21516	10904	94.10	94.12	46611
38000	7272	7452	4992	19716	10986	94.10	94.12	46729
40000	6072	7452	4392	17916	11068	94.15	94.13	46847
42000	4872	7452	3792	16116	11151	94.10	87.48	46964
44000	3672	7452	3192	14316	11233	94.15	80.43	47082
46000	2472	7452	2592	12516	11315	94.10	70.57	47199
48000	1272	7452	1992	10716	11396	94.15	60.39	47317
50000	72	7452	1392	8916	11481	60.90	49.60	47434
52000	0	7452	792	8244	12027	58.85	46.58	48216
54000	0	7452	192	7644	12604	46.55	45.53	49039
56000	0	7452	0	7452	13349	41.20	47.68	50132
58000	0	7452	0	7452	14173	41.20	50.56	51278
60000	0	7452	0	7452	14997	44.80	53.44	52454
62000	0	7452	0	7452	15893	55.60	55.60	53558
64000	0	7452	0	7452	17005	55.60	55.60	54446
66000	0	7452	0	7452	18117	55.60	55.60	55334
68000	0	7452	0	7452	19229	55.60	55.60	56222
70000	0	7452	0	7452	20341	55.60	55.60	57110

ENLIG PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION

FORMUEINDKOMST

INDKOMST UDOVER PENSION	GRUNDBELØB	INVALIDESAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESKELLER HUSTRUTILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I INDKOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPONIBEL INDKOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	3204	25608	0	0.00	52.65	25608
2000	14952	7452	3204	25608	0	38.25	71.47	27608
4000	14952	7452	3204	25608	765	54.40	82.65	28842
6000	14952	7452	2754	25158	1403	76.50	89.15	29754
8000	14352	7452	2154	23958	1733	94.10	89.14	30224
10000	13152	7452	1554	22158	1815	94.10	85.62	30342
12000	11952	7452	954	20358	1897	94.15	82.10	30460
14000	10752	7452	354	18558	1980	86.90	78.56	30577
16000	9552	7452	0	17004	2164	76.45	76.48	30839
18000	8352	7452	0	15804	2493	76.50	76.48	31310
20000	7152	7452	0	14604	2823	76.50	76.48	31780
22000	5952	7452	0	13404	3153	76.45	76.19	32250
24000	4752	7452	0	12204	3482	76.50	69.14	32721
26000	3552	7452	0	11004	3812	76.45	62.08	33191
28000	2352	7452	0	9804	4141	76.50	55.03	33662
30000	1152	7452	0	8604	4471	75.05	47.97	34132
32000	0	7452	0	7452	4820	41.20	41.20	34631
34000	0	7452	0	7452	5644	41.20	41.20	35807
36000	0	7452	0	7452	6468	41.20	41.20	36983
38000	0	7452	0	7452	7292	41.20	41.20	38159
40000	0	7452	0	7452	8116	41.20	41.20	39335
42000	0	7452	0	7452	8940	41.20	41.20	40511
44000	0	7452	0	7452	9764	41.20	41.20	41687
46000	0	7452	0	7452	10588	41.20	41.20	42863
48000	0	7452	0	7452	11412	41.20	41.20	44039
50000	0	7452	0	7452	12236	41.20	41.92	45215
52000	0	7452	0	7452	13060	41.20	44.80	46391
54000	0	7452	0	7452	13884	41.20	47.68	47567
56000	0	7452	0	7452	14708	41.20	50.56	48743
58000	0	7452	0	7452	15532	44.80	53.44	49919
60000	0	7452	0	7452	16428	55.60	55.60	51023
62000	0	7452	0	7452	17540	55.60	55.60	51911
64000	0	7452	0	7452	18652	55.60	55.60	52799
66000	0	7452	0	7452	19764	55.60	55.60	53687
68000	0	7452	0	7452	20876	55.60	55.60	54575
70000	0	7452	0	7452	21988	55.60	55.60	55463

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION OG HUSTRUTILLÆG

FORMUEINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	14412	36816	3199	41.20	47.20	33617
2000	14952	7452	14412	36816	4023	41.20	50.73	34792
4000	14952	7452	14412	36816	4847	41.20	54.26	35968
6000	14952	7452	14412	36816	5671	53.55	64.49	37144
8000	14952	7452	13992	36396	6322	56.85	72.60	38073
10000	14952	7452	13392	35796	6899	58.85	79.65	38896
12000	14952	7452	12792	35196	7476	58.85	86.71	39719
14000	14952	7452	12192	34596	8053	92.35	93.76	40542
16000	13812	7452	11592	32856	8160	94.10	94.11	40695
18000	12612	7452	10992	31056	8242	94.10	94.12	40813
20000	11412	7452	10392	29256	8324	94.15	94.12	40931
22000	10212	7452	9792	27456	8407	94.10	94.11	41048
24000	9012	7452	9192	25656	8489	94.10	94.12	41166
26000	7812	7452	8592	23856	8571	94.15	94.12	41284
28000	6612	7452	7992	22056	8654	94.10	94.12	41401
30000	5412	7452	7392	20256	8736	94.10	90.66	41519
32000	4212	7452	6792	18456	8818	94.15	83.61	41637
34000	3012	7452	6192	16656	8901	94.10	76.55	41754
36000	1812	7452	5592	14856	8983	94.15	69.50	41872
38000	612	7452	4992	13056	9066	76.60	62.43	41989
40000	0	7452	4392	11844	9390	58.85	58.84	42453
42000	0	7452	3792	11244	9967	58.85	58.84	43276
44000	0	7452	3192	10644	10544	58.85	58.84	44099
46000	0	7452	2592	10044	11121	58.80	56.44	44922
48000	0	7452	1992	9444	11697	58.85	52.92	45746
50000	0	7452	1392	8844	12274	58.85	50.11	46569
52000	0	7452	792	8244	12851	58.85	49.46	47392
54000	0	7452	192	7644	13428	46.85	48.81	48215
56000	0	7452	0	7452	14173	41.20	50.56	49278
58000	0	7452	0	7452	14997	44.80	53.44	50454
60000	0	7452	0	7452	15893	55.60	55.60	51558
62000	0	7452	0	7452	17005	55.60	55.60	52446
64000	0	7452	0	7452	18117	55.60	55.60	53334
66000	0	7452	0	7452	19229	55.60	55.60	54222
68000	0	7452	0	7452	20341	55.60	55.60	55110
70000	0	7452	0	7452	21453	55.60	55.60	55998

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION OG ÆGTESKABSTILLÆG

FORMUEINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	4764	27168	0	2.40	39.44	27168
2000	14952	7452	4764	27168	48	41.20	50.73	29119
4000	14952	7452	4764	27168	872	41.20	54.26	30295
6000	14952	7452	4764	27168	1696	53.55	64.49	31471
8000	14952	7452	4344	26748	2347	58.85	72.60	32400
10000	14952	7452	3744	26148	2934	58.85	79.65	33223
12000	14952	7452	3144	25548	3501	58.85	86.71	34046
14000	14952	7452	2544	24948	4078	92.35	91.08	34869
16000	13812	7452	1944	23208	4185	94.10	87.91	35022
18000	12612	7452	1344	21408	4257	94.10	84.38	35140
20000	11412	7452	744	19608	4349	94.15	80.86	35258
22000	10212	7452	144	17808	4432	86.70	77.33	35375
24000	9012	7452	0	16464	4702	76.50	76.48	35761
26000	7812	7452	0	15264	5032	76.45	76.48	36231
28000	6612	7452	0	14064	5361	76.50	76.48	36702
30000	5412	7452	0	12864	5691	76.50	73.02	37172
32000	4212	7452	0	11664	6021	76.45	65.96	37642
34000	3012	7452	0	10464	6350	76.50	58.91	38113
36000	1812	7452	0	9264	6680	76.45	51.85	38583
38000	612	7452	0	8064	7009	59.20	44.80	39054
40000	0	7452	0	7452	7581	41.20	41.20	39870
42000	0	7452	0	7452	8405	41.20	41.20	41046
44000	0	7452	0	7452	9229	41.20	41.20	42222
46000	0	7452	0	7452	10053	41.20	41.20	43398
48000	0	7452	0	7452	10877	41.20	41.20	44574
50000	0	7452	0	7452	11701	41.20	41.92	45750
52000	0	7452	0	7452	12525	41.20	44.80	46926
54000	0	7452	0	7452	13349	41.20	47.68	48102
56000	0	7452	0	7452	14173	41.20	50.56	49278
58000	0	7452	0	7452	14997	44.80	53.44	50454
60000	0	7452	0	7452	15293	55.60	55.60	51558
62000	0	7452	0	7452	17005	55.60	55.60	52446
64000	0	7452	0	7452	18117	55.60	55.60	53334
66000	0	7452	0	7452	19229	55.60	55.60	54222
68000	0	7452	0	7452	20341	55.60	55.60	55110
70000	0	7452	0	7452	21453	55.60	55.60	55998

ENLIG PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION

PENSIONSINDKOMST

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 1000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	3204	25608	0	0.00	42.07	25608
2000	14952	7452	3204	25608	0	38.25	53.83	27608
4000	14952	7452	3204	25608	765	54.40	57.95	28842
6000	14952	7452	2754	25158	1403	58.85	59.86	29754
8000	14952	7452	2154	24558	1980	58.85	63.39	30577
10000	14952	7452	1554	23958	2557	58.80	66.92	31400
12000	14952	7452	954	23358	3133	58.85	68.69	32224
14000	14952	7452	354	22758	3710	63.95	69.39	33047
16000	14532	7452	0	21984	4215	76.50	69.08	33768
18000	13332	7452	0	20784	4545	76.50	66.25	34238
20000	12132	7452	0	19584	4875	67.65	63.42	34708
22000	11232	7452	0	18684	5328	62.35	62.37	35355
24000	10512	7452	0	17964	5855	62.40	62.37	36108
26000	9792	7452	0	17244	6383	62.35	62.36	36860
28000	9072	7452	0	16524	6910	62.35	62.37	37613
30000	8352	7452	0	15804	7437	62.40	62.37	38366
32000	7632	7452	0	15084	7965	62.35	62.36	39118
34000	6912	7452	0	14364	8492	62.35	62.37	39871
36000	6192	7452	0	13644	9019	62.40	62.37	40624
38000	5472	7452	0	12924	9547	62.35	62.36	41376
40000	4752	7452	0	12204	10074	62.35	62.37	42129
42000	4032	7452	0	11484	10601	62.40	62.37	42882
44000	3312	7452	0	10764	11129	62.35	60.67	43634
46000	2592	7452	0	10044	11656	62.35	56.44	44387
48000	1872	7452	0	9324	12183	62.40	52.21	45140
50000	1152	7452	0	8604	12711	62.35	48.69	45892
52000	432	7452	0	7884	13238	53.90	47.34	46645
54000	0	7452	0	7452	13884	41.20	47.66	47567
56000	0	7452	0	7452	14708	41.20	50.56	48743
58000	0	7452	0	7452	15532	44.80	53.44	49919
60000	0	7452	0	7452	16428	55.60	55.60	51023
62000	0	7452	0	7452	17540	55.60	55.60	51911
64000	0	7452	0	7452	18652	55.60	55.60	52799
66000	0	7452	0	7452	19764	55.60	55.60	53687
68000	0	7452	0	7452	20876	55.60	55.60	54575
70000	0	7452	0	7452	21988	55.60	55.60	55463

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION OG ÆGTEFÆLLETILLÆG

PENSIONSINDKOMST

INDKOMST UDOVER PENSION	GRUNDBELØB	INVALIDESAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTEFÆLLE- ELLER HUSTRUTILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BESKÆRING AF EN STIGNING I INDKOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPONIBEL INDKOMST
1	2	3	4	5	6	14	15	16
						pct.	pct.	
0	14952	7452	4764	27168	0	2.40	39.44	27168
2000	14952	7452	4764	27168	48	41.20	50.73	29119
4000	14952	7452	4764	27168	872	41.20	54.25	30295
6000	14952	7452	4764	27168	1696	53.55	57.78	31471
8000	14952	7452	4344	26748	2347	58.85	58.84	32400
10000	14952	7452	3744	26148	2924	58.85	58.83	33223
12000	14952	7452	3144	25548	3501	58.80	58.83	34046
14000	14952	7452	2544	24948	4077	58.85	57.22	34870
16000	14952	7452	1944	24348	4654	58.85	57.93	35693
18000	14952	7452	1344	23748	5231	58.80	58.63	36516
20000	14952	7452	744	23148	5807	58.85	59.34	37340
22000	14952	7452	144	22548	6384	60.75	60.05	38163
24000	14772	7452	0	22224	7075	62.40	62.37	39148
26000	14052	7452	0	21504	7603	62.35	62.37	39900
28000	13332	7452	0	20784	8130	62.35	62.37	40653
30000	12612	7452	0	20064	8657	62.40	62.37	41405
32000	11892	7452	0	19344	9185	62.35	62.37	42158
34000	11172	7452	0	18624	9712	62.40	62.37	42911
36000	10452	7452	0	17904	10240	62.35	62.36	43663
38000	9732	7452	0	17184	10767	62.35	62.37	44416
40000	9012	7452	0	16464	11294	62.40	62.37	45168
42000	8292	7452	0	15744	11822	62.35	62.36	45921
44000	7572	7452	0	15024	12349	62.35	62.37	46673
46000	6852	7452	0	14304	12877	62.40	62.37	47426
48000	6132	7452	0	13584	13404	62.35	63.85	48179
50000	5412	7452	0	12864	13931	62.35	65.70	48931
52000	4692	7452	0	12144	14459	62.40	67.54	49684
54000	3972	7452	0	11424	14986	62.35	69.38	50436
56000	3252	7452	0	10704	15513	69.60	69.68	51189
58000	2532	7452	0	9984	16189	71.60	66.84	51793
60000	1812	7452	0	9264	16901	71.55	63.64	52362
62000	1092	7452	0	8544	17612	71.60	60.45	52930
64000	372	7452	0	7824	18324	63.85	57.25	53499
66000	0	7452	0	7452	19229	55.60	55.60	54222
68000	0	7452	0	7452	20341	55.60	55.60	55110
70000	0	7452	0	7452	21453	55.60	55.60	55998

ENLIG FOLKEPENSIONIST OVER 67 ÅR

FORMUEINDKOMST. HUSLEJE=12000 KR.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BOLIG-SIKRING	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	8	14	15	16
							pct.	pct.	
0	14952	0	3204	18156	0	6600	6.00	33.85	24756
2000	14952	0	3204	18156	0	6480	18.85	43.38	26636
4000	14952	0	3204	18156	257	6360	47.10	52.30	28257
6000	14952	0	2754	17706	630	6240	45.65	55.28	29315
8000	14952	0	2154	17106	943	6240	51.65	55.19	30401
10000	14952	0	1554	16506	1256	6120	53.65	56.30	31367
12000	14952	0	954	15906	1609	6000	63.45	63.06	32295
14000	14952	0	354	15306	2158	5880	62.00	69.33	33027
16000	14952	0	0	14952	2803	5640	45.20	75.89	33787
18000	14952	0	0	14952	3587	5520	57.20	82.92	34883
20000	14952	0	0	14952	4371	5160	87.45	84.12	35739
22000	14952	0	0	14952	5401	4440	94.80	76.87	35990
24000	14952	0	0	14952	6577	3720	94.80	65.75	36094
26000	14952	0	0	14952	7753	3000	80.35	54.63	36198
28000	14952	0	0	14952	8879	2520	63.20	46.40	36591
30000	14952	0	0	14952	9663	2040	51.20	41.60	37327
32000	14952	0	0	14952	10447	1800	39.20	40.40	38303
34000	14952	0	0	14952	11231	1800	39.20	42.30	39519
36000	14952	0	0	14952	12015	1800	39.20	48.49	40735
38000	14952	0	0	14952	12800	1800	39.20	54.97	41951
40000	14952	0	0	14952	13584	1800	45.20	65.05	43167
42000	14952	0	0	14952	14368	1680	51.20	66.73	44263
44000	14952	0	0	14952	15152	1440	67.65	67.21	45239
46000	14952	0	0	14952	16145	1080	71.60	64.40	45886
48000	14952	0	0	14952	17217	720	89.60	60.80	46454
50000	14952	0	0	14952	18289	0	53.60	53.60	46662
52000	14952	0	0	14952	19361	0	53.60	53.60	47590
54000	14952	0	0	14952	20432	0	53.60	53.60	48518
56000	14952	0	0	14952	21504	0	53.60	53.60	49446
58000	14952	0	0	14952	22576	0	53.60	53.60	50375
60000	14952	0	0	14952	23648	0	53.60	53.59	51303
62000	14952	0	0	14952	24720	0	53.60	53.59	52231
64000	14952	0	0	14952	25792	0	53.60	53.59	53159
66000	14952	0	0	14952	26864	0	53.60	53.59	54087
68000	14952	0	0	14952	27936	0	53.55	53.59	55015
70000	14952	0	0	14952	29008	0	53.60	53.60	55943

Tabel 14

ENLIG PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION

FORMUEINDKOMST. HUSLEJE 12000 KR ÅRLIGT

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	SOLØG-SIKRING	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	8	14	15	16
							pct.	pct.	
0	14952	7452	3204	25608	0	6600	12.00	58.65	32208
2000	14952	7452	3204	25608	0	6360	44.25	75.07	33968
4000	14952	7452	3204	25608	765	6240	60.35	86.25	35082
6000	14952	7452	2754	25158	1403	6120	82.55	91.55	35874
8000	14352	7452	2154	23958	1733	6000	94.10	91.54	36224
10000	13152	7452	1554	22158	1815	6000	94.10	89.21	36342
12000	11952	7452	954	20358	1897	6000	100.15	85.69	36459
14000	10752	7452	354	18558	1980	5880	86.85	80.95	36457
16000	9552	7452	0	17004	2164	5880	82.50	80.08	36719
18000	8352	7452	0	15804	2493	5760	82.45	80.08	37069
20000	7152	7452	0	14604	2823	5640	76.50	81.28	37420
22000	5952	7452	0	13404	3153	5640	76.45	83.40	37890
24000	4752	7452	0	12204	3482	5640	82.50	81.15	38361
26000	3552	7452	0	11004	3812	5520	82.50	77.69	38711
28000	2352	7452	0	9804	4141	5400	88.45	74.23	39061
30000	1152	7452	0	8604	4471	5160	87.10	69.58	39292
32000	0	7452	0	7452	4820	4920	65.20	65.20	39551
34000	0	7452	0	7452	5644	4440	65.20	65.20	40247
36000	0	7452	0	7452	6468	3960	65.20	62.80	40943
38000	0	7452	0	7452	7292	3480	65.20	58.00	41639
40000	0	7452	0	7452	8116	3000	65.20	53.20	42335
42000	0	7452	0	7452	8940	2520	65.20	48.40	43031
44000	0	7452	0	7452	9764	2040	53.20	43.60	43727
46000	0	7452	0	7452	10588	1600	41.20	42.40	44663
48000	0	7452	0	7452	11412	1200	41.20	44.80	45839
50000	0	7452	0	7452	12236	1200	41.20	49.12	47015
52000	0	7452	0	7452	13060	1200	41.20	55.60	48191
54000	0	7452	0	7452	13884	1800	47.20	65.68	49367
56000	0	7452	0	7452	14708	1680	53.20	67.35	50423
58000	0	7452	0	7452	15532	1440	62.80	67.83	51359
60000	0	7452	0	7452	16428	1080	73.60	66.39	52103
62000	0	7452	0	7452	17540	720	91.60	62.79	52631
64000	0	7452	0	7452	18652	0	55.55	55.59	52799
66000	0	7452	0	7452	19764	0	55.60	55.60	53687
68000	0	7452	0	7452	20876	0	55.60	55.60	54575
70000	0	7452	0	7452	21988	0	55.60	55.60	55463

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION OG HUSTRUTILLÆG

FORMUEINDKOMST. HUSLEJE 12000 KR. ÅRLIGT.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BOLIG-SIKRING	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000)	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	8	14	15	16
							pct.	pct.	
0	14952	7452	14412	36816	3199	5520	59.15	67.59	39137
2000	14952	7452	14412	36816	4023	5160	65.20	69.93	39952
4000	14952	7452	14412	36816	4847	4680	65.25	73.46	40648
6000	14952	7452	14412	36816	5671	4200	65.50	76.89	41344
8000	14952	7452	13992	36396	6322	3960	82.85	84.61	42033
10000	14952	7452	13392	35796	6899	3480	70.85	86.86	42375
12000	14952	7452	12792	35196	7476	3240	82.85	93.91	42958
14000	14952	7452	12192	34596	8053	2760	92.40	96.17	43302
16000	13812	7452	11592	32856	8160	2760	94.10	96.51	43455
18000	12612	7452	10992	31056	8242	2760	94.10	96.51	43573
20000	11412	7452	10392	29256	8324	2760	106.10	96.52	43690
22000	10212	7452	9792	27456	8407	2520	94.15	96.52	43568
24000	9012	7452	9192	25656	8489	2520	94.10	96.52	43685
26000	7812	7452	8592	23856	8571	2520	94.10	96.52	43803
28000	6612	7452	7992	22056	8654	2520	94.15	96.52	43921
30000	5412	7452	7392	20256	8736	2520	106.10	95.46	44038
32000	4212	7452	6792	18456	8818	2280	94.15	88.40	43916
34000	3012	7452	6192	16656	8901	2280	94.10	81.34	44034
36000	1812	7452	5592	14856	8983	2280	94.10	74.29	44152
38000	612	7452	4992	13056	9066	2280	88.85	67.24	44269
40000	0	7452	4392	11844	9390	2040	70.80	61.24	44492
42000	0	7452	3792	11244	9967	1800	58.85	58.85	45075
44000	0	7452	3192	10644	10544	1800	58.85	58.85	45899
46000	0	7452	2592	10044	11121	1800	58.85	57.65	46722
48000	0	7452	1992	9444	11697	1800	58.85	56.52	47545
50000	0	7452	1392	8844	12274	1800	58.85	57.31	48369
52000	0	7452	792	8244	12851	1800	58.85	60.26	49192
54000	0	7452	192	7644	13428	1800	52.85	66.81	50015
56000	0	7452	0	7452	14173	1680	53.20	67.35	50958
58000	0	7452	0	7452	14997	1440	62.80	67.83	51894
60000	0	7452	0	7452	15893	1080	73.60	66.39	52838
62000	0	7452	0	7452	17005	720	91.60	62.79	53166
64000	0	7452	0	7452	18117	0	55.55	55.59	53334
66000	0	7452	0	7452	19229	0	55.60	55.60	54222
68000	0	7452	0	7452	20341	0	55.60	55.60	55110
70000	0	7452	0	7452	21453	0	55.60	55.60	55998

ENLIG FOLKEPENSIONIST OVER 67 ÅR

FORMUEINDKOMST. HJEMMEHJÆLP I 312 TIMER ÅRLIGT.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BETA-LING FOR HJEMME-HJÆLP	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	7	14	15	16
							pct.	pct.	
0	14952	0	3204	18156	0	0	15.60	54.01	18156
2000	14952	0	3204	18156	0	312	44.05	63.54	19844
4000	14952	0	3204	18156	257	936	72.30	72.46	20961
6000	14952	0	2754	17706	630	1560	61.25	71.11	21515
8000	14952	0	2154	17106	943	1872	76.85	72.95	22289
10000	14952	0	1554	16506	1256	2496	63.25	71.66	22752
12000	14952	0	954	15906	1609	2808	88.65	75.54	23487
14000	14952	0	354	15306	2158	3432	65.55	75.81	23714
16000	14952	0	0	14952	2803	3744	70.45	80.70	24404
18000	14952	0	0	14952	3587	4368	70.40	84.12	24995
20000	14952	0	0	14952	4371	4992	82.65	84.12	25587
22000	14952	0	0	14952	5401	5616	90.00	79.57	25934
24000	14952	0	0	14952	6577	6240	90.00	69.41	26134
26000	14952	0	0	14952	7753	6864	87.55	59.25	26334
28000	14952	0	0	14952	8879	7488	70.40	49.58	26583
30000	14952	0	0	14952	9663	8112	59.90	43.34	27175
32000	14952	0	0	14952	10447	8526	39.20	39.21	27977
34000	14952	0	0	14952	11231	8526	39.20	39.21	29193
36000	14952	0	0	14952	12015	8526	39.20	41.30	30409
38000	14952	0	0	14952	12800	8526	39.20	44.18	31625
40000	14952	0	0	14952	13584	8526	39.25	47.06	32841
42000	14952	0	0	14952	14368	8526	39.20	49.93	34057
44000	14952	0	0	14952	15152	8526	49.65	52.80	35273
46000	14952	0	0	14952	16145	8526	53.50	53.59	36280
48000	14952	0	0	14952	17217	8526	53.60	53.59	37208
50000	14952	0	0	14952	18289	8526	53.60	53.59	38136
52000	14952	0	0	14952	19361	8526	53.55	53.59	39064
54000	14952	0	0	14952	20432	8526	53.60	53.60	39993
56000	14952	0	0	14952	21504	8526	53.60	53.60	40921
58000	14952	0	0	14952	22576	8526	53.60	53.60	41849
60000	14952	0	0	14952	23648	8526	53.60	53.60	42777
62000	14952	0	0	14952	24720	8526	53.60	53.60	43705
64000	14952	0	0	14952	25792	8526	53.60	53.60	44633
66000	14952	0	0	14952	26864	8526	53.60	53.60	45561
68000	14952	0	0	14952	27936	8526	53.60	53.60	46489
70000	14952	0	0	14952	29008	8526	53.60	53.60	47417

Tabel 17

ENLIG PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION

FORMUEINDKOMST. HJEMMEHJÆLP I 312 TIMER ÅRLIGT.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BETA-LING FOR HJEMME-HJÆLP	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	7	14	15	16
							pct.	pct.	
0	14952	7452	3204	25608	0	2184	31.20	71.37	23424
2000	14952	7452	3204	25608	0	2808	69.40	87.07	24800
4000	14952	7452	3204	25608	765	3432	70.00	92.02	25410
6000	14952	7452	2754	25158	1403	3744	92.15	95.40	26009
8000	14352	7452	2154	23958	1733	4056	94.10	95.38	26168
10000	13152	7452	1554	22158	1815	4056	109.70	94.98	26285
12000	11952	7452	954	20358	1897	4368	94.15	91.45	26091
14000	10752	7452	354	18558	1980	4368	86.90	87.92	26209
16000	9552	7452	0	17004	2164	4368	92.05	88.96	26471
18000	8352	7452	0	15804	2493	4680	92.10	88.96	26629
20000	7152	7452	0	14604	2823	4992	92.05	88.96	26787
22000	5952	7452	0	13404	3153	5304	76.50	88.68	26946
24000	4752	7452	0	12204	3482	5304	92.10	87.86	27416
26000	3552	7452	0	11004	3812	5616	92.05	83.92	27574
28000	2352	7452	0	9804	4141	5928	92.10	79.99	27733
30000	1152	7452	0	8604	4471	6240	90.65	70.83	27891
32000	0	7452	0	7452	4820	6552	72.40	60.94	28078
34000	0	7452	0	7452	5644	7176	72.40	54.70	28630
36000	0	7452	0	7452	6468	7800	72.40	48.46	29182
38000	0	7452	0	7452	7292	8424	46.30	42.22	29734
40000	0	7452	0	7452	8116	8526	41.20	41.20	30808
42000	0	7452	0	7452	8940	8526	41.20	41.20	31984
44000	0	7452	0	7452	9764	8526	41.20	41.20	33160
46000	0	7452	0	7452	10588	8526	41.20	41.20	34336
48000	0	7452	0	7452	11412	8526	41.20	41.20	35512
50000	0	7452	0	7452	12236	8526	41.20	41.92	36688
52000	0	7452	0	7452	13060	8526	41.20	44.80	37864
54000	0	7452	0	7452	13884	8526	41.20	47.68	39040
56000	0	7452	0	7452	14708	8526	41.20	50.56	40216
58000	0	7452	0	7452	15532	8526	44.80	53.44	41392
60000	0	7452	0	7452	16428	8526	55.60	55.60	42497
62000	0	7452	0	7452	17540	8526	55.60	55.60	43385
64000	0	7452	0	7452	18652	8526	55.60	55.60	44273
66000	0	7452	0	7452	19764	8526	55.60	55.60	45161
68000	0	7452	0	7452	20876	8526	55.60	55.60	46049
70000	0	7452	0	7452	21988	8526	55.60	55.60	46937

Tabel 18

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION OG HUSTRUTILLÆG

FORMUEINDKOMST. HJEMMEHJÆLP I 312 TIMER ÅRLIGT.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BETA-LING FOR HJEMME-HJÆLP	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	0	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	7	14	15		16
							pct.	pct.		
0	14952	7452	14412	36816	3199	2184	72.40	75.27		31433
2000	14952	7452	14412	36816	4023	2808	72.40	75.68		31983
4000	14952	7452	14412	36816	4847	3432	72.40	79.21		32535
6000	14952	7452	14412	36816	5671	4056	69.10	83.21		33087
8000	14952	7452	13992	36396	6322	4368	90.05	86.21		33705
10000	14952	7452	13392	35796	6899	4992	74.45	89.02		33904
12000	14952	7452	12792	35196	7476	5304	90.05	92.95		34415
14000	14952	7452	12192	34596	8053	5928	92.40	96.89		34614
16000	13812	7452	11592	32856	8160	5928	94.10	97.23		34767
18000	12612	7452	10992	31056	8242	5928	94.10	97.24		34885
20000	11412	7452	10392	29256	8324	5928	94.10	97.24		35002
22000	10212	7452	9792	27456	8407	5928	109.75	97.24		35120
24000	9012	7452	9192	25656	8489	6240	94.10	97.24		34925
26000	7812	7452	8592	23856	8571	6240	94.15	97.24		35043
28000	6612	7452	7992	22056	8654	6240	94.10	97.23		35160
30000	5412	7452	7392	20256	8736	6240	94.10	96.89		35278
32000	4212	7452	6792	18456	8818	6240	109.75	92.96		35396
34000	3012	7452	6192	16656	8901	6552	94.10	89.02		35201
36000	1812	7452	5592	14856	8983	6552	94.10	85.08		35319
38000	612	7452	4992	13056	9066	6552	92.40	81.16		35437
40000	0	7452	4392	11844	9390	6864	74.45	75.47		35588
42000	0	7452	3792	11244	9967	7176	90.05	72.35		36099
44000	0	7452	3192	10644	10544	7800	74.40	66.11		36298
46000	0	7452	2592	10044	11121	8112	74.50	60.60		36810
48000	0	7452	1992	9444	11697	8424	63.95	53.94		37321
50000	0	7452	1392	8844	12274	8526	58.85	50.11		38042
52000	0	7452	792	8244	12851	8526	58.85	49.46		38666
54000	0	7452	192	7644	13428	8526	46.85	48.81		39689
56000	0	7452	0	7452	14173	8526	41.20	50.56		40752
58000	0	7452	0	7452	14997	8526	44.80	53.44		41928
60000	0	7452	0	7452	15693	8526	55.60	55.60		43032
62000	0	7452	0	7452	17005	8526	55.60	55.60		43920
64000	0	7452	0	7452	18117	8526	55.60	55.60		44808
66000	0	7452	0	7452	19229	8526	55.60	55.60		45696
68000	0	7452	0	7452	20341	8526	55.60	55.60		46584
70000	0	7452	0	7452	21453	8526	55.60	55.60		47472

ENLIG FOLKEPENSIONIST OVER 67 ÅR

FORMUEINDKOMST. HJEMMEHJÆLP I 312 TIMER ÅRLIGT. HUSLEJE 12000 KR. ÅRLIGT.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BETA-LING FOR HJEMME-HJÆLP	SOLIG-SIKRING	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	7	8	14	15	16
								pct.	pct.	
0	14952	0	3204	18156	0	0	6500	21.60	58.81	24756
2000	14952	0	3204	18156	0	312	6480	50.05	68.34	26324
4000	14952	0	3204	18156	257	936	6360	78.30	77.26	27321
6000	14952	0	2754	17706	630	1560	6240	61.25	77.11	27755
8000	14952	0	2154	17106	943	1872	6240	82.85	80.15	28529
10000	14952	0	1554	16506	1256	2496	6120	69.25	81.26	28872
12000	14952	0	954	15906	1609	2808	6000	94.65	91.14	29487
14000	14952	0	354	15306	2158	3432	5880	77.55	97.41	29594
16000	14952	0	0	14952	2803	3744	5640	76.45	107.10	30044
18000	14952	0	0	14952	3587	4368	5520	88.40	114.12	30515
20000	14952	0	0	14952	4371	4992	5160	118.65	115.32	30747
22000	14952	0	0	14952	5401	5616	4440	126.00	105.97	30374
24000	14952	0	0	14952	6577	6240	3720	126.00	88.61	29854
26000	14952	0	0	14952	7753	6864	3000	111.55	71.25	29334
28000	14952	0	0	14952	8879	7488	2520	94.40	56.78	29103
30000	14952	0	0	14952	9863	8112	2040	71.90	45.74	29215
32000	14952	0	0	14952	10447	8526	1800	39.20	40.40	29777
34000	14952	0	0	14952	11231	8526	1800	39.20	42.80	30993
36000	14952	0	0	14952	12015	8526	1800	39.20	48.49	32209
38000	14952	0	0	14952	12800	8526	1800	39.20	54.97	33425
40000	14952	0	0	14952	13584	8526	1800	45.20	65.05	34641
42000	14952	0	0	14952	14368	8526	1800	51.20	66.73	35737
44000	14952	0	0	14952	15152	8526	1440	67.65	67.21	36713
46000	14952	0	0	14952	16145	8526	1080	71.60	64.40	37360
48000	14952	0	0	14952	17217	8526	720	89.60	60.60	37928
50000	14952	0	0	14952	18289	8526	0	53.60	53.60	38136
52000	14952	0	0	14952	19361	8526	0	53.60	53.60	39064
54000	14952	0	0	14952	20432	8526	0	53.60	53.60	39992
56000	14952	0	0	14952	21504	8526	0	53.60	53.60	40920
58000	14952	0	0	14952	22576	8526	0	53.60	53.60	41849
60000	14952	0	0	14952	23648	8526	0	53.60	53.59	42777
62000	14952	0	0	14952	24720	8526	0	53.60	53.59	43705
64000	14952	0	0	14952	25792	8526	0	53.60	53.59	44633
66000	14952	0	0	14952	26864	8526	0	53.60	53.59	45561
68000	14952	0	0	14952	27936	8526	0	53.55	53.59	46489
70000	14952	0	0	14952	29008	8526	0	53.60	53.60	47417

Tabel 20

ENLIG PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION

FORMUEINDKOMST. HJEMMEHJÆLP I 312 TIMER ÅRLIGT. HUSLEJE 12000 KR. ÅRLIGT.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BETA-LING FOR HJEMME-HJÆLP	SOLIG-SIKRING	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	7	8	14	15	16
								pct.	pct.	
0	14952	7452	3204	25608	0	2184	6600	43.20	77.37	30024
2000	14952	7452	3204	25608	0	2808	6360	75.40	90.67	31160
4000	14952	7452	3204	25608	755	3432	6240	76.00	95.62	31650
6000	14952	7452	2754	25158	1403	3744	6120	98.15	97.80	32129
8000	14352	7452	2154	23958	1733	4056	6000	94.10	97.78	32168
10000	13152	7452	1554	22158	1815	4056	6000	109.70	98.57	32285
12000	11952	7452	954	20358	1897	4368	6000	100.15	95.05	32091
14000	10752	7452	354	18558	1980	4368	5880	86.90	90.32	32089
16000	9552	7452	0	17004	2164	4368	5880	98.05	92.55	32351
18000	8352	7452	0	15804	2493	4680	5760	98.05	92.56	32389
20000	7152	7452	0	14604	2823	4992	5640	92.10	93.76	32428
22000	5952	7452	0	13404	3153	5304	5640	76.50	95.88	32586
24000	4752	7452	0	12204	3482	5304	5640	98.05	99.86	33056
26000	3552	7452	0	11004	3812	5616	5520	98.10	99.53	33095
28000	2352	7452	0	9804	4141	5928	5400	104.05	99.19	33133
30000	1152	7452	0	8604	4471	6240	5160	102.70	92.44	33052
32000	0	7452	0	7452	4820	6552	4920	96.40	84.94	32999
34000	0	7452	0	7452	5644	7176	4440	96.40	78.70	33071
36000	0	7452	0	7452	6468	7800	3960	96.40	70.06	33143
38000	0	7452	0	7452	7292	8424	3480	70.30	59.02	33215
40000	0	7452	0	7452	8116	8526	3000	65.20	53.20	33809
42000	0	7452	0	7452	8940	8526	2520	65.20	48.40	34505
44000	0	7452	0	7452	9764	8526	2040	53.20	43.60	35201
46000	0	7452	0	7452	10588	8526	1800	41.20	42.40	36137
48000	0	7452	0	7452	11412	8526	1800	41.20	44.80	37313
50000	0	7452	0	7452	12236	8526	1800	41.20	49.12	38469
52000	0	7452	0	7452	13060	8526	1800	41.20	55.60	39665
54000	0	7452	0	7452	13884	8526	1800	47.20	65.68	40841
56000	0	7452	0	7452	14708	8526	1680	53.20	67.35	41897
58000	0	7452	0	7452	15532	8526	1440	62.80	67.83	42833
60000	0	7452	0	7452	16428	8526	1080	73.60	66.39	43577
62000	0	7452	0	7452	17540	8526	720	91.60	62.79	44105
64000	0	7452	0	7452	18652	8526	0	55.55	55.59	44273
66000	0	7452	0	7452	19764	8526	0	55.60	55.60	45161
68000	0	7452	0	7452	20876	8526	0	55.60	55.60	46049
70000	0	7452	0	7452	21988	8526	0	55.60	55.60	46937

Tabel 21

GIFT PENSIONIST MED MELLEMSTE INVALIDEPENSION OG HUSTRUTILLÆG

FORMUEINDKOMST. HUSLEJE 12000 KR. ÅRLIGT. HJEMMEHJÆLP I 312 TIMER ÅRLIGT.

IND-KOMST UDOVER PENSION	GRUND-BELØB	INVALI-SAMT ERHV.-UDYGT.-BELØB	PENS.-ÆGTESK-ELLER HUSTRU-TILLÆG	IALT PENSION	SKAT	BETA-LING FOR HJEMME-HJÆLP	BOLIG-SIKRING	BESKÆRING AF EN STIGNING I IND-KOMSTEN UDOVER PENSIONEN PÅ 2000	10000	DISPO-NIBEL IND-KOMST
1	2	3	4	5	6	7	8	14	15	16
								pct.	pct.	
0	14952	7452	14412	36816	3199	2184	5520	90.40	95.67	36953
2000	14952	7452	14412	36816	4023	2808	5160	96.40	94.88	37143
4000	14952	7452	14412	36816	4847	3432	4680	96.40	98.41	37215
6000	14952	7452	14412	36816	5671	4056	4200	81.10	97.61	37287
8000	14952	7452	13992	36396	6322	4368	3960	114.05	100.21	37665
10000	14952	7452	13392	35796	6899	4992	3480	86.45	96.22	37384
12000	14952	7452	12792	35196	7476	5304	3240	114.05	100.15	37654
14000	14952	7452	12192	34596	8053	5928	2760	92.40	99.29	37374
16000	13812	7452	11592	32856	8160	5928	2760	94.10	99.63	37527
18000	12612	7452	10992	31056	8242	5928	2760	94.10	99.63	37645
20000	11412	7452	10392	29256	8324	5928	2760	106.10	99.64	37762
22000	10212	7452	9792	27456	8407	5928	2520	109.75	99.64	37640
24000	9012	7452	9192	25656	8489	6240	2520	94.10	99.64	37445
26000	7812	7452	8592	23856	8571	6240	2520	94.10	99.64	37563
28000	6612	7452	7992	22056	8654	6240	2520	94.15	99.64	37681
30000	5412	7452	7392	20256	8736	6240	2520	106.10	101.69	37798
32000	4212	7452	6792	18456	8818	6240	2280	109.75	97.76	37676
34000	3012	7452	6192	16656	8901	6552	2280	94.10	93.82	37481
36000	1812	7452	5592	14856	8983	6552	2280	94.10	89.88	37599
38000	612	7452	4992	13056	9066	6552	2280	104.40	85.96	37717
40000	0	7452	4392	11844	9390	6864	2040	86.45	77.87	37628
42000	0	7452	3792	11244	9967	7176	1800	98.05	72.35	37899
44000	0	7452	3192	10644	10544	7800	1800	74.40	66.11	38098
46000	0	7452	2592	10044	11121	8112	1800	74.50	61.60	38610
48000	0	7452	1992	9444	11697	8424	1800	63.95	57.54	39121
50000	0	7452	1392	8844	12274	8526	1800	58.85	57.31	39842
52000	0	7452	792	8244	12851	8526	1800	56.85	60.26	40666
54000	0	7452	192	7644	13428	8526	1800	52.85	66.81	41489
56000	0	7452	0	7452	14173	8526	1680	53.20	67.35	42432
58000	0	7452	0	7452	14997	8526	1440	62.80	67.83	43368
60000	0	7452	0	7452	15893	8526	1080	73.60	66.39	44112
62000	0	7452	0	7452	17005	8526	720	91.60	62.79	44640
64000	0	7452	0	7452	18117	8526	0	55.55	55.59	44808
66000	0	7452	0	7452	19229	8526	0	55.60	55.60	45096
68000	0	7452	0	7452	20341	8526	0	55.60	55.60	46584
70000	0	7452	0	7452	21453	8526	0	55.60	55.60	47472

Tabel 22